

VEČERNIK

POŠTNA PLACANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 156

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
POSLOVALNICA: 25-67 in 28-67
TELEFON: CELJE, Prešernova 3, tel. 280
LJUBLJANA: 46-91

Maribor 13., 14. julija 1940

NAROČNINA NA MESEČ
Prejeman v uravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujna 30 din.
POŠTNI ČEKOVNI RACUN: 11.409

Cena
din 1.—

Amerika predlaga zasego evropskih posesti

Južnoameriške republike zahtevajo odvzem ameriških kolonij evropskih držav do konca vojne, da bi se preprečil prenos spora v Ameriko - O predlogih bo sklepala prihodnji teden vseameriška konferenca v Havani

WASHINGTON, 13. julija. Ass. Press. Braziljska vlada je stavila predlog, naj bi se vse evropske kolonije v Guayani prepustile za časa vojne njenemu nadzorstvu in upravi. Razne druge vlade južnoameriških republik pa predlagajo, naj bi se sploh vse evropske posesti v Ameriki podredile ameriški meddržavni upravi, da bi se na ta način onemogočili vsi konflikti, ki bi lahko prenesli evropske vojne spore v Ameriko. O vseh teh predlogih bo razpravljala panameriška konferenca, ki se snide prihodnji teden v Havani.

WASHINGTON, 13. julija. DNB. Hull je izjavil, da odpotuje prihodnji četrtek v Havano. Z ozirom na predlog Brazilije, naj bi se mandat za upravljanje treh Guayan prenesel na Brazilijo, je odvrnil, da bi bilo o tem mogoče razpravljati šele na panameriškem kongresu v Havani. Istočasno je namignil, da bi kuhanski predlog, naj se sploh vse evropske posesti na ameriških kontinentih upravljajo po medameriškem mandat-

skem trustu, nikjer ni našel na ugoden sprejem. Kar tiče položaja na Martiniqui, bo vlada USA temu vprašanju še nadalje posvečala vso pozornost. Kakor se izve, je USA mnogo lažje na tem, da bi do konflikta med angleškimi in francoskimi ladjami znoter ameriške varnostne cone ne prišlo. Baje so v teku prizadevanja, da bi Anglija dovolila prost tzhod francoskim ladjam v kako severnoameriško pristanišče, kjer bi bile fran-

coske ladje internirane. Glede interameriškega kartelskega načrta, je Hull dal nejasen odgovor, da vse ameriške države že dalje časa študirajo načrt o skupnem gospodarskem postopanju, da pa ni še nič točnega o tem določeno. Na vprašanje, ali misli kandidirati kot podpredizident USA, je Hull odgovoril, da se za to vprašanje ne zanima.

RIM, 13. julija. Stefani. »Essener Nationalzeitung« svari južnoameriške države, naj ne nasedajo vabam, da bi se priključile monopolskemu kartelu obeh Amerik, kakor ga skušajo uveljaviti USA na predstojećem panameriškem zasedanju v Havani, ker je naperjen proti Nemčiji, oziroma evropskemu kontinentu, ki da mu hoče n. upovedati bojkot in blokado ter sodelovati z Britanskim imperijem.

WASHINGTON, 13. julija. Reuter. Zunanji minister USA Cordell Hull je izjavil, da vrši Nemčija hud pritisk na države latinske Amerike, da bi se panamske konference sploh ne udeležile.

MOSKVA, 13. julija. Tass. Pred luko Martinique križarijo angleške vojne ladje, ki stražijo, da bi francoske ladje v spremstvu francoskih vojnihi ladij ne odpeljale velikih tovarov od USA dobavljenih letal, ki so namenjene Franciji, ki jih mora zopet v smislu določil pogojev premirja izročiti zmagovalcem. Ker pa leži ta francoska posest znotraj 300-miljske ameriške varnostne cone, tudi angleške vojne ladje ne žele, da bi prišlo znotraj te cone do konflikta. V zvezi s tem je včeraj obiskal francoski veleposlanik v Washingtonu St. Quentin prezidenta Roosevelta, s katerim je imel dolg razgovor.

Turčija se ne bo vdala

Izjava predsednika vlade Sejdama: Turčija ni sedaj mrtvo in razpadajoče sultanovo carstvo — Vsakemu polzkusu okrnitve bi se upra z orožjem

ANKARA, 13. julija. Anatolska agencija javlja: V svojem velikem govoru v parlamentu je predsednik vlade Sejdama naglasil, da »stoji ves turški narod neomajno za svojim predsednikom republike İnönüjem. Objavljeni dokumenti o načrtih zavezništva na Bližnjem vzhodu ne bodo, pa naj so resnični ali ne, niti malo vznemirili turške vlade. Tisti, ki menijo, da bodo z obljavo teh listin kompromitirali turške državljane, so v zmoti. Turčija ni danes mrtvo in razpadajoče sultanovo carstvo. Današnja Turčija hoče zagotoviti le lastne interese in se noče usuznjati nikomur. Zedinjena je v eno samo odločno telo, ki zre z zaupanjem v bodočnost. Država ne ograja nikogar, hoče pa imeti zagotovljen svoj prostor. Zaradi razumne politike

vlade je bila odstranjena marsikatera nevarnost s tega dela sveta. Vlada je odločena tudi nadalje vzdrževati dobre odnose z vsemi državami, posebno še s sosedi. Edini odgovor vsakomur, ki bi hotel kršiti državno samostojnost Turčije, bo zgrabitev za orožje in obramba domovine do zadnjega moža. Mir na Bližnjem vzhodu ni v nevarnosti, vsa dela vlade so usmerjena v to, da se še bolj utrdi.« Predsednik je bil za svoj govor deležen soglasnega priznanja in ves parlament je burno pritrjeval odločnim besedam za samostojnost države.

CARIGRAD, 13. julija. United Press. V Carigradu in v Turčiji sploh je po demantirani iz Moskve, da Sovjetska zveza ni poslala Turčiji nobenega ultimata glede Dardanel ali katerih drugih vprašanj, nastalo pomirjenje. Vendar obstaja še

dalje bojazen, da bi se utegnili že v najbližji bodočnosti primeriti, da bi Sovjetska zveza vendarle segla po polzkusu, uresničiti stoletne ruske težnje po izhodu na Sredozemlje. V tem primeru se pa pričakuje, da se Turčija ne bi vdala, kakor se je Romunija glede Besarabije in Bukovine. Položaj Turčije je, naglašajo tu, drugačen kakor položaj Romunije, ki je ogrožena s treh strani. Turčija nima za svojim hrbtom nobenega sovražnika, ki bi jo mogel neposredno napasti. Zaradi tega bi se Turčija sovjetskim zahtevam upra z orožjem, kakor se je Finska. Turki izjavljajo, da dožive rajši vojaški poraz, kakor pa da bi sramotno kapitulirali brez boja. Take kapitulacije turški narod ne pozna in je nikoli ne bo poznal.

izvodnja teh motorjev po 20, končno pa po 840 na mesec.

NEW YORK, 13. julija. Reuter. V USA izkušajo najmodernejšo bojno letalo, pre. po svoji bojni sposobnosti preki bo ostala letala. Ve se samo to, seglo vs pri poskusnem letu dosežena da je bila brzina 1080 km na uro. Anmaksimalna je že sporočila ponudbo za gleška vlada, števila teh letal. odkup večjega

Anglija sprejela japonske zahteve

TOKIO, 13. julija. Reuter. Izve se, da bo Velika Britanija sprejela japonske zahteve glede prepovedi pošiljanja orožja preko Birme v Čungking. Anglijski veleposlanik v Tokiu je obvestil Arito o an. Po sklepu, da sprejme japonske zahteve, poslanik je zahteval iz Londona novih vodil, da bi došlo čimprej do sporazuma v tem sporu.

Vprašanja po vojnega gospodarstva

NEW YORK, 13. julija. Reuter. Tisk se bavi z vprašanjem svetovnega gospodarstva po vojni in prinaša izjavo čilenskega zunanjega ministra Saenza, ki pravi, da bo nastal v primeru zmage totalitarnih sil povsem nov položaj na gospodarskem področju sveta. Totalitarne velesile bodo razširile gospodarsko hegemonijo nad vso Evropo ter podvzele kontrolo ne le produkcije, nego tudi surovin. V stanju bodo s ceneno delovno močjo in industrijsko organizacijo producirati blago na zelo cenen način.

Uvajanje vojaške obveznosti v Ameriki

Mnenja posameznih vojaških strokovnjakov — Do aprila prihodnjega leta bodo imele USA 1,415.000 vojakov, čez dve leti pa 35.000 letal — Nov tip bojnega letala z brzino 1080 km na uro

WASHINGTON, 13. julija. DNB. Vojni komite senata je včeraj zasljal vodilne vojaške osebnosti o njihovem mnenju glede predloženega zakonskega predloga o uvedbi omejene vojaške dolžnosti v USA. Gre za obveznike med 21. in 25. letom. Šef generalnega štaba USA, George Marshall, se je zavzel za takojšnjo uvedbo te vojaške obveznosti, zato da bi bilo mogoče dvigniti moč redne vojske in narodne garde na polno višino.

Pomanjkljivo v modernem orožju izvežbano narodno gardo pa je treba vpoklicati 4 tedne prej pred ostalimi rednimi vpoklici, je dejal. Označil je predlagani 8-mesečni rok za prekratkega. Polkovnik Twaddle od vojnega ministrstva je izjavil, da bo imela vojska 1. oktobra t. l. 930.000 rekrutov pod orožjem, ako kongres sprejme ta zakonski predlog. Aprila prihodnjega leta bo pod orožjem že 1,415.000 mož. Za prvo leto bo vzdrževanje te vojske stalo 1 milijardo dolarjev, v naslednjih letih pa po 750 milijonov dolarjev. Nato je Roosevelt konfe-

riral z vojnimi ministrom Stimpsonom o mobilizaciji narodne garde. Še pred tedni je ta predlog našel v kongresu na hud odpor. Če bo sprejet zakon o vojni obveznosti, bo avtomatično rešeno tudi to vprašanje.

WASHINGTON, 13. julija. Reuter. Sinoči je bilo objavljeno, da je bil mornariškemu ministru odobren kredit za uređenje protiletalske obrambe vzdolž pacifične in atlantske obale v višini 137 milijonov dolarjev. Vojska in mornarica bosta čez dve leti razpolagali s 35.000 letali. Prezident Roosevelt je sinoči tudi konferiral z vojnimi ministrom ter je bilo sklenjeno, da se mobilizirajo takoj 4 devizne narodne garde za vezhanje z modernim motoriziranim orožjem. Prav tako bo ustanovljenih 7 novih protiletalskih polkov, ki se bodo takoj začeli vaditi v streljanju z najmodernejšimi topovi.

NEW YORK, 13. julija. Reuter. Avtomobilske tvornice Packard so po svojem ravnatelju sporočile vladi, da se bo

v 10 mesecih začela produkcija 9000 letalskih motorjev tipa Rollee-Royce. In sicer 6000 za angleško, 3000 pa za ameriško vlado. Začetkom bo znašala pro-

Francija dobila novo vlado

LONDON, 13. julija. Reuter. Med 12 imeni novih ministrov v francoski vladi nahajamo generala Weyganda kot vojnega, Marqueta kot notranjega, Darlana kot mornariškega, Baudoina kot zunanjega ministra ter Laval kot ministrskega podpredsednika. Lebrun se bo verjetno poslovil od naroda preko radia. Maršal Petain more ministre imenovati in jih odpuščati, sklepati in odpovedovati mednarodne pogodbe, razglasiti obsedno stanje, ne more pa sam brez odobritve narodnega predstavništva napovedati vojne.

BERN, 13. julija. DNB. Iz Vichyja javljajo: Službeni list je objavil naslednji

akt o namestniku državnega poglavarja: »Jaz, maršal Francije in šef francoske države odrejam na osnovi zakona z dne 10. julija 1940: Čl. 1. Ako bi bil iz kakršnih koli razlogov preprečen v izvrševanju svojih funkcij šefa države preden bi bila ratificirana nova ustava, naj prevzame mojo funkcijo zastopnik ministrskega predsednika Pierre Laval. Čl. 2. Ako je Pierre Laval iz kakršnih koli razlogov zadržan, bo njegovega zastopnika imenoval ministrski svet z večino sedem glasov. Do njegovega nastopa dolžnosti bo izvrševal funkcije predsednika ministrskega sveta, Petain, s. r.«

Vojna na morju in v zraku

Nadaljevanje spopadov - Nemci trdijo, da so potopili že za 4.329.213 ton blaga in zbili 176 angleških letal, Angleži pa poročajo, da so Nemci izgubili doslej 179 letal - Nov italijanski napad na angleške ladje

NEMSKA POROČILA

BERLIN, 13. julija. DNB. Glavno poveljstvo nemške vojske je izdalo včeraj sledeče poročilo: Dne 11. t. m. so izvršile bojne in napadalne eskadrilje napade na pristaniške naprave in tovarne v severni in južni Angliji, kakor tudi na sovražne ladje pred vzhodno in južnozahodno angleško obalo. V Plymouthu so bile zadete z bombami pristaniške, v Portsmouthu pa industrijske naprave, kjer je nastal požar. V Kanalu je bila potopljena neka bencinska ladja s 15.000 tonami. Dalje je bilo potopljenih še 5 trgovinskih ladij s tonažo 15.000, a 9 poškodovanih. Ob tej priložnosti so zbili naša letala nekaj sovražnih letal. Napadi sovražnih letal na zahodno Nemčijo niso povzročili nobene škode. Sovražnik je izgubil v celoti 13 letal, svojih pa pogrešamo 7. Uspehi podmorniških in letalskih napadov na angleško bojno in trgovsko mornarico so dosegli za Anglijo občutno višino. Do 8. t. m. letos je bilo potopljenih s torpedi in minami 920.439 ton, po naši mornarici 1.362.461 ton, po naših letalih pa 1.046.313 ton blaga. Skupno je torej bilo uničenih z naše strani tekom vojne 4.329.213 ton blaga. K temu je pa treba prišteti še okoli 300 ladij, ki so bile poškodovane.

BERLIN, 13. julija. DNB. Po uradnih poročilih je bilo doslej sestreljenih 176 angleških letal. Lastne izgube znašajo 32 letal. Tako je izjavil včeraj nemški letalski general Schwade na radiu.

BERLIN, 13. julija. Reuter. Nemške letalske oblasti so odredile, da za letalske napade, ki jih izvršujejo posamezna sovražna letala, ne bodo več dani alarmi.

ITALIJANSKA POROČILA

RIM, 13. julija. Stefani. Uradno vojno poročilo šteje 22 pravi: Letalsko-pomorska bitka, ki se je pričela 8. in 9. t. m., še ni zaključena. Naši izvidniki so odkrili 11. t. m. zjutraj skupino sovražnih vojnih ladij, ki je plula v spremstvu transportnih ladij od Malte proti vzhodu. Proti tem ladjam so bili poslani nato naši bombniki, ki so jih več ur preganjali, spuščajoč se nad nje tudi na bližino nekaj sto metrov. Ena izmed ladij je bila gotovo potopljena, dve kontratorpedovki pa sta bili poškodovani. Ena je morala reševati svoje mornarje v čolne. Neki nosilec letal se je, začet z največjo bombo, moral ustaviti. Nanjem je nastal požar. Dalje pa je bilo potopljenih tudi nekaj ladij, ki so bile v konvoju. Naša letala so zbili štiri sovražna letala, ki so se dvignila z nosilca letal. Dve naši letali se nista vrnila. Tekom bojev 9. t. m. je topništvo naših križark zbito 5 sovražnih letal, nosilcev torpedov in bombnikov, od katerih je eno, ki je bilo natovorjeno z bombami, eksplodiralo pri padcu na vodo. V severni Afriki se nadaljuje aktivnost naših letal in lahkih kolon na obeh straneh meje Kirenaijke. Uničili smo vrsto bojnih kolon in oklopnih avtomobilov. V Sidi Barami so bila zadeta in zažgana skladišča ter razna prevozna sredstva. Zbito je bilo tudi neko letalo. Ujetih je več vojakov. V Vzhodni Afriki je bilo izvedenih več uspešnih bombardiranj. V angleški Somaliji so bila bombardirana letališča v Berberi in Buraou, dočim je bilo v Keniji napadeno oporišče Vajir, kjer sta bila uničena dva angleška lovca. Vsa naša letala so se vrnila.

RIM, 13. julija. Stefani. Italijanske letalske sile so ponovno napadle Malto in vrgle več zažigalnih bomb. Sestreljeni sta bili dve angleški letali. Italijanski bombniki so se vrnili vsi v svoje baze. Blizu Sicilije je padel v morje neki italijanski bombnik, ki mu je zmanjkalo bencina. Posadka in letalo je bilo rešeno.

ANGLEŠKA POROČILA

LONDON, 13. julija. Reuter. Sinočni letalski komunikacije javlja, da so angleški

bombniki napadli letališča na Holandskem: v Amsterdamu, Rotterdamu, Schipolu in Texelu, od koder startajo sovražna letala nad Anglijo. Nadalje so Angleži bombardirali Ludwigshaven, Köln, Bremen in Strassbourg, kjer je nastal silovit požar. V Boulougneu so zadeli več hidroavijonov v pristanišču.

LONDON, 13. julija. Letalsko ministrstvo je davi objavilo, da je bilo tekom noči nekaj letalskih napadov nad severnovzhodno Anglijo in nad Walesom. Razrušenih je bilo nekaj hiš, nekaj oseb pa ranjenih. Nad nekim mestom v Walesu so sovražna letala prvič spuščala tuleče in žvižgajoče bombe. Škode ni bilo velike.

LONDON, 13. julija. Reuter. Tekom včerajšnjega dne je bilo nad Anglijo sestreljenih zopet 11 nemških bombnikov nad obširnimi ozemljem med Škotsko in južno Anglijo. Od tega so sestrelili Hurricane 9, izvidniška letala eno in protiletalske baterije eno letalo. Lastne izgube znašajo 2 letali. Od 18. junija, ko so začeli večji letalski napadi, je bilo zbitih na tla 110 nemških letal, 43 pa je bilo tako zelo poškodovanih, da gotovo niso dosegla domače baze. Od začetka vojne znašajo nemške izgube nad Anglijo 179 letal, 43 pa jih je bilo težko poškodovanih.

NAIROBI, 13. julija. Italijanski napad na Moyale, ki se je pričel v četrtek, traja z nezmanjšano silo dalje. Italijani so izstrelili na trdnjavo že nad 1000 granat. Davi so prispela angleška ojačenja, vendar kontakt s posadko v trdnjavi še ni upostavljen. Včeraj so 3 italijanski bombniki bombardirali Vadjir, 130 milj znotraj Kenije. Protiletalska obramba je zbila na tla en bombnik, enega pa poškodovala.

Načrti japonske ekspanzije

SANGHAI, 13. julija. United Press. Sporazumi, ki je bil dosežen med japonsko in pomorsko japonsko vojsko, predvideva kot cilj energično japonsko ekspanzijo v južnozahodni smeri, in to neozirajo se na Veliko Britanijo in Ameriko. Predvideva se zato ukinitve vseh koncesij na Kitajskem, blokada ali osvo-

jitve Hongkonga, Nizozemske Indije, Bornea in Indokine. S tem menijo japonski generali na najlažji način popolnoma izolirati kitajsko vojsko maršala Čang-kjška in zlomiti njegov odpor. Zaradi tega je treba pričakovati že v najbližji bodočnosti na Daljnem vzhodu nove, vznemirljive dogodke.

Pred konventom demokratske stranke

WASHINGTON, 13. julija. NBC. Člani vlade in politiki demokratske stranke so, spremljani od štaba novinarjev, sinoči odpotovali iz Washingtona v Chicago, kjer bo v ponedeljek 15. t. m. otvoritev demokratskega konventa, ki bo postavil demokratskega kandidata za volitev predsednika USA. Konventa se bo udeležilo 1100 delegatov iz cele države. V prvi polovici zasedanja bodo sklepali o programu stranke ter se bodo vršili običajni govori strankinih politikov. Računajo, da bodo postavljeni kandidati za predsedniško in podpredsedniško mesto v četrtek. Glede zunanje političnega programa je razširjeno mnenje, ki ga je podal Roosevelt že o prihodnji predvčerajšnje poslanice kongresu, ko je zahteval nove ogromne oboroževalne kredite. Ker je moral računati na zelo močno razpoloženje množic, da se USA vojne ne smejo udeležiti, je bila vsebina poslanice temu primerna. Na zadnji konferenci tiska se je Roosevelt potrudil, da si pridobi čim več sodelavcev, s tem da je prečital poročilo

enega svojih sodelavcev o delovnih pogojih v Angliji in Nemčiji. Ta sodelavec je prišel do spoznanja, da uvedba prekomerno dolgega delovnega časa ni niti v korist delojemalcev niti v korist delodajalcev, najmanj pa v korist produkcije same. V Angliji so na temelju enoletnega opazovanja v letih 1917-18 spoznali, da, če se vzame produkcijski rezultat 66-urnega tednika kot normalo in jo označi s 100, vrže 55-urni tednik 111 produkcijskih enot, 45-urni tednik pa 109. V Nemčiji so do januarja 1939 imeli 48-urni tedenski delovni čas. Zaradi pomanjkanja delavcev pa so povišali delovnik na 60 ur na teden. Rezultat je bil, da so se množile obratne nezgode in da je prišlo do zastojev v delovnem procesu, kar je dovedlo do preiskave zaradi sabotaže, istočasno pa se je skušalo izogniti se prenaporu delavcev. Roosevelt se zaradi tega priključuje mnenju da popolnoma zadostuje delovni čas po 45 do 48 ur na teden, karavzlic ogromnemu oboroževalnemu programu.

Romunija po Monakovem

BUKAREŠTA, 13. julija. Reuter. Iz dobro poučenih diplomatskih krogov je bilo mogoče izvedeti, da bo Berlin povabil uradno romunskega zunanjega ministra na razgovor. Poziv romunskega zunanjega ministra v Berlin bo predstavljati prvi praktični poizkus za sporazumno rešitev madžarsko-romunskih vprašanih.

BUKAREŠTA, 13. julija. Ass. Press. Tu se danes vzdržujejo vesti, da bo zunanji minister v kratkem odpotoval v Rim, da obrazloži romunsko stališče do madžarskih in bolgarskih aspiracij. Obenem bo predložil zahtevo, da se Romuniji vrne tudi severna Bukovina, ker da ima romunski in ne ukrajinski narodni značaj. Zahtev Bolgarije sploh ne namerava vzeti v pretres. Prav tako pa tudi

ni pripravljena odstopiti niti centimetra transilvanskih tal Madžarski. Pristaja samo na pogajanja za izmenjavo narodnih manjšin.

JAPONCI PORAZENI

MOSKVA, 13. julija. TASS. Kitajska ofenziva, ki se je pričela proti Japoncem 3. julija, je včeraj 100 milj od meje francoske Indokine, končala s popolnim porazom Japoncev, ki se v neredu umikajo.

POLOŽAJ V HONGKONGU

MOSKVA, 13. julija. TASS. Angleško rezervno brodovje v Hongkongu je v pripravljenosti, evakuacija je izvršena, poslopja so zaščitena z vrečami peska in zastražena.

Vloga in nevarnosti Irske

NEW YORK, 13. julija. DNB. Največji irski nacionalistični list v Zedinjenih državah piše, da obstaja možnost, da bo Anglija v primeru nevarnosti okupirala Irsko. List apelira dalje na de Valero, naj se v kritičnem trenutku ne pridruži Angliji, ker bi v takem primeru nastala na Irskem gotovo revolucija.

BELFAST, 13. julija. Reuter. Lord Cragevon je podal novo izjavo, v kateri je naglasil, da je najboljši način za zagotovitev varnosti Irske njeno sodelovanje pri obrambi v Veliki Britaniji, odnosno opustitev ponižujoče nevtralnosti. Ulster (Severna Irsko, ki je v sestavi Velike Britanije) ne bo v nobenem primeru opustil svojih vojnih naporov. Skrbel bo za to, da se zahodni del Anglije ne izpostavi nevarnosti sovražnega napada.

Težaven položaj v Belgiji

MOSKVA, 13. julija. TASS. Vzpostavitev in zopetno pozidanje Belgije bo veliko težje, kakor ono Holandske. Gradnje so zaradi vojne popolnoma ustavljene, prometne, telefonske in telegrafске zveze so prekinjene. Zlasti so razrušena mesta Anvers, Liege in Namur. Število brezposelnih znaša nad milijon ljudi. Ker pa se vsak dan vračajo begunci in vojni ujetniki, ta številka še narašča. Ako ne bo kmalu odpomoci, se bo položaj zelo zaostril. Da temu stanju vsaj nekoliko odpomore, je generalni guverner za Belgijo odredil, da se prične delo rušenja in pospravljanja ruševin. Stroške za to delo mora nadoknaditi država. Vodio se seznami, koliko delavcev in kateri so zaposleni ter koliko zgradb je bilo porušanih.

ČEHI V ANGLIJI

LONDON, 13. julija. Reuter. Izvršena je bila reorganizacija čehoslovaške vojske. Vlada bo v kratkem priznala čehoslovaški narodni odbor kot zakonito vlado ČSR.

CAMAJO PREZIDENT MEHIKE

MEXIKO CITY, 13. jul. DNB. Kandidat nacionalne revolucionarne stranke, Manuel Avila Camajo je dobil 2.25.199 glasov, njegov nasprotnik Andre Almazan pa 118.574 glasov.

GRŠKE IZGUBE

ATENE, 13. jul. DNB. Grška trgovinska mornarica je izgubila v prejšnjem mesecu 14 parnikov s tonažo 61.000 ton.

Tragična smrt na železniškem prelazu

Celje, 13. julija. Sinoči okoli 21. se je vračal 54-letni na Ložnici 32 stanujoči železniški kurjač Franc Nedoh iz mesta proti domu. Ko je prišel do železniškega prelaza pri posestvu »Milj dvor« na Lavi, je privozil iz Celja potniški vlak. Nedoh vlaka očividno ni opazil, ampak je pot nadaljeval. Ta hip je treščila vanj lokomotiva ter ga v silovitem loku vrgla na desno stran proge. Ob sunku je lokomotiva Nedohu popolnoma zdrobila lobanjo ter je obležal na mestu mrtve. Na kraj tragičnega dogodka je takoj prispele komisija, ki je odredila prevoz nesrečno preminulega železničarja v mrtvašnico na okoliškem pokopališču. Pokojni Nedoh zapustil je ženo z več otroki.

DR. KREK V SOFIJI

BEOGRAD, 13. julija. Avala. Davi ob 9. sta odletela v Sofijo minister za gradnjo dr. Krek in minister na razpoloženju Voja Gjorgjevič. Odzvala sta se povabilu glavne zveze bolgarskih zemljodelskih združenj, ki bo imela od 14. do 15. t. m. v Sofiji svoj kongres. V njunem spremstvu je tudi šef kabineta ministrstva gradnje Mencinger ter Gjorgje Davidovič, glavni tajnik Zdrružne zveze. Dr. Krek in Gjorgjevič bosta ostala v Sofiji nekaj ur.

REKRUTIRANJE V KANADI

LONDON, 13. jul. Reuter. Ob tretjem čitanju v kanadskem senatu je bil sprejet zakon o ustanovitvi pomožnega ministrstva za vojne namene. Sklep bo podpisal še kralj. Prva dolžnost novega ministrstva bo, pripraviti rekrutne spiske vseh ljudi, ki so sposobni za vojsko. Rekrutiranje se bo začelo 19. avgusta.

LETALSKA ZVEZA NA 12.000 km.

SAN FRANCISCO, 13. jul. Reuter. Včeraj je odletel z njujorškega letališča na pot na Novi Zeland veliki poštni hidroavion, 42-tonski American Clipper, ki bo preletel 12.000 km. V letalu je 27 oseb in mnogo pošte.

Mariborska vremenska napoved. Spremenljivo oblačno in vetrovno vreme. Toplota se ne bo mnogo izpremenila. Včeraj je bila maksimalna temperatura 27,4, danes minimalna 10,4, opoldne 18. Padavin danes zjutraj 9,6 mm.

Dardanele – večni problem ruske diplomacije

Bitka za varnost in izhod iz Črnega morja traja že nad 160 let - Prve konvencije o morski ožini ob Bosporu - Ali bodo sovjeti uspešnejši od carske diplomacije?

Sovjetski premik na Karpate in obalo Donave je sprožil vrsto vprašanj, s katerimi se je bavil tudi zadnji diplomatski sestanek v Berlinu in Monakovem. Ustje Donave, romunske in bolgarske luke ob Črnem morju, Dardanele pa obmejni pas, ki ga je Turčija vzela po svetovni vojni od Rusije v Kavkazu so točke, kjer se zdi nadaljnja ruska iniciativnost najbolj verjetna. Saj je ves črnomoški bazen zdaleč v notranjost pomaknjenimi prometno-političnimi tvorbami južne Rusije, Zakavkazja in petrolejskih vrelcev pod njim ter v dolinah Evfrata in Tigrida območje, kjer so se nemalokrat križali interesi evropskih velesil.

Predvsem Dardanele. Morske ožine so imele v razvoju naprednih narodov vedno zelo velik pomen. Okrog njih so se borili poedini narodi, zanje so se teple pomorske sile. In vprašanje Dardanel spada med eno najkočljivejših poglavij evropskega vzhoda, ki je pustilo v ruskem narodu globoke sledove nezadovoljstva. Čeprav ne prizadevajo direktno Velike Britanije, je ta še dandanes prejkoslej hudo zainteresirana na ožini, ki postaja zaradi specialnih teženj sovjetske Rusije kočljivo razpotje političnih smernic obeh sprtih vojnih taborov.

Znano je, da so se vodila zaradi dardanelskega problema dolga pogajanja med Turčijo in Rusijo. Trd je bil oreh in obe sili se nista mogli sporazumeti. Delegaciji sta se razšli brez rezultatov. Turčija se je naslonila z ankarškim paktom na zahodni sili, ki je pa po kapitulaciji Francije mnogo izgubil na veljavi. Še enkrat je poizkušala Turčija v zadnjih dneh najti sporazumno pot v Moskvo, toda ta se je po velikih uspehih v Baltiku in po zadnji zasedbi Besarabije ter Bukovine znašla na močnejši veji, s katero skuša uveljaviti svoje zahteve, to pot morda na uspešnejši način, kakor se je posrečilo carski Rusiji v 160 letih hudih diplomatskih bojov za Dardanele.

Diplomatska in politična borba za Dardanele traja namreč že nad 160 let. Turčija in Rusija sta podpisali prvi mednarodni dogovor glede te ožine 1774 v Kučuk-Kajnardžiju. Od tedaj do danes je ostalo dardanelsko vprašanje v ospredju geopolitičnih trenj Bližnjega vzhoda. Zvrstil se je cel niz konvencij, izmenjavala in dopolnjevala določila plovbe skozi ožino.

Vprašanje Dardanel se je sprožilo že v 18. stoletju, ko se je Rusija pojavila na obalah Črnega morja. Prej je gospodarila Turčija na vsem nabrežju tega zaledja Sredozemskega morja in je sklepala z zahodnimi državami le trgovinske konvencije o plovbi skozi Bospor. Tako je v 17. stoletju dovolil sultan Angliji in Holandski, da so smele njih ladje svobodno skozi Marmorsko morje v črnomoške luke. Vojnim ladjam je bil prehod strogo prepovedan. Kakor hitro je pa dobila Rusija del obale Črnega morja in pravico do lastne vojne mornarice, je načela tudi vprašanje plovbe skozi Dardanele. V čl. 11 kučuk kajnardžijske pogodbe je Moskva res dobila dovoljenje, da smejo njene trgovinske ladje skozi Bospor v Sredozemlje. Zaman so pa Rusi trkali pri Porti za dovoljenje prehoda vojnih ladij. Rešitev tega vprašanja je bila za Rusijo zelo važna, ker je prožila možnost, da vdre vojne ladje tujih držav v Črno morje in ogražajo njeno neodvisnost.

V francoski revoluciji je Rusija 1799 ponudila Turčiji zvezo proti Francozom. Turčija je zaradi prediranj francoskih čet v Egipt zvezo sprejela. Za protiuslugo je terjal car Pavel I., da dovoli Turčija prehod ruskim vojnim ladjam skozi Dardanele. Rusija je dovoljenje sicer dobila, nastala je pa nova nevarnost, da bodo poslej smele tudi tuje ladje svobodno v Črno morje. Leta 1805, ko je bila Turčija spet v zagati, je Moskva pritisnila v Carigradu, naj se klavzula dardanelske pogodbe spremeni toliko, da bo smelo nje- no vojno brodomje skozi Bospor v Sredozemlje, nikakor pa ne vojne ladje tujih sil v nasprotni smeri v Črno morje. Toda, že naslednje leto je prišlo med Turčijo in Rusijo do vojne, predlog je prodal.

V Napoleonovih vojnah je došlo do nasprotja med Francijo in Anglijo, ki sta se obe teple za večji vpliv v Carigradu. Angleška vojna mornarica je celo prišla v Marmorsko morje, na pritisk sultana se je morala umakniti. Turčija je morala obljubiti, da bo ožino utrdila in zaprla za vse tuje vojne ladje. Takšna rešitev seveda ni zadovoljila Rusije in car Aleksander I. se je po tilzitskem miru zaman prizadeval, da bi Turčijo razdelili, Carigrad z ožino pa pridobil za Rusijo. Car Nikolaj I. je vprašanje Dardanel in razdelitev Turčije postavil med prve naloge svoje vlade. Po velikih nemirih v Turčiji so Anglija, Francija in Avstrija predlagale, naj se dokončno reši vprašanje

Bližnjega vzhoda. Leta 1841 se je moral sultan obvezati, da bo s silo preprečil vsak prehod vojnih ladij skozi ožino. Takšna rešitev je ostala v glavnem vse do danes, čeprav so jo velesile kršile, tako v krimski vojni in pozneje, ko je Rusija nastopala osvobodilno na Balkanu. V svetovni vojni so se Angleži zaman prizadevali, da bi predrli skozi močno utrjeno ožino, pogodba v Montreuxu je pa postavila že znane določbe, ki dajejo Turčiji nalog, da skrbno pazi za nevtralnost in spoštovanje sporazuma glede Dardanel.

Dardanelsko vprašanje pa ima za Turčijo kakor vse prizadete velesile še

širši pomen. Tu je Dodekanéz, važno strateško oporišče Italije, tam Ciper in Sirija, točki, ki sta sporedno z reševanjem izhodnega problema iz Črnega morja vezani na pogodbo o medsebojni pomoči Anglije in Turčije. In dalje na vzhod se odpirajo petrolejska polja ter države, ki so se ponovno oglasile in paktirale med seboj za enoten nastop uroči vsakomur, ki bi skušal razveljaviti sedanji status quo na Bližnjem vzhodu. Prav to so razlogi, da v zvezi s kočljivimi balkanskimi problemi tudi Nemčija in Italija odlašata rešitev zadev Bližnjega vzhoda na čas po končanem obračunu z Anglijo. Toda, bo li sovjetska Rusija imela do kraja potrpljenje in ali ne bo morda celo v sporazumu s stiskami Velike Britanije hotela ustvariti stoletni sen carskih vladavin ob Bosporu, je eno najbolj zanimivih vprašanj v nadaljnjem razvoju sedanje vojne nemajhnih presečenj.

IVO LAPAJNE

Maistrovi in koroški borci na Oplencu

Podpolkovnik F. Cvir n

Legija Maistrovih in koroških borcev je od 4. do 7. julija t. l. izvršila poklonitveno romanje na Oplenac, na grob blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Dne 4. julija se je odpeljalo 150 legionarjev-borcev, ki so ob prevratu 1918-19 kot dobrovoljci branili naše severne meje in od Maribora preko Koroške in Medmurja postavili mejnike Jugoslaviji ob naši severni meji.

Po trudapolno prebiti noči na trdih klopah brzovlaka, nas je vzdramil sprevodnikov klic »Zemuni!« Skočili smo pokonci, k oknom in presenečeni uživali pogled na našo prekrasno prestolnico. Kot čaroben grad iz pravljice tisoč in ene noči je v tisočerihi žarkih odsevala in se ponosno dvigala proti nebu iz valov Save in Donave, ki so kakor morje obkroževali njeno vzhodje. Bil je ta pogled tako veličasten, da so si udeleženci zagotavljali, da nekaj lepšega še niso doživeli v svojem življenju.

Komaj smo se zavedali prehoda preko Save, in že smo stali na peronu beograjske postaje. Tu nas je pričakoval in ljubezljivo sprejel naš rojak, podpolkovnik Milko Vizjak, ki nas je kot odposlanec ministra vojske pozdravil in vodil iz Beograda do Oplenca ter nazaj v Beograd. Vozili smo se v vojaških avtomobilih,

katere nam je minister vojske in mornarice, g. armadni general Nedić, ljubezljivo stavil na razpolago, najpoprej na vrh Avale, k spomeniku nepoznanega vojaka.

Veličastnost spomenika in prekrasen razgled po najlepših krajih daleč tja preko Beograda in Zemuna ter proti severu, vzhodu in zahodu, preko cele Šumanije, preko teh prekrasnih, bogatih krajev, polnih kulture in poezije, je globoko presunil naše duše, ki si veličastnosti utisa poprej pač niso mogle predstavljati.

Na Avali smo položili lovorjev venec v počastitev neznanega vojaka, ki kot simbol vseh onih za kralja in domovino padlih junakov tukaj sniva svoj zadnji, večni sen. V lepem govoru je predsednik Zveze Maistrovih borcev, g. Guštin, razložil pomen spomenika, s katerim hoče hvaležna domovina večno počastiti v zemeljskih ostankih nepoznanega vojaka in vse one stotisoče junakov, ki so žrtvovali svoje najdražje, svoje življenje za narod, kralja in domovino. »Kar je Šmarna gora za Ljubljano, kar je Sleme za Zagreb, to je Avala za Beograd, in kdor je v posesti Avale, ima v rokah tudi Beograd« je med drugim izjavil predsednik g. Guštin, ko je položil venec na grob neznanega vojaka in s trikratnim »Stava« klicem počastil njegov spomin.

Proti tistim, ki razbijajo narodno slogo

»Seljački Dom«, glavno glasilo HSS piše proti nekaterim levičarskim in desničarskim lujskačem med drugim tudi to-le: »So takšni sramotni Hrvati, ki se nikakor ne morejo sprijazniti s tem, da kmečki hrvatski narod daje obeležje hrvatskemu narodnemu gibanju ter urejuje naše narodno življenje na temeljih, ki so zrasli iz src hrvatske vasi. Nekateri od njih so tako domišljavi, da se smatrajo večje Hrvate nego je hrvatski kmet, drugim spet je socialno pojmovanje hrvatske vasi premalo socialno. Eni kakor drugi so se 20 let navduševali za tujca in za tuje tvornosti. Uporabili so vsako priliko, da bi zanesli razdor med hrvatske vrste in se vsilili za gospodarje hrvatskemu narodu. Vsak tak poizkus je hrvatsko kmetstvo takoj odbilo in grabeljivi volkovi so se od časa do časa umaknili vase. Zdaj spet mislijo, da je prišel njih čas. In ko smatrajo vsi na-

rodi na svetu, da je treba čim več sloge, se naša gospoda in polgospoda, ki je že davno zapisala svojo dušo tujcu, meče kakor krvoželjne hijene na hrvatski narod, da bi razdrli njegovo slogo, ki jo je z nadčloveškimi naporami stvoril v 20 letih po vojni. Hrvatski narod se ne boji teh izdajalskih poizkusov. Pokazal bo ob priliki tujim slugam, da je njegova sloga nezlomljiva. Ne boji se hrvatski kmet pretenji, če mu ta gospoda pravi, da bo prišel ta ali oni tujec, ki bo nam že pokazal. Hrvatski narod noče nič tujega, temveč le ono, kar je pravično. Ve, da je vsaka sila le začasna, pravica pa močnejša od vsega drugega. Zaupa v svojo bodočnost. Gospoda, ki se pritožuje, da je hrvatski kmet do nje nezaupljiv, naj se ne čudi, če jo bo poslej še bolj preziral in govoril z njo še z večjim nezaupanjem.«

Kriza petrolejske industrije v Romuniji

Polslužbeni madžarski list »Pester Lloyd« piše, da je romunska petrolejska industrija, ki je prve mesece vojne žela velike uspehe, zašla v krizo. Industrija je dajala državi potrebne devize, do katerih je zdaj, zaradi novih mednarodnih prilik težje priti. Glavni del romunskega petroleja je šel v Nemčijo in na zahod, v sosedne dežele le majhen del. Ker so izostala klirinška izplačila z zahoda, so morale petrolejske družbe prositi banke za posojila. Te so pa zelo oprezne in nerade dajejo kredite. Petrolejska industrija se mora boriti z velikimi težkočami, izvoz je mogoč le v Nemčijo, ostale zaloge čakajo v skladiščih. Primanjkuje tudi potrebnega materiala, cevi in priprav za črpanje nafte. Iz USA naročeno gradivo ne more priti, dela pri črpanju nazadu-

jejo. Večje število delavcev je bilo v poklicanih pod orožje. Izvoz ni več mogoč ne v Anglijo ne Francijo in njene kolonije. V Nemčijo izvažajo po železnici in po Donavi, kapaciteta slednje je pa zelo padla, komaj 100.000 do 130.000 ton mesečno lahko gre po veletoku. Dokler je vožnja po Sredozemlju nesigurna, prevažajo nafto v Italijo po železnici, za kar so pripravili Italijani 2000 cisternskih vagonov, kar je pa še mnogo premalo za količine nafte, ki jih potrebuje Italija. Nemčija je dobila večje rezerve nafte v Franciji in Holandiji, zato niso njene potrebe po romunskem petroleju za enkrat tako aktualne. Celo domači konsum nafte je zelo padel, ker se družbe branijo, prodajati petrolej po precej nižje določenih cenah.

Od Avale smo pohiteli naprej po prelepi, valoviti pokrajini na Mladenovac. Povsod obdelujejo pridne roke kmečkega ljudstva bujno, kultivirano zemljo in lepe, zidane hiše ob cesi pričajo o blagostanju bogate šumadijske pokrajine. Mladenovac je kot panj, v katerem so vzrojile čebele, poln ljudi v lepih domačih nošah, na nogah opanke, ki so spredaj navzgor zakrivljene, na glavi pa vsak moški ponosno nosi svojo šajkačo, prav tako, kakor jo nosi vsa naša slavna vojska.

Še 25 km od Mladenovca in pred nami se visoko na vrhu gore zasveti v opol-

— Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoju krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju želodca, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefov« grenko vodo in jo dobro preneso tudi pri večkratni porabi. Ogl. reg. S. br. 30474/36.

danskem soncu svetišče jugoslovanskega naroda, mavzolej kraljevske rodbine Karađorđevićev, kjer počiva naš mučeniški kralj Aleksander I. Zedinitelj.

V nekako pritajenem, spoštljivem hrepenenju se približujemo temu posvečenemu kraju. Tam nas sprejme upravnik in nas vodi v zadužbino (cerkev). Nepopisna veličastnost nas obdaja in spremlja po vseh prostorih mogočne, z vsem orientalskim, umetniško-razkošnim krasmom opremljene zadužbine (cerkve) in spodnjih prostorov, grobnice same, kjer počivajo zemeljski ostanki kralja Aleksandra I. Zedinitelja in drugih članov kraljevske rodovine. Težko je popisati ves sijaj in vso razkošnost umetnosti, ki odseva s sten. V čistem zlatu in srebru se zrcalijo podobe svetnikov raz stene, umetniško tako dovršene, da izgledajo obrabi kakor da jih je naslikal največji umetnik, podobe pa niso slikane, temveč sestavljene iz drobnih kamenčkov v zlatu in srebru, v mozaiku, ki pokriva vse stene zadužbine in vse prostore grobnice. V zadužbini sami je grob kralja Petra I. Osvoboditelja.

Z globoko sklonjeno glavo smo v veličastni tišini počasi korakali iz zadužbine po stopnicah v spodnje prostore grobnice, kjer smo se tiho razvrstili okrog groba našega velikega kralja Zedinitelja. Predsednik, polkovnik Andrejka, se je v ginljivem govoru, posvečenem spominu velikega kralja, spominjal njegovega junškega boja za svobodo svojega naroda in njegovega mučeniškega trpljenja, ko je tudi sam moral tvegati življenje za svoj narod. Pozval je svoje tovariše, da z enominutnim molkom počastijo spomin svojega junškega kralja in da na kolenih v tihi molitvi posvetijo svoje misli spominu nepozabnega, kraljevskega junaka. Po končanem molku je trikratni »Slava« klic gromko odjeknil od sten veličastnega svetišča.

Po končani počastitvi smo si ogledali bogato založeni dvorski muzej v malem kraljevskem dvorcu, ki je poln dragocenih vences in drugih poklonitev v zlatu in srebru iz preteklih stoletij pa do smrti kralja Aleksandra I.

Po ogledu kraljevske kleti smo se vrnili v Beograd in v soboto, 6. julija, smo si ves dan ogledovali prestolnico, končali pa smo svoje ogleda na vojaškem le-

Pripombe h gospodarskim reformam v Jugoslaviji

Stanje našega gospodarstva - Odmevi načrtnih reform in njih zaključki

Zadnje tedne se pri nas zelo mnogo govori in piše o bližnjih reformah pri nas. Predsednik vlade Cvetković, podpredsednik Maček, finančni minister Sutej in zunanji minister Cincar Marković so bolj ali manj jasno povedali, da bo vlada začela izvajati gospodarske pa tudi politične reforme. Isto smo slišali tudi iz govorov senatorja Košutića, tajnika HSS Krnjevića in D. Tomašića. Padle so besede o potrebi diriganega, načrtnega gospodarstva, o zamenjavanju meščanske demokracije s kmečko, o tem, da je minil čas, ko se je smatrala svojina popolno in izključno gospodstvo osebe nad stvarmi itd. Listi so javljali, da smo pred »gospodarsko-socialnimi reformami«, ki jih bo izvedla vlada »v cilju popolne notranje preureditve naše države«. Prinesli so najrazličnejše predloge, kaj in kako naj bi se reformiralo, manjkalo ni seveda niti prognoz in prerokovanj. Skušali bomo v glavnih obrisih prikazati ekonomsko stanje v državi in kritično razmisliti razne predloge, kako naj bi se to stanje popravilo.

GOSPODARSKO STANJE V JUGOSLAVIJI

Naše gospodarstvo je v zastoju, da, celo v padanju. To priznava v svojem poročilu guverner Narodne banke, o tem pišejo razni ekonomski v revijah in dnevnih listih, to konstatirajo v svojih poročilih SUZOR, borza dela itd. O tem govore tudi poročila gospodarskih organizacij.

Zadnji podatki javljajo, da bo poljedelska produkcija letos mnogo manjša kakor prejšnja leta. Tako na pr. poročila Jugo-Kurir, da bo povprečni prinos pšenice z enega hektara letos pri nas 6 metrskih centov, dočim je bil še lani 8. S tem bomo dosegli najnižjo stopnjo setve po svetovni vojni. Poleg tega je, kakor poročila Jugo-Kurir še nad 300.000 ha manj površja zasajenega s pšenico, kot leta 1938, je 150.000 ha zasajene površine uničene od poplavi itd. Ista je slika pri drugih poljedelskih produktih. Kmet je povečini obubožen, cenene kredita ne more dobiti od nikoder, a posledica je, da ež leta ne more vlagati v gospodarstvo nujno potrebnih investicij (gnojil, melioracij, graditev nasipov, nabave dobrih poljedelskih strojev itd.).

Zvišanje cen poljedelskih produktov je kmetu malo koristilo. Saj je bilo celo oficijelno potrjeno, da je lanske pšenice, ki jo je Prizad kupoval po 160 din, kmet v jeseni prodajal Prizadovim liferantom in velikim mlinom po 100 din v prodajo. Prav tako poceni je prodajal tudi ostale produkte, kot koruzo, sadje, vino itd. K padu produkcije je precej doprinešlo tudi dejstvo, da je moralo oditi s polja zelo mnogo delovnih moči ravno v času največje potrebe.

Tudi industrijska produkcija, razen nekaterih panog, je v zastoju in celo padanju. Že v začetku 1939. se je opazilo vse večje zastavljanje tempa razvoja, druga polovica leta je že v znaku popolnega zastoja. Po podatkih guvernerja N. B. je število zavarovanih delavcev v prvem tromesečju letošnjega leta že za 2,3 % manjše kot v istem času lani. Brezposelnost stalno raste (povprečno mesečno število brezposelnih je bilo leta 1937 21.643, 1938. 22.549, 1939. 24.223, dočim bo letos že nad 30.000). Razen rudarstva in železne industrije so skoraj vse industrije v padanju.

Padec industrijske produkcije pospešuje pomanjkanje kreditov in deviz za nakup surovin. Kreditni zavodi, državni, poldržavni in privatni so občutno zmanjšali kredite industriji. Vsa njihova sredstva, ki so se občutno zmanjšala zaradi zmanjšanja hranilnih vlog, so naložena v državne papirje ali kredite. Sama Narodna banka je kreditirala državi ca. 7 milijard din (še pred letom je znašal kredit državi 2 milijardi), zato je zmanjšal kredit privatnemu gospodarstvu.

Tudi zunanja trgovina kaže znake nestalnosti. V razdobju september-marec smo izvozili po količini za 4,5 % manj kot istodobno 1938/39.

Kljub temu, da so že z novimi trošarinami in z zvišanjem cen nekaterih monopolnih predmetov, z zvišanjem železniških tarif, poštinskih, telegrafskih in telefonskih pristojbin ki gredo predvsem na račun širokih slojev ter z davčno reformo za pridobitnike zvišali prihod za eno desetino v jan.-marchu 1940., kljub temu, da se je zelo zvišal budžet za leto 1940/41. (kolikor je to razvidno iz prvih 4 dvanajstin), se je vendar država morala zadolžiti še pri Narodni banki, kar je imelo za posledico veliko povečanje števila bankovcev.

Gospodarsko stanje je seveda v odvisnosti tudi od mednarodnega položaja. Zato so plače delavcev, nameščencev, uradnikov itd (mislimo realne plače, t. j. plače z ozirom na

tališču (aerodromu) v Zemunu in v krasno urejeni kleti vinske veletrgovine g. Moserja, ki nas je prav gostoljubno pogostil z izborno kapljico. Počutili smo se kakor doma v Slovenskih goricah, ko je vesela slovenska pesem na vrtu hotela »Centrale« zbuja pozornost zemunskih dam in gospodov.

Končano je bilo naše romanje na Oplenac in s polno dušo veličastnih spominov z Oplena in z Avale smo se vrnili v Maribor, okrepljeni s spominom na zadnje besede blagopokojnega mučeniškega kralja Aleksandra I. Zedmitelja. »Čuvajte Jugoslavijo!«

višino cen življenjskih potrebščin) danes precej nižje, kot za časa najhujše krize l. 1932.

PREDLOGI REFORM

Listi vladnih strank srbskega dela JRZ, HSS in slovenskega dela JRZ so si edini v tem, da je treba liberalistični kapitalizem in meščansko demokracijo zamenjati z nečim novim. Tako je »Hrvatski dnevnik« pisal: »Prošlo je vrijeme gospodarskog liberalizma...«, a v istem smislu pišeta »Vreme« in »Slovenec«. Torej stran z gospodarskim liberalizmom.

Najtežje pri vsem tem je, kje in kaj iztakniti od gospodarskega liberalizma. Pri nas, kakor drugod, je že davno zavladalo monopolistično gospodarstvo, svobodne konkurence posameznih, neodvisnih kapitalističnih podjetij skoraj da ni več na trgu, monopolistično gospodarstvo veliki karteli, tesno zvezani z bankami (danes jih je pri nas že precej preko 100) in od države privilegirane ustanove Prizad, Prodajna centrala za sladkor itd., itd. Kako je že izginilo liberalistično gospodarstvo pri nas, nam kaže neznatna vloga borz, ki pa je poleg tega še popolnoma dirigirana. Razni bančni koncerni, privilegirane banke, Prizadi, veleprodajalne opravljajo danes že vse one posle, ki so jih v starih časih pred dobrih 50 leti opravljali še edino podjetniki na borzah v svobodni konkurenci. Devizno poslovanje je prevzela Narodna banka, prav tako trgovino z efekti in valutami, a njej pomaga pri tem nekaj bančnih koncernov, trgovina Prizad in njemu

podobne ustanove. Svojo poslovanje Narodne banke z devizami in efekti je desetkrat večje kakor poslovanje vseh borz skupaj. Celo še na ono malo poslov, ki se vršijo preko borz, imajo odločilen vpliv banke in privatne ustanove. Geslo o odpravi liberalnega gospodarstva je torej le fraza, ki ne pove nič, če se izza nje ne skriva kaj drugega.

In res reformni predlogi, ki smo jih omenili zgoraj, se ne ustavljajo na zahtevi po odpravi liberalnega kapitalizma, oni gredo precej dalje. »Vreme« in »Jugoslovanski radnik« (glasilo Jugorasa) predlagata na pr. naj se uvede korporativno gospodarstvo in preuredi država na korporativnem temelju s centralnim vodstvom, tudi »Slovenec« je za korporativni sistem, toda ne bi smel biti čisto centralističen. »Obzor« smatra, da ne moremo mi kar na lepem prevzeti korporativni sistem, ampak moramo uvesti lasten sistem diriganega gospodarstva. »Hrvatski dnevnik« zastopa preureditev države po nauku bratov Radicev. »Jutrnji List« pa iznaša mnenje gospodarskih krogov, da je najpotrebnejša reforma Narodne banke, s katero naj bi se ustanovil poseben notranji denar, ki ne bi imel zlatega kritja.

Reforme so potrebne, to priznavajo vsi, le kakšne naj bodo te reforme, o tem si niso po polnoma edini. V »Slovencu« od 3. t. m. je članek izrazil bojazan pred samo pomisljo, da HSS zahteva reforme, po katerih bi kapital v nečem smislu prešel v javne, t. j. državne roke. Nasproti temu je razlagal, da je kapital eden izmed činiteljev proizvodnje, ki

se ga ne sme odpraviti. Namesto tega je predlagal »Korporativizem«, združen z močnim strokovno-političnim načelom v gospodarskem življenju, ki da je edina zanesljiva pot gospodarske in socialne obnove, ki bo obenem služila splošnim narodnim in socialnim zahtevam in potrebam človeka-osebe.

Videti je, da se vsi dosednji predlogi o reformah ne bavijo z bistvom vprašanja ter da oni prekrivajo najgloblji gospodarski problem s političnim plaščem. Ali takojšnje uvedbo strogo centralističnega, korporativnega sistema ali korporativni sistem, pri katerem ne bi bila takoj v začetku tako poudarjena njegova centralistična ostrina, ali pa izvedba raznih prehodnih mer tako na pr. raznih novih ustanov itd., ki bi postopoma privedle do korporativizma. Vse te reformne poti se zelo malo razlikujejo med seboj, kajti vsem je korporativni sistem cilj. »Jugoslovanski radnik« to izraža z besedami: »Naša država se resno pripravlja na veliko reformo na korporativno ureditev države.«

Uprav vprašanje, ali se bodo reforme izvršile na glavni račun kapitala ali ne, pa je osnovno vprašanje, ki se danes postavlja pred nas. Ali se bo iskal izhod iz današnje gospodarske situacije s prevajanjem bremen krize pretežno na ramena gospodarsko šibkejših, ali pa bodo morali nositi glavno breme finančni orjaki, zlasti pa oni pridobitniki, ki so zadnje čase pridobili ogromne dobičke na račun špekulacije, konjunktura, visokih cen in nizkih mezd? Škodljivo bi bilo ubirati prvo pot, četudi to zahtevajo finančni magnatje. Ne more in ne sme se prezreti zahtev, memorandumov in resolucij, ki jih sklepajo državni uslužbenci, konference kmetijskih in delavskih in drugih organizacij, kot osnovne eksistenčne zahteve za izboljšanje svojega gospodarskega in socialnega stanja. by.

Nostradamus o bodočnosti Francije

V zvezi z vestmi, da so francoski monarhisti začeli akcijo za obnovo monarhije v Franciji naj navedemo iz Nostradamusove knjige odstavke o bodočnosti Francije po sedanjih vojni, kakor so krožili te dni po svetovnem in domačem tisku:

»Leta od 1938 do 1947 naziva Nostradamus »leta pokoljev«. Predvideva 1944 vzpostavitev monarhije v Franciji. Kralj Henrik V., ki bo stopil na francoski prestol, bo uničil poizkus komunistične revolucije v Franciji. Anglija bo istočasno trpela zaradi slabih demokratskih metod, ki jih je nasledila iz preteklosti. Otok bo v krvi, ker bo prepozno spoznal krivico

Sovjetski poslanik V. A. Plotnikov v Ljubljani, na Brdu, na Bledu in v Bohinju. Včeraj ob 8.40 je Plotnikov došel v Ljubljano in se nastanil v »Unionu«. Dejal je, da se mu mesto zelo dopade. Ob 10. se je v spremstvu odpeljal v avdienco h knezu Pavlu na Brdo, kjer je izročil akreditivna pisma. Z Brda se je odpeljal na Bled in se nastanil v hotelu »Toplice«. Poleg jugoslovanske je

visela tudi sovjetska zastava, kar je zbudilo pri občinstvu veliko pozornost. Poslanik si je ogledal tudi Bohinj, nakar se je vrnil v Beograd.

O južnovzhodni Evropi piše Nemška diplomatska politična korespondenca in pravi, da »sta se Nemčija in Italija odločili ne samo obdržati mir in gospodarsko samostojnost jugovzhodne Evrope,

nego želita, da bo ta del Evrope tudi v bodoče dragocen činitelj naše celine.«

O balkanskem in podonavskem problemu je napisal direktor »Il Telegrafa«, Ansaldo, med drugim: »V izpremenjeno Evropo so prišli tudi Rusi, proti katerim utripa vsako madžarsko srce s staro mržnjo. Rusi so prišli na meje Karpatov, zdaj pa v Besarabijo. Sile osi so angažirane v bojih za obnovo stare Evrope, na Balkanu pa hočejo ohraniti mir. Balkanska vojna bi lahko nudila nebal-kanskim državam priliko, da se razširijo tja, kar se ne sme zgoditi. Interes sil osi je, da ostanejo države tostran bes-arabskih mej, ki so jih posedle ruske motorizirane sile, v miru in neizpremenjenih mejah. Madžarski poseg v Transilvanijo bi izzval balkansko vojno, kar pa hočejo sile osi preprečiti.«

K zbiranju sovjetskih čet na Karpatih pravijo v Budimpešti, da »je Nemčija sicer dopustila razširjenje Rusije v Baltiku in Besarabiji, ne bo pa dopustila daljnjega ruskega prediranja na Balkan in zasedbe Podkarpatske Rusije.«

Darujte za Sokolski dom!

Vprašanje časti in ugleda slovenske vasi

Vladimir Kreft

Ko dovrši vaški otrok ljudsko šolo, ostane navadno doma pri svojih starih, katerim pomaga obdelovati zemljo ali pa tudi hodi na delo k sosedom, da si nekaj zasluži za obleko, kajenje in za pijačo; nek procent te mladine se gre tudi učiti obrti ali pa mora po nujnosti takojšnje ustvaritve lastne eksistence, v službo kot hlapca, dekla ali kaj sličnega.

Mladina, ki ostane tudi po ljudski šoli na vasi, je razdeljena v glavnem na dva dela: en del je priden in uporabljen za vsako delo; ta del predstavlja veliko večino mladine na vasi in je jedro članstva podeželskih kulturno-prosvetnih društev. Drugi del, ki je sicer zelo majhen, o katerem pa se vendar v javnosti mnogo več razpravlja, pa je oni del, ki jemlje slovenski vasi po nepotrebnem njen ugled in njeno čast.

S tem prehajamo na rano, ki že leta in leta kvari dobro ime slovenskega vaškega ljudstva. Že takoj v začetku je sicer treba poudariti, da ta rana po vseh krajih Slovenije ni enaka: po nekaterih je zelo velika, po drugih zopet manjša, v nekaterih vaseh pa je redkost ali pa je sploh ni; toda kljub temu trpi ugled vsega kmetijskega naroda. Nekmetjski ljudje navadno ne pazijo na opravičenost svoje sodbe: oni mislijo, da je vsa slovenska vas okužena s to kugo.

Vaško okužanje, pretepanje, je ono zlo, na katerega pri tem mislimo in katerega povzročitelj je oni drugi, neznan del mladine vasi, ki mu vročernost ne pusti, da ne bi »aufbiksal«, nečlove-

ško kričal, klical na korajžo in pri tem uporabljal nož ali celo orožje.

Človeka je groza, ko mora biti priča nečloveškemu dejanjem podvignih poedin-cev, katerim so ročice, nož in revolver edino sredstvo obračunavanja raznih malenkostnih medsebojnih nesoglasij.

Zelo pripravnost torišče za takšne obračune so po mišljenju teh vročerkvrnežev razne vaške prireditve, kjer ti na viden način kažejo svojo sramotno junaštvo in svojo moč. Posledice teh pretepanj navadno niso majhne: eden leži polomljen doma, drugi prihaja z obvezano glavo ali roko od zdravnika, tretji leži težko poškodovan v bolnišnici, četrtega pa je pretep spravil v grob. Mnogokrat pa se pri takšnem pretepu tudi zgodi, da postane njegova največja žrtev — nedolžen in miren človek.

Če se sedaj vprašamo, kje so stvarni povzročitelji tega zla, dobimo več odgovorov. Možno je, da leži nekaj krivde v neprimerni ali tudi v premalo strogi vzgoji, v premilem kaznovanju s strani sodnih oblasti, ali v raznih drugih okoliščinah, ki lahko kvarno vplivajo na življenje mladega fanta. Naj bodo vzroki ti ali oni, nujno je, da se enkrat napravi temu nečloveškemu pretepanju in klavnu konec. Sredstev zato ne manjka, treba jih je samo z vsoto doslednosti, odločnosti in strogosti uporabiti in neko vidno zboljšanje mora nastopiti. Pri tem moramo tudi upoštevati, da današnji razburkan čas še bolj vpliva na vročerkvni

del vaške mladine; to trditve potrjujejo primeri pretepev, ki se v poedinih krajih, kjer so bili še pred časom redkost, ponavljajo sedaj nedeljo za nedeljo.

Slovenski časniki poročajo o teh nečastnih dogodkih zelo mnogo. Toda, še velik del njih ne pride do uredniške mize in dogodki ostanejo predmet razgovorov le v ožjem okolišju dogodka samega. Že to, kar pišejo o tem časniki, je preveč, in če k temu dodamo tudi še neobjavljene pretepe, potem je slika za nas, ki živimo na vasi, skrajno neugodna.

Mogoče se bi našel nekdo iz vasi, ki nima s tem vprašanjem nobene zveze, pa bi rekel, to vprašanje se naše vasi ne tiče. To stališče je napačno in pogrešno. Posledice nosijo krivi in nedolžni in ker prizadeta sta ugled in čast slednje slovenske vasi.

Dejanja kričijo po radikalni »reditvi« tega vprašanja. K temu so poklicana državna oblastva, starši vaške mladine, kulturna društva, sploh vsi, kateri čuvajo dobro ime naše vasi.

Sam sem med tistimi, ki niso prijatelji javnih razprav o teh nečastnih dogodkih, ki sicer niso samo omejeni na vas, nego se dogajajo tudi po trgih, mestih in industrijskih revirjih, toda nekateri primeri, ki se dogajajo zadnje čase v poedinih krajih, zahtevajo javne besede.

Ne podcenjujmo tega vprašanja in začnimo ga sistematski in dosledno reševati že sedaj, ko je še čas. Ugled in čast slovenske vasi to zahtevata.

Novice

Zdravstvene razmere v ljutomerskem okraju

Stalno se poudarja potreba po zgraditvi zdravstvenega doma v ljutomerskem okraju. Za one kraje, ki so oddaljenejši od sedanjih bolnišnic v Ormožu, Ptuj, Murski Soboti in celo Mariboru, bi bila taka ustanova življenjske važnosti.

Znano je, da so zdravstvene razmere v našem okraju zelo nepovoljne, da se stalno pojavljajo razne nalezljive bolezni in je treba večkrat nujne pomoči in nege. Pri pojavu nalezljivih bolezni so velike težkoče radi kontumaca, zdravljenja itd., med kmečkim prebivalstvom, ki je zaposleno in nima časa, da bi tem boleznim posvečalo predpisano pažnjo. Vsak pojav nalezljivih bolezni, ki so navadno posledice težkega socialnega in gospodarskega položaja našega malega človeka, bi se moral izolirati, a ne doma, ampak v po-

sebnem zdravstvenem domu, kjer bi imel bolnik potrebno nego in mir ter s tem veliko večjo možnost za ozdravljenje. S tem bi bila tudi preprečena nadaljnja razširitev bolezni, ki je doma skoraj ni mogoče preprečiti, ker preprostega človeka ne moremo prepričati, da se te bolezni prenašajo in da je pri tem treba mnogo pažnje.

Za gradnjo takega zavoda bi predvsem prišel v poštev Ljutomer, kot center okraja. V poštev bi prišla že zgrajena poslopja, ki so na razpolago in bi se dala preurediti. Mislimo na grad v Gornji Radgoni, ali v Negovi.

Grad v Negovi bi bil zelo uporabljen in bi bil tam nekak center za one kraje, ki imajo daleč do železnice. Poleg tega pa je okolica Negove zelo lepa in mirna. Tako bi nastala na Negovi koristna in-institucija v gradu, ki tam sameva in so

njegovi prostori večinoma prazni. Kar so napravili na Vurbergu, bi lahko napravili tudi tukaj. Tako zdravstveno zavetišče bi lahko popolnoma služilo kot nadomestilo za bolnišnico.

Tudi materam porodnicam bi bilo s tem mnogo pomagano. Vemo, da velik odstotek naših porodnic porodi v neverjetno slabih okoliščinah, in kar se tiče higiene v groznih razmerah. Zato ni čudno, da število smrtnih primerov dojenčkov stalno narašča. V takem zdravstvenem domu, ki bi moral biti državen ali banovinski, bi matere našle brezplačno mesto, kjer bi porodile v higienskih okoliščinah in s strokovno postrežbo.

Verjetno je, da bi se na ta način nege zdravstveno stanje, kakor tudi umrljivost v našem obsejnim okraju izboljšalo.

— vr.

DELNA AVTONOMIJA ZA DALMACIJO

Banska oblast v Zagrebu izdeluje uredbo, s katero bo dobila njena ekspozitura v Splitu širši upravni in gospodarski delokrog s primerno finančno pristojsnostjo. Razen za Dalmacijo bo ta uredba uveljavljena tudi za večje število bosanskih in hercegovskih okrajev, ki so priključeni banovini Hrvatski.

TEKSTILNA KONFERENCA NA BLEDU

Včeraj se je pričela na Bledu konferenca jugoslovanskih in italijanskih industrijcev. Italijane je pozdravil zastopnik našega ravnanstva za zunanjo trgovino in vodja naše delegacije dr. Hristić, naše pa je pozdravil g. Cesoni. Razpravljali so o dobavah italijanskega bombaža.

SMRT INVALIDA V POTOKU

V Spodnji Polskavi se je pripetila v noči na četrtek smrtna nesreča, katere žrtev je postal 53-letni železničar Rudolf Vindiš s Pragerskega 14. Pokojni se je ponoči vračal ob polskavskem potoku domov. V tem je zašel preblizu potoka in padel vanj. Drugo jutro so moža, ki je brez leveice, našli v potoku mrtvega.

o Knjižnica Delavske zbornice v Murski Soboti zopet redno posluje. Uradne ure so ob nedeljah od 9. do 11. ure dop.

o Grajski kino v Murski Soboti predvaja v soboto in nedeljo dopoldne barvani vefilmi »Kraljica usode«, od nedelje do torka pa veseli film »Beg na Jadran«.

o Ustanovni občni zbor pododbora rezervnih oficirjev v Murski Soboti bo v nedeljo ob pol 9. dopoldne v dvorani Grajskega kina. Zbor bo vodil drž. tožilec dr. Albin Juhart, rezervni kapetan.

Ptuj

o Oglasuje v »Večerniku« in uspeh bo siguren. Oglase sprejema poslovalnica »Večernika« na Zrinjsko-Frankopanski cesti (Čučkova hiša).

o Putnik-Ptuj odslej redno posluje. o Uradni dan zbornice TOI bo za Ptuj, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendavo 18. t. m. v prostorih tvgoyskega gremija v Ptuj.

o Čemu svetilniki? Pred leti so podaljšali ptujski park do izliva Grajene v Dravo in ga okusno uredili, da se more prištevati med najlepše parke v Sloveniji. Ob nabrežju so postavili dolgo vrsto modernih svetilnikov, ki dajejo parku prav čedno vnanost. Golovo pa niso bili postavljeni samo za oko, ampak tudi za razsvetlavo, tako menijo večerni obiskovalci parka, ker že v prvih večernih urah večkrat razsvetluje je en svetilnik. Tu pač ni umestna slednja električnega toka.

o Poostreni pasji zapor. V Ptuj in bližnji okolici so poostreni pasji zapor, ker so se pomnožili ugrizi steklih psov. Precej psov je že bilo oddanih konjaču.

o Okrožno zavarovanje odpad. Trgovski pomočniki(ce) so od julija dalje zavarovani pri Pokojninskem zavodu. S tem samo po sebi odpade plačevanje prispevkov k starostnemu zavarovanju pri OUZD.

Celje

Troje važnih celjskih zadev

Nadaljevanje regulacije Savinje je za naše mesto velike važnosti. Do sedaj so izvršena regulacijska dela v štirih etapah. Že davno bi morala biti razpisana regulacijska dela za V. etapo. Načrti za nadaljevanje regulacije v tej etapi so že davno predloženi na pristojnih mestih in tudi odobreni, do razpisa del pa še ni prišlo. Življenjski in gospodarski interes našega mesta in celjske kotline zahtevata, da se ta dela nadaljujejo, da ne pridemo do zastoja, ki bi utegnil postati za vse to vprašanje usoden. Od povsod drugod čitamo poročila o raznih javnih delih, ki jih posebno v ljubljanskem delu naše banovine ne manjka, na naš severnejši del banovine se pa pozablja. Celje ima s svojim zaledjem pravico po svoji gospodarski in davčni moči, da ga v njegovih bitnih vprašanjih ne zapostavljajo. — Drugo nič manj važno vprašanje je gradnja novega gimnazijskega

poslopja v Celju. Tudi to vprašanje je še vedno nerešeno, dasivarno se je o tem že dosti razpravljalo. Jeseni bo dosseglo število dijaštva na drž. realni gimnaziji v Celju rekord in bo postalo že itak do skrajnosti obremenjeno gimnazijsko poslopje absolutno pretesno tudi za pouk v dveh partijah. Vprašanje gradnje novega gimnazijskega poslopja poleg dosedanjega, je postalo izredno pereče. Treba bo nujno poskrbeti, da bo vprašanje novega gimnazijskega poslopja v Celju čimprej ugodno rešeno. — Tretja važna zadeva je gradnja nove justične palače v Celju. Tudi to vprašanje se je že na vse načine ventiliralo, vendar do uresničenja dejstva še ni prišlo. Kakor čujemo, bo v kratkem zopet komisija v tej zadevi. Pričakovati je, da pride vendarle do razpisa del, komisij in intervencij brez uresničenja načrtov je bilo menda že dovolj.

LAŠKO

Letošnja tujska statistika Radiotherme je dokaj skromna. V maju in juniju je bilo v Radiothermi 474 bolniških članov, 281 privatnikov, 10 Nemcev, 2 Italijana ter po 1 Čeh, Švicar, Anglež in Američan. Skromna statistika je pač posledica vremenskih nepravil, dragine in razburkanosti svetovnih razmer. — Od okrajnega sodišča v Laškem je premeščena k okrajnemu sodišču v Radečah kanclistka Ana Gradišarjeva. — V Lažišah nad Laškim je umrl 73-letni upokojeni železniški zidar in posestnik Martin Podreberšak. — V Prapretnem nad Hrastnikom je umrl v starosti 64 let posestnik in gostilničar Ignac Božič.

Negujte zdravje!

Posežite mestno parno in kadno kopališče na Vrazovem trgu!

CENE:			
Pršna kopel			
II. razred	3 din	— brez perila	2 din
I. razred	5 din	— brez perila	4 din
Kadna kopel			
II. razred	8 din	— brez perila	6 din
I. razred	12 din	— brez perila	10 din
Parna kopel			
II. razred	12 din	— brez perila	10 din
I. razred	18 din	— brez perila	16 din
Masaža 5 din.	Abonent, ki kupijo 10 listkov za poljubno kopel, imajo 10% popusta, vendar jih morajo izrabiti v teku 6 mesecev, sicer izgube veljavo.		

c Nočno lekarniško službo ima od 13. do 19. t. m. lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

c Osemdesetletnico je obhajala včeraj gospa Dominika Zamparutti, hišna posestnica v Celju ter bivša lastnica delikatesnice v ulici dr. G. Zerjave. Delikatesnic je vodila nad 50 let. Jubilantki želimo še mnogo let sreče in zadovoljstva.

c Zdravniško dežurstvo za člane OUZD ima jutri zdravnik dr. Josip Cerin v Prešernovi ulici 1.

c Segajte pridno po srečkah loterije Legeje koroških borcev, krajevne organizacije v Celju, da si zaguarate krasno dobitke, katerih vrednost znaša nad 100.000 dinarjev. Zrebanje b. ov nedeljo, 21. t. m., popoldne pred Narodnim domom v Celju.

c Nesrečen padec otroka. Enoletni sinček posestnika Jurij Kodrun iz Skal pri Velenju je doma padel in si zlomil nogo. Zdravi se v celjski bolnišnici.

c Mestna občina celjska razpisuje oddajo celokupnih gradbenih in ostalih obrtniških del za napravo čistilnice odpadnih vod v obliki Imhofovega tanka v mestni klavnici v Celju. Prošnje je vložiti do 1. avgusta pri mestnem poglavarstvu.

c Modras je pičil v gozdu pri nabiranju jagod 12 letno hčerko delavca Marijo Vrančnikovo iz Dobrave pri Mozirju. Oddalil so jo v celjsko bolnišnico.

c Umrla je v celjski bolnišnici 7 letna hčerka posestnika Rozika Založnikova iz St. Janža pri Zibiki.

c Koncerta »Trboveljskega slavčka«, ki b. ojutri ob pol 11. dop. na dvorišču vojašnice Kralja Petra I., se lahko udeležijo tudi celjska javnost. Vstop bo dovoljen s sporedom, ki se bo dobil pri vходу proti nizki vstopnini. Udeležite se koncerta v obilnem številu. Bo edinstvena patriotična manifestacija, nudi pa bo tudi lep umetniški užitek. Sodelovala bo vojaška godba celjskega 39. pod vodstvom kapelnika g. Pera Fibijanovića.

c Sokolskih svečanosti na Kajmakčalanu sta se iz Celja udeležila starosta celjske sokolske župe Jože Smertnik in njen tajnik dr. Klor.

c Taborenje sokolske dece v Soteski pri Mozirju prične v ponedeljek, 15. t. m. Tam se bo vršil tudi tritedenski splošni župni prednaski tečaj za članice in višje naraščajnice. Tečaj se bo pričel 5. avgusta, prijavitelj pa se je treba do 20. t. m.

Pokojninsko zavarovanje trgovski pomočnikov, strojnikov in zobnih tehnikov

Stalno izprašujejo ali bodo res trgovski pomočniki, strojniki in zobni tehniki izgubili vse pravice iz dosedanjega delavskega zavarovanja, ker so bili tam zavarovani manj nego 200 tednov in se pravice po § 81. zakona o zavarovanju delavcev izgube že po 3 letih.

Zato si dovoljujem pojasniti, da teh pravice ne bodo izgubili.

Zakon o zavarovanju delavcev res določa v § 81., da izgubi oseba, ki še ni bila 200 tednov zavarovana, vse pravice iz delavskega zavarovanja za onemoglost, starost in smrt, če v treh zaporednih letih ni plačala več nobenega prispevka. Vendar določa pa tudi § 83., da se vsteje zavarovancu, ki prestopi iz Osrednjega urada za zavarovanje delavcev k Pokojninskemu zavodu za nameščenje, čas delavskega zavarovanja v pokojninsko zavarovanje sorazmerno z vplačanimi prispevki. Tudi uredba o izvajanju zavarovanja delavcev za onemoglost, starost in smrt in naredba o uporabljanju te uredbe z dne 17. marca 1937. določata, da ob-

stoji med obema vrstama zavarovanja vzajemnost in da se pri enem zavodu pridobljene pravice varujejo pri drugem zavodu; ko si bo pridobil zavarovalec pri Pokojninskem zavodu za nameščenje pravico do rente, bo izročil Osrednji urad Pokojninskemu zavodu za zavarovanja vplačane prispevke, ta jih bo moral pa zavarovancu vsteti v pokojnino, in sicer s četrtim delom časa delavskega zavarovanja. Za delavsko zavarovanje za onemoglost, starost in smrt se plačuje namreč le prispevek 3 odst. zavarovanih prejemkov, dočim se plačuje za pokojninsko zavarovanje nameščenec 12 odst. Zato se vračuna v pokojninsko zavarovanje nameščenec doba delavskega zavarovanja le s četrtino časa, toda s štirikratnim zneskom delavskega prispevka. Če je plačeval službodajalec za zavarovanja v delavskem zavarovanju na pr. mesečni prispevek 36 din, mu bo vstel Pokojninski zavod za nameščenje 4 mesece delavskega zavarovanja sicer le za en mesec pokojninskega zavarovanja, toda s premijo 144 din.

ricah. Zlasti so bili prizadeti vinorodni kraji Sv. Miklavž pri Ormožu, Jeruzalem, Svetinje, Sv. Bolek nad Središčem in Ljutomerska okolica. Naši najboljši vinogradi so popolnoma uničeni, tako da bo letos zelo malo vinskega pridelka, po katerem slovi ta predel Slovenskih gor. Škoda, ki jo je povzročila včerajšnja ujma, se ne da preceniti. Prebivalstvo je v silnih skrbeh, kaj bo na jesen, ko ne bo poljskih pridelkov in ne pridelka v vinogradih.

Ne pozabi naročnine!

Toča uničila slovenjehoriške vinograde

Včeraj popoldne so se zgrnili nad Slovenskimi goricami grozeči črni oblaki. Kmalu je pričela divjati strahovita nevihta, kakršne tamkajšnji prebivalci še ne pomnijo, dasi jih večkrat zadenejo hude elementarne katastrofe. Med treskanjem in nalivom je padala kakor oreh debela toča, ki je oklestila vse, kar je ostalo po zadnji toči še nepoškodovane. Pol ure je padala toča in uničila žitna polja, sadovnjake in mnogo obetajoče vinograde, ki slovijo v Slovenskih go-

strojniki, zobni tehniki in trgovski pomočniki imajo pa pravico, da vplačajo pri Pokojninskem zavodu naknadno tudi prispevke od 1. I. 1938. dalje s 6 odst. obrestmi in da si dokupijo dobo pred 1. I. 1938. z vplačilom premijske rezerve. V takem primeru jim bo izdal Pokojninski zavod zavarovalni odlok tudi za vso to dobo tudi za nazaj in Osrednji urad za zavarovanje delavcev, oziroma njegov krajevni organ, jih bo izločil iz zavarovanja za vso to dobo za nazaj, in sicer ob naknadnem plačilu prispevkov od 1. I. 1938. dalje, ob dokupu prejšnjih službenih let pa od 1. IX. 1937. dalje, ko se je začelo delavsko starostno zavarovanje. Obenem bo takoj obračunal pri njem plačane delavske prispevke s Pokojninskim zavodom, ki bo potem te prispevke vračunal v nameščenke naknadne prispevke ali dokupne vsote in zahteval od zavarovanca le razliko, potem mu pa vso to dobo vračunal v pokojninsko zavarovanje nameščenec. — Dr. Janko Vrančič, direktor Pokojninskega zavoda za nameščenje v Ljubljani.

Maribor

Kobanski teden na Ojstrici nad Mariborom

Prireditelji Kobanskega tedna, združeni z mariborskimi akademiki, bodo postavili na Ojstrici svoj delovni tabor. Spomladi so skušali s kobanskim tednom v Mariboru zainteresirati slovensko javnost za Kobansko; sedaj pa hočejo pokazati Kobanca v njegovem miljeu z delom in mu pomagati.

Posebno je potreben pomoči naš kmet, ki je v najbolj oddaljenih vaseh tik ob meji. Oddaljenost od centrov v Dravski dolini, slabe ceste in težko socialno stanje zahtevajo od nas, da jim nujno pridemo na pomoč. Tu niso dovolj ideje, ki se rode na sestankih in ki ostanejo samo na papirju. Prvo in najpotrebnejše je delo, da se v praksi spoznamo, ki nam bo dalo s tem samo od sebe vpogled v življenjske in krvavo potrebne nujnosti našega človeka. V delu se bodo spoznali in dokazali, kolikor smo zmožni razumeti življenje in potrebe — nas samih.

Da bi nam pa bilo to omogočeno, ape-

liramo na celokupno slovensko javnost, da dejansko podpre ta stremljenja. Stori bomo samo dolžnost, ki jo terja od nas čut humanosti in razumevanja za podvig tega v delu in trpljenju zakopanega človeka.

Na vseh nas leži ta naloga! Vsak pa naj jo po svojih zmožnostih reši in pomaga mladini, ki je vstavela vse svoje cilje in delo v ta namen.

*

Kakor je Vaš cenjeni list poročal, smo udeleženci narodno obrambnega tabora J. U. A. D. »Jugoslavije« srečno prispeli na kraj našega taborjenja v St. Jernej nad Muto. Kmetje, ki so nas sprva nezaupno gledali, so se nas privadili in nas hodijo neprenehoma prositi, da bi jim pri delu pomagali. Sedaj je čas košnje in dela je mnogo. Po dva ali trije hodijo h kmetom in jim pomagajo pri težkem delu. Veliko zaupanje imajo kmetje v našega medicinarja in ga nazivajo samo »gospod doktor«.

V delokrog našega tabora spadajo tudi predavanja s filmi. Predvajamo jih vsak drugi večer. Obiski so za tukajšnje prilike ogromni, saj pride na vsako večerno predavanje okoli osemdeset ljudi. Že na prvem predavanju »O namenu in pomenu nar. obr. taborov« so se kmetje navdušili nad nami in nas vpraševali za nasvete. Tudi naš tovariš tehnik ima mnogo posla z regulacijskimi načrti, katerih izpeljavo so mu poverili kmetje. Kmetje nas prosijo, da naj podaljšamo naše bivanje v St. Jerneju, toda je še mnogo krajev, ki so prav tako potrebni pomoči požrtvovalne in idealno čuteče mladine.

Velika zasluga, da se tabor vrši, gre predvsem ženskemu odseku društva »Jadrana-Nanos« s predsednico go. Pinterjevo na čelu, ki se je za našo severno mejo res prisrčno navdušila in v veliki meri omogočila pomoč najbednejšim krajem naše severne meje.

T. D.

Nova čitalnica v Studijski knjižnici

Velika, temeljita dela popolne preureditve Studijske knjižnice v podrobnem še niso gotova, vendar je v glavnem že mogoč pregled novo preurejene knjižnice. Predvsem nas zanima nova čitalnica, ki res da nima para v celem Mariboru. Nahaja se namreč v najlepši od vseh štirih dvoran, ki so tačasno na razpolago tej javni knjižnici, ki je pod večjim vodstvom ravnatelja g. Glaserja postala kulturni ponos Maribora. To je ona druga velika, svetla dvorana z velikimi okni

proti glavni pošti in Slomškovem trgu, ki je do preureditve poleg knjižničnemu arhivu največ služila študijskim namenom. Odslej bo izrecno kot čitalnica na razpolago članom knjižnice. Ali se bo ta namen začasno združil tudi z onim za študijske svrhe, to še ni gotovo. Tudi prostor za čitalnico je še le v toliko gotov, da se že pripravlja vse potrebno za že težko pričakovano otvoritev tudi popolnoma preurejene posojevalnice.

m Za vodjo mariborske bolnišnice je začasno imenovan šef primarij tuberkuloznega oddelka splošne bolnišnice g. dr. Franjo Radšelj. Dosedanji ravnatelj bolnišnice dr. Hribar je bil imenovan za rednega profesorja splošne patologije in patološke anatomije na ljubljanski medicinski fakulteti.

m Dovoljeno zvišanje cen. Banska uprava je dovolila tvrdki Karl Schmidt v Mariboru, da sme prodajati svinjsko mast tvrdke Herz in sin po 21.60 din za 1 kg v prodaji na debelo, tvrdkama J. Hochmüller v Mariboru in Ivan Bežjak v Framu pa, da smeta prodajati bučno olje po 22 din za 1 kg vključno prometni davek in banovinsko trošarino pri prodaji na debelo.

m Cene kmetijskim pridelkom v Mariboru. Moka bela 4.25—4.50 din, črna 3.50—3.75, govedina 12—16 din, telečina 14 din, svinjina 16—18 din, svinjska mast 20—22 din, sveža slanina 17—18 din, prekajena slanina 19—25 din, fižol 6—7 din, suh grah 14 din, leča 17—18 din, krompir 2—2.25 din. Mleko 2—2.50 za liter, jajca 7—10 din deset komadov.

m Nov rentgenski aparat za obsevanje je dobila včeraj mariborska bolnišnica. Ta aparat velja 250.000 din. Bolnišnica je dobila tudi nov aparat za steriliziranje, ki velja 200.000 din.

Večerni koncerti vojaške godbe

Velik umetniški užitek nudijo redni koncerti v parku. Poset teh prireditev je vedno večji. Zadnjič je bil kar rekorden. Majenkostna vstopnina (1 din) pač ne bi smela biti vzrok, da še vedno stoje ljudje kar v gručah izven prostora. Med njimi pa vidiš mladino, kako slastno liže sladoled in se drugače zabava. Odlična vo-

jaška godba je morala iz svojega skrbno izbranega in odlično podanega sporeda ponoviti kar tri skladbe. Ob zaključku so morali dodati še koračnico. Grajati je brezobzirnost tistih, ki si imajo med izvajanjem skladb toliko povedati... Upamo, da bo sčasoma tudi v tem pogledu boljše.

a—že.

Nova cesta na vrh Pohorja se izroči prometu

Nova cesta, ki se vije iz Hoč preko vasi Reka na južni strani na vrh Pohorja do cerkvice sv. Aneha, oziroma do Ruške koče, bo te dni gotova in gladko zvaljana.

Prvo nedeljo v avgustu bo slovesno izročena prometu. Na to slavnost vabi pripravljalni odbor vse prijatelje zelene-ga Pohorja. Slovesnost v nedeljo, 4. avgusta, je predvidena po sledečem sporedu: 1. Ob 9. v Reki pri Hočah sprejem g. knezoškofa, g. bana in drugih odličnikov ter gostov. 2. Ob 10. v gozdu pod Sv. Anehom na kraju nove banovinske ceste blagoslovitev ceste po g. knezoškofu. G. ban odpre cesto in jo izroči prometu. 3. Okoli 11. pred cerkvico sv. Aneha sv. maša na prostem s pridigo (knezoškof g. dr. Tomažič).

Pri slavnosti sodelujejo pevski zbori in godba mariborske gasilske čete.

Popoldne ljudska veselica na zeleni

trati med cerkvijo in Ruško kočo. Priredi SPD, Ruše.

Slavnost blagoslovitve in otvoritve se vrši ob vsakem vremenu.

Goste izven Maribora opozarjamo, naj javijo svojo udeležbo vsaj do 31. julija pripravljalnemu odboru, Maribor, Koroška cesta 26, da jim iz Maribora preskrbimo avtomobile. Mariborčani in okoličani pa si naj sami preskrbijo vozila, ali pa pojdejo rano peš do Sv. Aneha. Redni avtobusi ne bodo mogli sprejeti velikega števila udeležencev. Vozni red avtobusov bo še objavljen. Avtomobiliste opozarjamo, da zjutraj med 8. in 11. uro vožnja z vrha Pohorja v dolino ne bo dovoljen, ampak samo iz doline navzgor. Za red bo preskrbljeno.

Mariborski okoličani, ki ne morejo na vrh Pohorja, pa se naj udeležijo prve točke slavnosti v Reki pri Hočah ob 9. zjutraj.

DAGRADITEV BOLNIŠKEGA PAVILJONA

Odobren je kredit v znesku 11 milijonov din, s katerim bodo še letos dogradili štirnadstropni bolniški paviljon, ki je v javnosti povzročil že toliko prahu. Z dograditvijo nove bolnišnice se bodo bolniške razmere v Mariboru mnogo izboljšale. Gradbena dela se bodo še ta mesec pričela.

VELIK VLOM SREDI MARIBORA

Ko se je včeraj vrnila strokovna učiteljica A. Kostaniškova s počitnic v svoje stanovanje v Strossmayerjevi ul. 28, je prestrašena ugotovila, da so bili pri njej vlomilci. Pokradli so mnogo obleke, perila in dragocenosti. Očividno so iskali denar, našli pa so le 500 din gotovine. Nato so našli kaseto z zlatino. Kaseto so razbili in dragocenosti, ki so vredne več tisočakov, odnesli. Kostaniškova je oškodovana za okoli 25.000 din.

Studenške občinske zadeve

Sinoči je bila seja studenškega občinskega odbora, katero je vodil župan g. Alojz Kalo-h. Ta je uvodoma poročal, da dobiva občina vedno več prošelj za podpore, ki jih zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni mogoče vedno upoštevati in ugodno rešiti. Obrt lekarnar se je že oddala. Nova lekarna bo v Postlovi hiši, kjer bodo urejeni primerni prostori. Občinski odbor je sklenil urediti novo ograjo okoli novega zemljišča studenškega pokopališča. Sprejet je odločen sklep, da se enkrat za vselej prepreči bivanje cigánov in komediantov v studenški občini. O elektrifikaciji je po-

ročal odbornik g. Španer. Elektrifikacija se bo izvršila na Radvanjski cesti in v podaljšku Boltenkove ulice. Za delegata Kmetijske zbornice je določen g. Omulec. Studenški gostilničarji so prosili za odpis trošarine na pivo in odbor je sklenil, da se jim nova trošarina za pivo črta za dva meseca. Skropljenje studenških cest je letos poverjeno Pavlu Pezdicku za ceno 115 din dnevno. Ustanovljen je bil tudi cerkveno-konkurenčni odbor s petimi člani in z g. županom Kalo-hom na čelu. Po razgovorih o internih občinskih zadevah je bila studenška občinska seja zaključena.

Turnir za prvenstvo SK „Vidmarja“

„Vidmarjevcem“ je treba priznati, da so vztrajni. Kljub nervoznim časom niso nič nervozni, nič malodušni, ampak hladnokrvnega srca sedijo za šahovnicami in vodijo male in velike „operacije“. (Tudi šahovska terminologija se je zadnji čas močno prilagodila mednarodni situaciji!) Večni optimisti — tako je prav! Tak je treba biti v teh dneh! Kaj zato, če izgubiš partijo na šahovnici; podereš figure, pa postaviš in znova pričneš igro. Poglavitno je, da si močnega srca, da si nezlomljiv in korajžen. V srečo pa v teh dneh igre ne smeš izgubiti!

Turnir gre h koncu. Zaključna kola so napeta. Partije ostre in ponekod dramatične. Za točke gre, za remije, za položaje (pardon: toda ne za „koritarske“!), za zmago duha nad „leseno materijo“! Fantje hitijo, kar se da. V sinočnjem 10. kolu je veljalo največje zanimanje srečanju Kustra in Gerželja; več kot polovico turnirja je bil Kuster trdno zasidran vrhabele. Močno je vodil. Lepa zmaga nad Kukovecem mu je dala odlične izgleda. Toda sinoči ga je Gerželj prevrnil z vrhaabele. Ničgov položaj je zasedel Kukovec, ki se v 12. kolu sreča z Gerželjem. Ta partija bo verjetno odločila končni izid prvenstvenega turnirja. V sinočnji francoski partiji je lvegal Gerželj proti Kustru oster Aljehinov napad. Z nekoliko zahrbtno potezo je presenetil mirnega Kustra, mu razbil kraljevo krilo, nakar je nastal divji napad, proti kateremu ni bilo obram-

be. V 17. potezi je Kuster položil orožje. — Ofenziven je bil Čaro-Kann med Certaličem in Skralovnikom. Slednji je v težki poziciji prezel Certaličev napad na točko c6. Tu se je zdobila Skralovnikova obramba, nakar je Certalič z lahkoto dobil v končnici. — V daminem gambitu je zaigral Senekovič zelo nepazljivo proti Sonanu ter izgubil celo figuro. Pomagala mu ni tudi dobra obramba, ki jo je nato podvzel. Sonan je slednjič zmagal v končnici. — Precej razburljiva je bila francoska partija Ketiš—Marvin. Slednji je imel nekaj materialne premoči, ki pa jo je lahkomišelnost zapravil. In Ketiš je v napadu pospravil celo točko. — Prav lepo je zaigral Peče proti Kukovecu, ki se je branil z Aljehinko. Peče si je v otvoritvi zgradil nadmočno in izgledno pozicijo z izvrstno igro figur. Toda namesto da bi ohranil svoje ekspanzivne figure, je zavil v zamenjavanja ter se nenadoma znašel v izgubljeni končnici, ki jo je Kukovec z lepo rutino odločil v svojo korist. — Partiji Reinsberger—Lukš B. in Lukš Fr. —Hvalič sta bili preložen. — Kukovec je med tednom dobil svoji preložen partiji proti Certaliču in Marvnu. — Prihodnje kolo v torek, 16. t. m.

Stanje po 10. kolu: Kukovec 9, Gerželj 7 (2), Kuster 7 (1), Certalič 6, Lukš Fr. 5 (2), Sonan 5 (1), Ketiš 5, Reinsberger 4 1/2 (1), Marvin in Peče 4 1/2, Skralovnik 3 1/2 (1), Lukš B. 2 (1), Senekovič 1 (1) in Hvalič 0 (2) točk.

m Tatvina drevca v gozdu. V zadnjem času so posestniki v Pekrah dr. Reiser, Fischer in Zorko opazili, da so neznani tatovi posekali v njihovih gozdovih več drevca. Preiskava je pokazala, da je bilo udeleženi šest oseb, ki so drevesa spravile iz gozda ter jih prodale razni strankam v Radvanju in Pekrah. Orožniki so storilce izsledili ter ovadili sodišču drva pa vrnili lastnikom.

m Tatvina denarja. Lešnik Avgust, posestnik iz Sp. Radvanja je prijavil zandarmeriji, da mu je neki kovaški vajenec ukradel večjo vsoto denarja. Pri zaslišanju je fant tatvino priznal ter izpovedal, da je denar zapravil. Ovaden je sodišču.

m Napad v Limbušu. 28 letni I. N. iz Limbuša je v četrti v pijanem stanju napadel brez vsakega vzroka nekega mladeniča pred gostilno Sršen Milke v Limbušu. Ko se je za fanta potegnila gostilničarka je zgoraj omenjeni napadel še njo ter jo poškodoval po obrazu, tako da je morala iskati zdravniške pomoči.

m Nepoštena postržnica. Prejeli smo: „Ni res, da bi zasebnici g. Filipič Minki z Meljske ceste št. 29 postržnica pokradla več stvari: obleke, perilo in razne jestvine. Navedena postržnica Julijana Strmšek je radi klevetniške obdolžitve vložila proti Minki Filipičevi kazensko ovadbo. Strmšek Julijana.“

m Ustreljen je bil v noči na petek v magdalenskem predmestju 32 letni Ivan Jamnik, ki je kmalu izdihnil.

* Pavešič, Kamnica. V nedeljo odjoki na raznju in ocvrte piške.

* Poročila sta se na Bledu g. Drevenšek Viljem, tekstil. tehnik in gđ. Nemec Pina.

* Sv. Arah na Pohorju se obhaja dne 21. t. m.

* Vinotoč Potrč, Kamnica (Kamniška grapa) otvorjen.

* Dr. Rudolf Lovrec zopet redno ordinira.

Kino

* Grajski kino. Do vključno nedelje „Pesem pustinja“. Zarah Leander. Izbor film o prijateljstvu in veliki ljubezni.

* Kino Union. Do vključno torka „Kralj sporta“, najsijajnejša komedija z mojstri komikov Jules Berry-jem in Lisetto Lavvin v glavnih vlogah.

* Esplanade-kino. Najnovejši nemški senzacijski film aktualne vsebine „Požar na Oceanu“. Hans Soenker in Vinni Markiss.

* Kino Pobrežje. 13. in 14. julija „Reportaža o ljubezni“.

Spomnite se CMD!

Prirodopisna kramljanja

Pošastni zmaji, velikani iz pradavnih dni

Dr. Stanko Bevk / Nekaj pripomb o plazilcih, resničnih in legendarnih bitjih

Menda v vseh narodih žive pripovedke o zmajih, strašnih pošastih, ki so se hranile s človeškim mesom, čisto samo z mesom nedolžnih deklic, ki so se z njimi odkupovali bližnji stanivalci, da jim niso opustošili domačij ali jih celo pomorili. Po telesni obliki se opisujejo v teh pripovedkah zmaji sicer različno, vendar so v glavnem

velikanski kuščarji z dolgim repom, grebenom na glavi ali hrbtu; izmed ostrih zob sika ognjen jezik, iz nozdrvi puha omamen dim in oči so grozne.

Vrat je pri nekaterih zmajih dolg, pri drugih kratek. Včasih ima tak zmaj razen štirih končin z dolgimi kremplji še kratka kožnata krila, kakor ga je na pr. naslikal J. Subic na oltarni sliki sv. Jurija v Senčurju pri Kranju. Zmaji stanujejo v skalnih votlinah, v starem zidovju ali v nedostopnem močvirju. Gospodujejo v svojem okrožju, ki vanje stopiti pomeni vsakemu živemu bitju smrt, iz- vzemši posebne izvoljence.

Ce odštejemo ono, kar je v takih pripovedkah verskega izvora ali pridejanega iz vidne domišljije, odnosno kar je na slikah in kipih otipljiv plod umetnikove fantazije, nam vendar ostane žival neke dokaj enotne oblike. In ker je ta, rekli bi osnovna, temeljna žival pri vseh narodih precej enaka, se nam vsiljuje vprašanje, če le ni za zmaje v pripovedkah dala model kakšna resnična žival, ki je živel v davnih časih ali pa živi še danes.

Nehote se spomnimo pri tem vprašanju na izumrle plazilce, ki so živeli proti koncu zemeljskega starega veka, zlasti pa se razbohotili v triadni, jurski in kredni tvorbi srednjega veka. Deloma so bili to

velikani, ki so merili v dolžino tudi nad 20 m.

Nekatere vrste so živele v morju, druge na kopnem, zlasti v močvirskem svetu, nekatere pa so se že dvigale v zrak s kožnato mrežo, razpeto med ogromnim mezinem sprednjih končin in bokom. Za vzorce pravičnim zmajem povodne vrste (ihtiosavre in plesiosavre) niso mogli služiti, kajti bile so bolj ribe oblike, nekatere sicer z dolgim, gibkim vratom, toda imele so plavutaste končine, kar se ne sklada z opisi in podobami zmajev. Tudi letavcev (pterosavre) med temi praplazilci ne moremo smatrati za osnovno podobno zmajev, ker le-ti prhitajo, oziroma drse po zraku s pomočjo srednjih končin, bajni zmaji pa imajo sprednje končine normalno razvite ter posebno kožnata krila, ki z njimi niso v zvezi. Pterosavre so imele po večini tudi krjav rep, ta pa je pri zmajih vedno kak in dolg. Za vzorec preostaja torej samo se

tretja skupina praplazilcev, to so velekuščarji ali dinosavri.

Velekuščarji so imeli vse štiri končine dobro razvite in dolg, močan rep. Živeli so ali na suhem svetu ali v močvirjih. Prve so bile deloma strašne zveri, kakor 10 m dolga alosavra, 8 m visoka tiranosavra in za polovico manjša plateosavra, deloma pa so se hranile zgolj z rastlinjem, kakor 18 m dolgi igvanodont. Močvirske vrste so žrle povodno zelenjavo in manjše živali (ribe) ter so imele največje zastopnike; diplodok na pr. je meril po dolgem 25 m, gigantosavra, ki so našli njene ostanke l. 1907. na visoki planoti Tendaguru v vzhodni Afriki, pa je bil še večji. Ti velekuščarji bi po svoji velikosti in splošni obliki telesa ter deloma tudi po svoji strahoti ustrezali opisom zmajev v pripovedkah. Nimajo pa kožnatih kril, ki jih jim tu pa tam pripisujejo bajke. Tem bi mogli dati izvor razni izrastki ali pa so bile tudi take vrste, kakor je mali, na šundskih otokih živeči leteči zmajček, ki napenja z rebri kožno gubo, da mu služi za padalo.

Vprašanje vzorca za bajne zmaje

bi bilo s tem rešeno, če bi človekov spomin segal v one dobe zemeljske zgodovine, ko so ti vzorci živeli. Temu pa ni tako, kajti prava doba za velekuščarje je bil zemeljski srednji vek, takrat pa o človeku še ni bilo duha ne sluha. Med obema leži cela terciarna doba. Odpri se nam novo vprašanje, vprašanje namreč, če so morda ponekod vendarle še za prvega človeka živeli velekuščarji ali njim slične živali, po katerih so mogle nastati pripovedke o zmajih ob spominu nanje, ki se je podedoval od roda do roda. Neverjetno bi to ne bilo, saj so se ohranili zadnji ostanke teh prazivali celo do današnjega dne. Na otokih severno od Novega Zelanda živi na pr. plazilec haterija, ki izvira celo iz permske tvorbe, zadnje tvorbe zemeljskega starega veka. Ta žival sicer ni velikan, dolga je le 60 cm, ima po hrbtu greben, je ponočna in se skriva čez dan v jamah, ki si jih sama izkoplje. Prav tako so pred nedavnim ujeli na vzhodni obali Afrike blizu East Londona ribo plavutnjačo, o kateri je dotlej veljalo, da je povsem izumrlo v kredni tvorbi. Raziskovalec dr. Boxberger je mnenja, da živi v nedostopnih barskih pokrajinah med južnim Kamerunom in Ubangom še močvirski velekuščar velikan in obstoj velikanskih morskih plazilcev, tako zvanih smorskih kače tudi se ni dokončno ovržen. Tako ni izključeno, da je

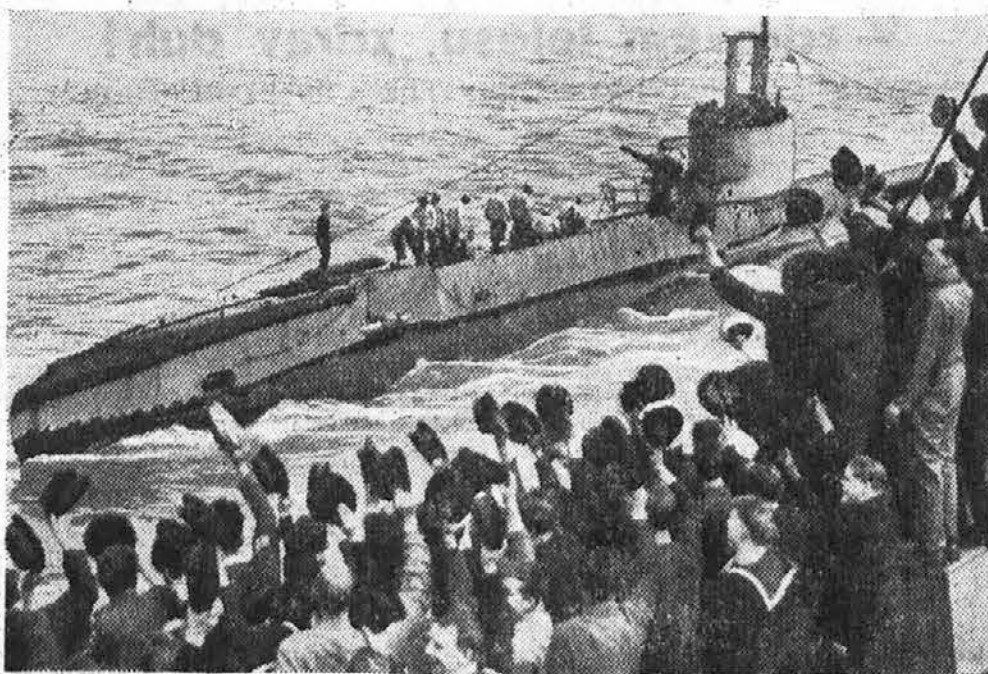
sodobno s prvim človekom še živel nekaj praplazilcev,

zverskih velikanov, ki so mu bili nevarni, mu povzročali škodo, vcepili strah in grozo ter

dali podlago za poznejše »zmaje.« Če pa že ti pristni praplazilci niso dosegli človekove dobe, so jih najbrže sorodni legvani, katerih okamenine nahajamo tudi v Evropi iz tople terciarne dobe in ki še danes žive v pošastnih oblikah v vroči Ameriki. Ti legvani sicer niso velikani, dosežajo pa nekateri vendar skoraj 2 m v dolžino. Nekoliko manjša (1,3 m) sta morski kuščar (amblyrhynchus) in pa kopoglavec (conolophus) z otokov Galapagos ob vzhodni Južni Ameriki, katerih življenje je leta 1923. natančneje proučil ameriški raziskovalec W. Beebe.

Večji kakor legvani so zastopniki družine varanov.

To so zverski kuščarji z jako dolgim, globoko razcepljenim jezikom, ostrimi zobmi in močnimi kremplji. Največji od njih je oni, ki so ga leta 1912. našli na otoku Komodo, južno od Celebesa v Sundskem morju. Po zanesljivih poročilih zraste do 7 m dolg in je dokaj nevarna žival. Okostja še večjih varanov so našli v diluvialni tvorbi, torej iz dobe, ko že nastopa človek. V naših krajih takih okamenin doslej še niso dobili, vendar to ne izključuje možnosti, da so tudi v Evro-

Povratak angleške podmornice z manevriranja po Severnem morju.

Hormoni kitov za znanstvene namene

Nemčija je poslala 1938-39 sedem najmoderneje opremljenih flotilj v vodo južnega Ledenega oceana na lov na kite. Odprava je imela velike uspehe in Nemcem se je posrečilo pridobiti velike množine hormonov za znanstvene svrhe. Iz žlez Corpusa luteuma, neke vrste kita so dobili n. pr. več hormonov, kakor bi ga dalo 1300 svinj. Hipofizne žleze slona dajejo več hormonov kot 12 volov.

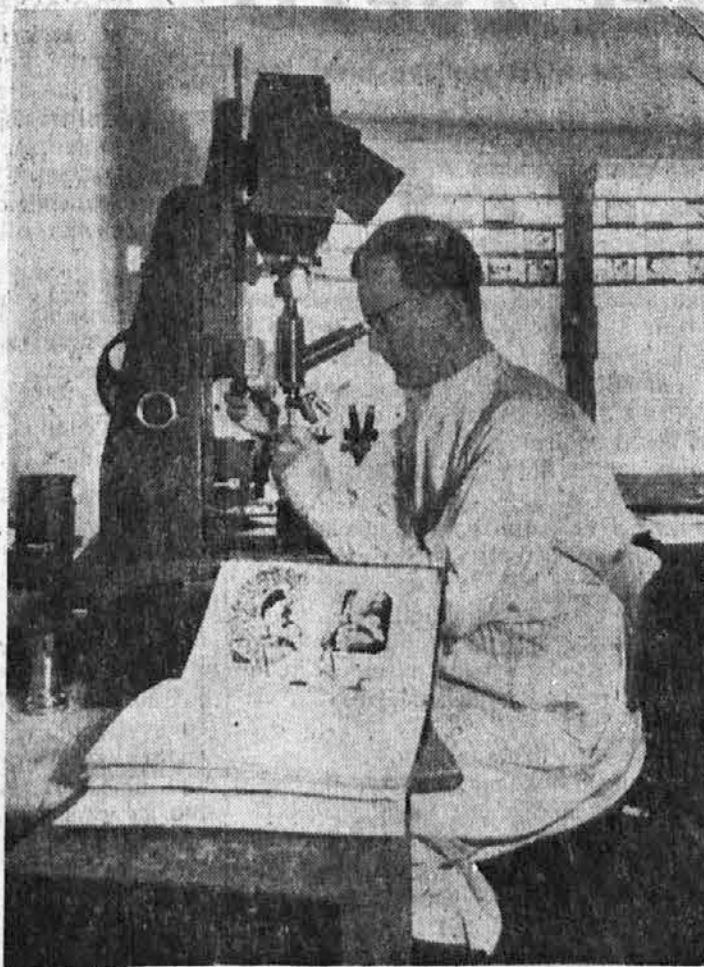
Lov na kite zaradi hormonov je se-

veda spravil v nevarnost te redke prebivalce morja, da popolnoma izginejo. Vsakoletni plen mladih kitov je vedno večji, naraščaja bo skoro primanjalo. Nov sistem harpun in lov s topičjo omogoča, da se dobiva plen že na večje razdalje. Cena kitov je zaradi izkoriščanja hormonov zelo porasla. Prej so jih lovili samo zaradi olja, katerega so v zadnjih časih dobivali po 600.000 ton.

Predrzna štoklja in mlada kopalka

Iz Rige poročajo o dogodku, ki je zbudil precej smeha v mestu. Neko dekle iz kraja Kuldiga se je šlo kopat v bližnji potok. Ko je prišla iz vode, se je deklica prestrašena zama ozirala po svoji obleki. Vse je izginilo. Daleč okrog ni bilo človeka in dekle si ni znalo pomagati. Ko se je mlada kopalka ozrla proti nebu, je opazila visoko v zraku štokljo, ki je nesla v kljunu vso njeno lahko toaleto.

Predrzna štoklja se seveda ni menila za krik in vik nagega dekleta, nesla je svilen garderobo Evine hčerke v svoje gnezdo, kjer je hotela najbrž toplo postlati mlademu naraščaju. Deklet je moralo skrito v grmovju čakati, da jo kdo po naključju reši. Slučajno so prišle mimo njene sošolke, ki so ji odstopile toliko svoje obleke, da je spodobno zakrita pohitela na dom.

Znanstveno proučavanje možganskih tvorb

Cesarja Viljema institut v Berlinu je znano znanstveno središče proučevani. Na njem je deloval že Einstein, tam se je zvrstila cela vrsta učenjakov, ki so dali znanošči mnoge nove izsledke. V zadnjem času se posebno bavijo z raziskavanjem možgan. Za ta primer so konstruirali posebno precizen aparat, ki ga vidimo na sliki.

pi zategnili kuščarji velikani svoj obstoj iz terciara v diluvij in ostali v spominu človeka. Dolgi, rdeči, razcepljeni jezik je tekom tisočletij postal ognjeni zubelj, napihnjeni vrat ob napadu pa je dal podlago za krila.

Razvojne faze zemeljske zgodovine.

V članku omenjamo nekatere dobe iz zemeljske zgodovine. Za razumevanje vrstne razporedbe teh dob ali tvorb omenjamo, da se zgodovina Zemlje deli v štiri veke, v pravek, stari vek, srednji vek in novi vek. Tvorbe pravke niso dobro znane, v starem veku pa jih razločujemo pet: najstarejša je kambrijska, potem slede silurska, devonska, karbonska in permska. Srednji vek ima tri tvorbe, in sicer triadno, jursko in kredno, novi vek pa dve: terciarno in kvartarno. Kvartarno tvorbo delimo v pretekli diluvij in sedanji aluvij. Zapravnostne tvorbe si lahko zapomnimo s prvimi zlogi v stilu: Kam si del karpe, tri jukre, terkvar; deli v diluvij, aluvij kvartar!

Mačka ugnala lisico

V Wenzenbachu pri Regensburgu na Nemškem je lačna lisica pograbila mačko, ki je predla pred hišnimi vrati. Muca se je naglo znašla in se, čeprav prestrašena, postavila zvitorepki po robu. Lisica se je zama trudila, da bi zgrabila mačko za vrat. Ta ji je končno tako opraskala oči, da je cvileč pobegnila z enim samim očesom.

Poročna darila pri mušicah. Kadar gre samec iz vrste mušic Empis smurit nevesto, ujame kakšno mušico in jo da izvoljenki. Ženin iz rodu Hilara zamota svoj dar v pajčevino.

Žepno letalo je izumil madžarski inženir Rubik. Letalo tehta 210 kg, ima motor 40 konjskih sil, visoko je meter in pol. Lahko doseže hitrost 160 km na uro in se lahko spusti ter dvigne na majhnem prostoru.

Postrv odnaša kašelj verujejo vračevni nomadi v Aziji. Kogar duši kašelj, ujame postrv, naglo dahnje trikrat vanjo in jo spet vrže v vodo v veri, da je riba odnesla s seboj tudi kašelj.

Črna jabolka liče vzgojiti neki farmer v Kanadi. Posrečilo se mu je, dobiti jabolka, ki imajo črno barvo, meso je pa belo ko sneg, prepredeno z rdečkastimi nitkami.

V garaži: — Ti lena kost, ti. Avto, ki si ga popravljal, je že pred petimi minutami odpeljal...

Nove vagone za železnice bodo zgradili v Nemčiji. Mnogo bodo lažji, predvsem bo pa iz njih odstranjen vsak rob in kot, tako da bo čim manj odpora proti vetru na zunanji strani.

Poznanj popravljajo. Ruševine od vojne odvažajo. Sezidali bodo pomladi mnogo novih hiš. Tudi glavni trg bo dobil

Plimovanje naše zemlje

Splošno je znano, da ni morska gladina nepremična ploskev, ampak da se v teku 25 ur dvakrat dvigne in zopet dvakrat poniža. Vzrok je težnostno privlačevanje, ki ga izvaja mesec na vodo v morjih. Plimovanje ali bibavica, kakor pravimo temu morskemu pojavu, je zelo neenakomerno razdeljeno. V Atlantskem oceanu pade in se dvigne voda ponekod samo en meter, ponekod ob angleški obali pa celo 15 do 20 metrov.

Misel, da je bibavici vzrok mesec, je zapisal že Newton. Do novejšega časa je vladalo prepričanje, da je plimovanje omejeno samo na morje. Vendar pa to ne drži. Tudi kopna zemlja se dviga in pada. Tega ne opazimo neposredno, kakor plimovanja tudi na ladji sredi morja ne moremo zaznati. Pač pa so učenjaki izmerili plimovanje kopne zemlje in dogladi da znaša 46 cm. Kar težko je verjeti človeku, da se vsak dan dvakrat zazibljeveno skoro za pol metra navzgor in navzdol in da naša tla niso tako nepremična, kakor se zde.

Ženski kotiček

Gospodinja o brezmesnih dneh

Komaj smo se spoprijaznili z uvedbo dveh brezmesnih dni v tednu, že nas je presenetil tretji. Poprejšnja dva nas zdaleka nista tako zadela, kakor sedanjí trije, ki čepe in kupu in predstavljajo za nas gospodinjé veliko, zelo veliko oviro. Že za one, ki samo jedo, je misel na tri zaporedne brezmesne dni nekam neprijetna, za gospodinjó pa je naravnost neznošna. Saj si je že sedaj po cele dneve trla glavo v vprašanju: »Kaj bi kuhala?« To vprašanje je v današnjem času za ženo, ki ne kuha samo s kuhaličo, ampak tudi s svinčnikom in s številkami — pravi problem.

Pretrfšino malo teden! V nedeljo je meso na slednji mizi, ker je to že stara navada in ker na srečo nedelja še ni brezmesen dan. Čim se gospodinja odloči za vrsto pečenke, ji je vse ostale dodatke h kosilu lahko izmisliti. Nedelja je rešena. V ponedeljek ni brezmesen dan. In vendar bi se vsakomur zdelo pametno, da bi bil v ponedeljek, ker v nedeljo smo imeli meso, v torek ga bomo imeli zopet, torej lahko v ponedeljek izpade. Tako so delale gospodinjé tudi v časih, ko nismo poznali brezmesnih dni. Torej ponedeljek bodi brez mesa! Torek je in tudi naj bo dan z mesom. Istotako sredo in četrtek, saj napoči za njima petek, ki smo ga že vajeni v obliki raznih postnih jedí. Da pa sobota ni primerna za brezmesen dan, bi menda bilo nepotrebno razlagati. Ako gledamo teden z gospodinjkega stališča in ga obračamo tako ali tako, ne najdemo v njem prostora za več kakor dva brezmesna dneva: ponedeljek in petek.

Pa bo morda kdo dejal: bodimo veseli, da si vsaj 1—2 krat tedensko lahko privoščimo meso, ko je pa tako drago. Kaj bi vsak dan silili za njim! Res je, meso je drago — pa tudi izdatno. Človeka natisi in zadovolji. Drugič: k mesu je lahko skuhati razne dodatke, če pa ni mesa, pa večina gospodinjí sploh ne ve, kje naj prične s kuho. In jaz jim rada verjamem, ker mnoge brezmesne jedi so še dražje od mesnih, a so poleg tega za lačen želodec še brezpomembne in nenasiitljive. Tretjič: Ni z željo po odpravi brezmesnih dni rečeno, da hrepenimo gospodinjé po samih pečenkah, ne, toda skromno a tečno govejsko juho pa le zelo pogrešamo. Spoznale smo, da je naša kuha ob brezmesnih dneh prav tako draga ali dražja kot sicer, da se z njo dvakrat več namučimo — družina pa ostaja lačna in nezadovoljna.

V tolažbo v brezmesnih dneh nam naj bo drobovina. Če bi hoteli mesarji vse gospodinjé zadovoljiti z drobovino, bi morali poklati več živine nego kadar koli

poprej, tako da bi jo še brezplačno težko razpečali, kamoli, da bi rabili potem še brezmesne dneve. Že ob normalnih dnevih, ko je bilo mesa dovolj, smo morali naročiti drobovino po dva dni poprej —

V zdravem telesu, zdrav duh!

OSVEŽIMO IN OKREPIMO SE POD VEDRIM POLETNIM NEBOM

Poletje ni namenjeno le zemlji, da nam ista s pomočjo sonca in blagodejnega dežja vrže obilnih plodov za neplodne zimske mesece — namenjeno je pravtako človeku. Doba nekakega čiščenja je pomlad, poletje pa je namenjeno prisvajanju novih energij, ki jih bo potrebovalo telo preko dolgih jesenskih in zimskih mesecev.

Greh bi bil, prezreti v poletnem času zrak, vodo, sonce ter ždeti v sobah in ogrizovati kakšne romane. Ven, ven, soncu naproti. Pljuča naj se sprostijo vseh spon, naj se prepoje s svežim zrakom, v vzklikih zadovoljstva in občudovanja naj se krepijo sredi prirodnih krašot. Voda in sonce naj nam ustrojita ko-

Kuhinja

Preprosta gobova juha. Popari krožnik osnaženih in na listke zrezanih gob ter jih ožmi. Olupi 4 srednje debele krompirje, jih zreži na kocke, stresi v lonec, nali najne 1 do 2 l vode in postavi na ognjišče, da zavro. V zavreli krompir stresi ožete gobe, osoli in kuhaj do mehkega. Nato prideni prežganje iz velike žlice masti in moke, v katero si dejala nekoliko drobno zrezane čebule in zelenega peteršilja. Prideni še velik ščep popra, veljico majarona in lovorjev list. Ko vse skupaj še nekaj minut vre, prideni kisa po okusu.

Stročjega fižola juha z rižem. Skuhaj majhen krožnik na rezance zrezanega fižola in kuhanega odcedi. Posebej skuhaš osminko litra riža v 2 in pol litra vode. Ko riž 10 minut vre, mu prideni fižol ter kuhaj vse skupaj še 10 minut. Napravi prežganje iz velike žlice masti in žličice moke, v prežganje stresi nekoliko zrezane čebule in zelenega peteršilja; ko se prežganje blede zarumeni, prilij majmoko vode, da se razpusti. Nato stresi razredčeno prežganje v riž, ga osoli in ko nekoliko zavre, prilij kisa po okusu.

Buča kot prikuha. Olupi mlado, zeleno bučo, jo zribaj kakor kisto repo, stresi v skledo, posoli in prideni nekoliko kisa. Pokrij in premešaj; tako naj stoji 1 uro. Napravi bleduromeno prežganje iz žlice moke in žlice majze, ki si mu pridala nekoliko drobno zrezane

še je včasih nismo dobili, kod naj jo vzame mesar sedaj, ko kolje mnogo manj Perutnina pa ima, kot pravična posledica vse druginje, takšne cene, da človeka kar strah obide, čeprav se zaveda da mora tudi kmet živeti in da prav njemu danes vsako stvar še prav pošteno zasolijo.

Torej, gospodinjstvo je že samo po sebi skrbipolno in težavno opravilo. Ob nastopu druginje je postalo še težje, a spričo teli nakopičenih brezmesnih dni pa neznošno.

Ali je bila uvedba teh dni res tako potrebna? Ko je zmanjkalo petroleja, smo to razumeli, ker ga od drugod uvažamo. Ali uvažamo morda tudi klavno živino?

žo, da bo odporna, elastična. Sonce naj prežene iz telesa bolezen, iz duše temo. Udje naj se pretegnejo na svežem zraku. Dnevna telovadba naj poživí krvni obtok, naj poveča prožnost telesa!

Tako bi trebalo izkoristiti teh malo sončnih dni. Vsi ti nasveti pa niso namenjeni morda le šolski mladini, ki itak dovolj rada skače in je dovolj prožna, temveč vsem brez izjeme na starost. Ne vdajajte se telesni lenobi, ker ista rodi luštevno lenobo — posledica obeh je otupelost. Na zrak, na sonce, v vodo, in ostali boste dolgo sveži, prožni in za vse dovzetni. S celim letom življenja vam je lahko poplačan eden sam dobro izkoriščen poletni mesec.

čebule. Prideni ožete buče in počasi duši; čez nekaj časa prilij majmoko tople vode, in ko buče nekoliko časa vro, prideni še ščep popra in malo kislega mleka ali smetane ter daj na mizo.

Dušena zelena s smetano. Skuhaj oprano zeleno, toda ne premeško; nekoliko ohlajeno olupi in zreži na rezance, ki jih naloži v kozo, prideni za oreh sirovega masla, 2 žlici juhe, 2 žlici kisle smetane, popra, soli in za noževno konico nastrganega oreška. Zeleno pokrij in duši nekaj minut ter jo postavi kot prikuho k pečenki ali govejemu mesu.

Gobova omaka. Zreži ali nakrhlijaj na listke tri pesti osnaženih gob, jih polij z vročo vodo in oplakni še z mrzlo: V kozi razgrej žlico masti, prideni drobno zrezanega zelenega peteršilja, strok česna in čebule ter ožete gobe, jih pokrij in praži. Ko se osuše, potresi po njih žlico moke, dobro premešaj, prilij čez nekaj minut majmoko juhe ali krompirjeve ter osoli. Ko gobe nekaj minut vro, jim prideni še ščep popra in 2—3 žlice kisle smetane.

Torta iz ajdove moke. Mešaj pol ure 14 dkg sladkorja, 4 rumenjake in drobno zrezano lupino polovice limone; nato prideni sneg 4 beljakov in 14 dkg ajdove moke. Ko vse skupaj narahlo premešaj, stresi torto v pomazan tortni model in peci v srednje vroči pečici tri četrt ure. Drugi dan torto ploskoma prereži in namaži po sredi s poljubno mazgo. Nato oba dela zopet zloži in potresi po

vrhu s sladkorjem ali pa oblij torto s kakim ledom.

Kaj bi kuhala?

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Preprosta gobova juha. 2. Zmleti zrezki (faširani). 3. Masleni krompir. 4. Solata.

Zvečer: Dušen riž z grahom. Solata.

Torek.

Opoldne: 1. Goveja juha z rezanci. 2. Govedina. 3. Kolerabice. 4. Češnjev kompot.

Zvečer: Vampi ali kisla jetra s polento.

Sreda.

Opoldne: 1. Juha iz stročjega fižola z rižem. 2. Prekajen jezik. 3. Buča kot prikuha. 4. Kompot.

Zvečer: Kruhovi cmoki s salato.

Četrtek.

Opoldne: 1. Ponarejena goveja juha.

2. Ohrovtovi zrezki. 3. Krompir. 4. Solata.

Zvečer: Augsburska klobasa s solato iz stročjega fižola.

Petek.

Opoldne: Smetanina juha. 2. Krompirjev paprikaš z žličniki. 3. Cmoki z marelicami.

Zvečer: Kislo mleko s črnim kruhom.

Sobota.

Opoldne: 1. Grahova juha. 2. Telečja pečenka. 3. Kumarčna omaka ali dušen riž s solato.

Zvečer: Francoski krompir s solato.

Nedelja.

Opoldne: 1. Ragu juha. 2. Dunajski zrezki (telečji ali svinjski). 3. Opečen mlad krompir. 4. Solata iz mladega stročjega fižola. 5. Sladoled ali snežni žličniki.

Zvečer: Ostanki od opoldneva in čaj ali kakao.

Opombe: Augsburska klobasa. Dobiš jo v prekajevalnici (bela, kratka klobasica). Kožo odstraniš, klobaso po dolgem prerežeš na dvoje (a ne popolnoma), jo potolčeš in spečeš kot naravni zrezek.

Cmoki z marelicami. Narediš jih na isti način kakor češpljeve cmoke.

Kislo mleko. Postavi mleko na zmerno toplem prostoru dva dni pred uporabo.

Ostanki od opoldneva. Praktična gospodinja priredi v nedeljo opoldne vedno toliko mesa, da ostane še za večerjo. Zvečer skuha le čaj ali kakao in je tako ves popoldan prosta.

Bodi praktična!

Čisti nože takoj po uporabi. Noži, s katerimi režemo mastne stvari ali lupimo in režemo krompir, sadje, zelenjavo, postanejo marogasti, ako jih puščamo dalje časa umazane in jih snažimo šele po obedu skupno s posodo. Mnogo dela imamo potem, da odstranimo vse madeže in da se noži zopet lepo svetijo. To zamujeno delo si prihranimo, ako nož takoj po uporabi dobro obdrgnemo s časopisnim papirjem, ga pomočimo v toplo vodo in takoj obrišemo. Na ta način lahko ves dopoldan uporabljamo eden sam nož. — Pa tudi drugo kuhinjsko orodje čistimo sproti in ga spravljamo na določeno mesto. Tako ne bo po obedu polna kuhinja umazane posode. Z veseljem se boš lotila pospravljanja, ker boš v naprej vedela, da boš kmalu gotova.

Serglusz Plasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

46 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

Prišel sem jima pripovedovati vse, kar sem bil doživel od onega jutra, ko so me zajeli. Tovariša sta me čestokrat prekinjala ter mi zastavljala najrazličnejša vprašanja.

Ta hip so se v sosednji sobi odprla vrata z velikim truščem. Spoznal sem Lordov glas. Koj nato me je tovariš radostno pozdravil.

»In koliko sem skrbel zate!« je dejal Lord. »Toda izvedeti le nisem mogel, kaj je s teboj!«

Znova me je prišel spraševati. Podrobno sem mu pripovedoval o svoji aretaciji, o dnevih v Črezvičajki, obsodbi na izgnanstvo, o begu z vlaka ter o povratku čez mejo.

Tovariši so se odkritosrčno veselili mojega srečnega povratka. Slednjič sem vprašal Lorda, kaj so storili po moji aretaciji.

»Veš,« je prišel Lord, »čakali smo te pet minut, čakali deset, četrto ure — toda nič... Posvetujemo se: kaj storiti? Eni pravijo, naj se vrnemo, drugi spet svetujejo, naj pošljemo nekoga na oprez. Šel je Krisa. Čez polja se je splazil za hišo in oprezoval, kaj se dogaja na dvorišču. Videl je vojake. Zadeva je bila jasna: zajeli so te. Vrnili se je k nam in nam povedal, kaj je videl. Zadeli smo nahrbtni-

nike in hajdi nazaj! Fantje so od utrujenosti padali in cepali. Z zadnjimi napori smo se privlekli pred zoro do Starega gozda. Vihar je nekoliko popustil. Zavili smo v gozd. Zakurili smo in si nekoliko osušili premočene obleke. Nato smo ogenj pogasili, da bi kdo ne opazil dima. Imeli smo še štiri steklenice žganja; to nas je rešilo. Počakali smo večera. V mraku smo nadaljevali utrudljivo pot. Napol živimo se privlekli čez mejo. Leo in Elegan sta resno zbolela...«

»Pa vam je Žid plačal pot?« sem vprašal Lorda.

»Kaj? Dvakratno nam je plačal: vsakemu trideset rubljev. Skrivališče pri Bombini pa je bilo za vselej opuščeno.«

»In kam ste poslej hodili?«

»Različno. Jaz hodim sedaj z Jurinom. Krisa tudi. Vendar pa gremo redko kdaj. Še za vodo ne zaslužimo... Čakamo jeseni.«

»Zajeli niso nikogar?«

»Od naših nikogar... Sicer pa sedaj sploh redki hodijo čez mejo...«

»In kaj je še novega?«

Fantje so mi leli pripovedovati najrazličnejše novice. Slednjič so mi povedali, da so raznesli po mestu vest, da sem v Vilni. Seveda, ko ozdravim, moram tej vesti pritrdjevati. O moji areta-

ciji so vedeli samo zanesljivi fantje. Lord mi je dal trideset zlatih rubljev.

»Zakaj?« sem ga vprašal.

»Za tvojo pot čez mejo... Ko ozdraviš, bova šla k Bergerju. Zaslužil si si nagrado zato, ker si obvaroval krdelo. Blago je bilo dragoceno. Obvaroval si mu najmanj tri tisoč dolarjev, morda celo več... O tem sem že govoril z njim.«

Precej pozorno sem ga poslušal, nato sem ga vprašal:

»Kaj meniš: zakaj je bila pri Bombini past?«

»Nekdo nas je izdal!« je rekel Lord.

»Sicer bi na nas ne prežalil!«

»Nihče drugi kot — on!« sem dejal, misleč Alfreda.

»Tudi jaz sem teh misli. Toda kako je mogel izvedeti, kje imamo skrivališče?«

»Morda je kateri fant v pijanosti kaj izblebetal...« je pripomnil Julek.

»Mogoče,« je rekel Lord. »Nič zato. Nekoč mu bo vse povrnjeno z obrestmi. Za vse!«

Naslednjega dne sem že bil toliko pri močeh, da sem se oblekel ter odšel z Julkom v mesto. Toplo je bilo. Sonce je bilo svetle pramene na meso. Spotoma sva se ustavila pri Lordu. Skupno smo nato odšli k Bergerju. Bil je doma. Naši smo ga v razkošni jedilnici.

Mel si je roke ter nas povabil v sosednjo sobo.

»Udobneje nam bo, in nihče nas z ulice ne bo opazil.«

V tej sobi je bilo ob stenah več velikih kovčegov. Sredi sobe je stala podolgo-

vata miza, ki je zavzemala skoraj celo sobo. Skozi priprta vrata je bilo slišati lep, nekoliko žalosten deklški glas:

O hajadera, kako te ljubim!

O, hajadera, trala lala lala!

Žid se je rahlo nasmehnil, si pogladil brado in dejal:

»Kaj torej želite, gospod Boris? Kaj zanimivega?«

»Vrnil se je eden naših članov,« je pokazal name Lord. »Kot že veste, je on obvaroval krdelo, dočim je bil sam aretiran. Sedel je v Črezvičajki ter bil v izgnanstvu. Ves denar so mu odvzeli. Obsojen je bil. Na poti v izgnanstvo je pobegnil. Dolžni ste mu dati priznanje...«

»To je torej ta... Vladislav?«

»Da.«

»Tako, takoj,« je dejal Berger ter odšel iz sobe.

Vrnil se je v družbi mladega lepo oblečenega Žida. Spoznal sem Cilindra ter se pristrčno z njim pozdravil. Nekaj časa sem z njim govoril, nato pa je Lord rekel:

»No, Berger, potresi s svojim mošnjikom, da proslavimo tovarišev povratek!«

Berger je izvlekel listnico ter položil na mizo sto rubljev. Potnil jih je pred me.

»Prosim, za vašo srečo, gospod Vladislav...«

Vzel sem denar in se poslovil. (Dalje.)

Šah

Turnir v Kijevu končan

V Kijevu je bil pravkar zaključen velik kvalifikacijski turnir. Končni rezultat tega močno zasedenega turnirja je naslednji: Prvo in drugo mesto si delita z 10½ točkami (iz 16) Gerstenfeld (Lvov) in jedva 18-letni student Stolberg iz Rostova na Donu. Stolberg je bil na tem turnirju veliko odkritje ruskega šaha. Igra silno podjetno in lepo, posebno močan je v kombinaciji. Odlično igrar je pokazal tudi prvak Lvova Gerstenfeld, ki je zlasti drzen napadalec. Tretje mesto je osvojil Bondarevski (Rostov) z 10 točkami. Naslednja tri mesta pa so z 9½ točkami zasedli Dubinin (Gorki), Konstantinopolski (Kijev) in Rudakovski (Voronjež). Teh šest moštrov se je torej kvalificiralo za turnir za prvenstvo SSSR, ki bo prišel v prvi polovici oktobra v Moskvi. Zaostal pa je znani mojster Alatorcev. Dosegel je sicer tudi 9½ točke, toda radi slabše razlike proti zmagovalcem je izpadel iz kvalifikacije. Alatorcev je bil edini iz Moskve na tem turnirju. Sledijo Kasparjan (Erivan) 9, Zuhovicki (Odesa) 8½, Kajej (Čeljabinsk) 8, precej je razočaral tudi zmagovalček spomladanskega turnirja v Lvovu Chavin, ki je dosegel samo 7 točk. Za njim sledijo trije leningrajski mojstri Goldberg 6½, Čehover in Rauzer 6, nato Grjčkin (Saratov) 6, H. Friedman (Lvov) 5½ in Pogrebisski (Kijev) 4½ točke.

V prejšnjem pregledu smo objavili krasno zmago Bondarevskega, danes prinašamo prav tako lepo zmago mladega Stolberga.

97. Sicilijanka

(10. kolo turnirja v Kijevu)

Beli: Stolberg Črni: Čehover
1. e4, c5 2. Sf3, d6 3. d4, cxd4 4. Sxd4, Sg6 5. Sc3, g6 6. Lg5, Lg7 7. Dd2, 0-0 8. 0-0-0 (prvo znamenje za napad; sicer pa malone vsi ruski mojstri igrajo silno drzno in

ofenzivno). Ld7 (potrebno je bilo Sc6 n. pr. 9. Sxc6, bxc6 10. e5, Se8 11. exd6, Sxd6 12. Lxe7, Dxe7 13. Dxd6, Dg5+! 14. f4, Da5 z močnim napadom) 9. h4, Sc6 10. Sxc6, Lxc6 11. f3, Sb5 (močnejše je Te8, nakar bi mogel črni igrati na 12. Lh6, Lh8, zadrževal napad belega ter sam pripravljati napad na damskem krilu) 12. Th3!, Te8 13. g4, Lxc3 (edino; na Sf6 bi sledilo Lh6, oz. še močnejše takoj h5) 14. bxc3 (ne Dxc3 radi La4 ali Lxe4!), Sf6 (na Sg7 bi beli močno nadaljeval 15. h5, Da5 16. hxc6, Dxa2 17. Dd4, La4 18. Ld3, ali pa 17. gxf7+ in nato 18. Dd4) 15. h5, Da5 16. Lxf6, exf6 (ne Dxa2 radi 17. Dh6!) 17. hxc6, fxc6 (na hxc6 beli seveda ne dobi z 18. Dh6 radi Dg5+, pač pa z 18. Dh2) 18. Lc4+, d5 (na Kh8 bi seveda sledil smrtni sunek 19. Txf7+) 19. Dh6, Tf7 20. Txd5!, Da3+ 21. Kbl, Le8 (grozilo je 22. Td8+! z 23. Dxf7+). Na Lxd5 pa sledi 22. Lxd5, Te7 23. Dxf7+, Kf8 24. Dxc6 itd.) 22. Lb3! (najenostavnejše), Txc3 (grozilo je 23. Td7!) 23. Td8, Txb3+ 24. axb3, De7 25. Dd2 in črni je predal v 45. potezi. Igra je seveda za belega dobljena, zmaga je v tej poziciji samo še stvar tehničnega znanja. — (Glose Stolberg v šah. reviji »64«).

TURNIR V BOROVU

V Borovu je že odigrana prva polovica amaterskega turnirja Hrvatske šahovske zveze. Po 7. kolu sta v vodstvu mladi Hrvat in znani amater Rabar s 6½ točkami, sledijo inž. Feuer in Schreiber, Licul 4½, Savić in Seibel 4, Muždeka 3½, Besch, Filipčić in Weiss 2½, Bogatec in Kovačić 2, Benecet 1½, Grenčarski in Živković 1 točko. Kot posnemamo iz hrvatskih listov je turnir odlično organiziran ter poteka v najlepšem redu.

katerem bo verjetno padla končnoveljavna odločitev o organizaciji vrhovnega foruma jugoslovanskega šaha.

Slovaški turnir preložen

Slovaška šahovska zveza je svoj napovedani mednarodni turnir, ki bi moral biti od 1. do 14. t. m. v kopališču Trenčanske Teplice, odgodila na nedoločen čas. V svojem sporočilu navaja, da so tega krive splošne mednarodne razmere. Ta odgoditev pomeni za letošnji turnirsko jalo sezono hud udarec. Šah se je zares moral umakniti, turnirji namreč. Doba mu je nenaklonjena. Šahisti sicer še vedno mnogo, mnogo šahirajo, toda prireditelj ni. Mojstri in vele mojstri počivajo in čakajo, da se oblaki razkadajo. Škodā za

našega Vasilija Tomoviča, ki bi nas zastopal na Slovaškem. Doma smo že tiščali palce za njegove uspehe — toda zaman. Nič zato. Šahist mora biti večni optimist: nič zato, če partijo izgubi; podre figure, pa jih spet postavi in začne partijo znova!

Iz švicarskega dvoboja

96. Bremenska partija

(7. partija matcha 25. junija v Zürichu)

Beli: H. Grob Črni: H. Johner

1. c4, Sf6 2. Sc3, e6 3. e4, d5 4. e5 (močnejše kot zamenjava na d5), d4 5. exf6, dxc3 6. bxc3, Dxf6 7. d4, Sbd7 8. Sf3, h6 9. Ld3, c5 10. Tab1, Ld6 11. Sfd2 (G. hoče razbiti močno postirane črne figure; sedaj bi na 11... cxd4 sledilo 12. Se4, De5? 13. f4!), 0-0 12. Se4, De7 (tu je imel G. remis v rokah: 13. Lxh6, Gxh6 14. Dg4+, Kh8 15. Dh5, Kg7 16. Dg4+ itd. Toda G. je hotel zmagati) 13. g4?! (preveč divje, toda G. se očitno zanaša na to, da črni nima razvitega lovca na c8), f5! 14. Sxd6, Dxd6 15. Le2?, e5 16. gxif5, exd4 17. cxd4, cxd4 18. Tb5, Sc5! 19. La3, b6 (boljše Tf5, kar bi preprečilo sledečo potezo z lovcom) 20. Li3, Lxf5! 21. Ld5+, Kh7 (bolje Kh8) 22. Dxd4 (beli si ne drzne vzeti kvalitete. Sledilo bi n. pr. 22. Lxa8, Txa8 23. Lxc5!, bxc5 24. h4, Te8+ 25. Kf1, Dg6! itd. Toda G. ni imel časa za premislek, ker je bil v silni časovni stiski), Tae8+ 23. Kd1, De7 (grozilo je namreč Lg8+; če bi črni v 21. potezi igral Kh8, bi imel sedaj močno potezo 23... Te4) 24. Dd2, Lg4+ 25. Kc1, Df6 26. Lxc5, bxc5 27. f3, Lf5 28. Tg1?? (to je seveda višek »grobosti«. Potrebno je bilo 28. Dh2, nakar bi se beli mogel braniti), Da1+ in beli preda.

Mariborske partije

S turnirja za prvenstvo šah. kluba »Vidmar«, ki je pravkar v teku, je naslednja partija:

Španska partija

(3. kolo 18. junija 1940)

Beli: Certalič Črni: Marvin

1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, Sf6 4. 0-0, Lc5 5. c3, 0-0 6. d4, exd4 7. cxd4, Le7 8. Sc3, a6 9. Ld3, d6 10. h3, Sb4 11. Lb1, b5 12. Lf4, Sc6 13. a3, Sh5 14. Lh2, Lb7 15. b4, g6 16. La2, Lf6 17. Tac1, Sb8 18. e5, Le7 19. Sd5, dxe5 20. Sc7, Ta7 21. d5, Ld6 22. Lxe5, Le8 23. Lxd6, Dxd6 24. De2, Sd7 25. Dc6, Df4 26. d6, Td8 27. Sd5, Se5 28. Sxe5, Dxe5 29. Sxe7+, Txe7 30. dxe7, Dxe7 31. Tfe1, Df8 32. De7, Sg7 33. Lxf7+ in črni preda.

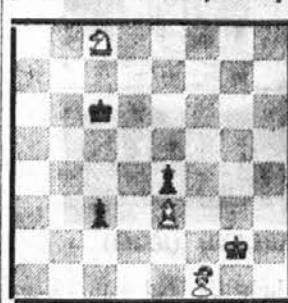
S švedski prvak Stahlberg se še vedno mudi v Južni Ameriki, kjer igra simultanke ter se udeležuje manjših turnirjev. Jeseni namerava na daljšo turnejo po USA.

FINE PRVAK »MARSHALL CHESS CLUB«

V New Yorku je bil končan turnir za prvenstvo največjega ameriškega šah. kluba »Marshall Chess Club.« Prvenstvo je brez poraza s 14 točkami osvojil Rueben Fine, sledijo Hanauer 13, Marshall 12 (za starega leva prav dober uspeh), Pollard 11, dr. E. Lasker in Sideman 10½ (72-letni Lasker je še vedno dober turnirski igralec) Reinfeld 10, Geen 9, S. N. Bernstein 8½ itd.

2. ŠAHOVSKI OREH

Naš prvi oreh je pritegnil precej reševalcev. Posebno trd menda ni bil. Morda bo drugi nekoliko debelejšje lupine. Sestavil ga je finski skladatelj studij in končnic V. Kivi iz Helsinkov. Na mednarodnem turnirju časopisa »Revista romana de sahe« je dobil za to studijo 1. častno priznanje. Videli boste, da ga je zaslužil.

Beli vleče in dobi

kaj? Kako zaustaviti nevarnega črnega kmeta na c3? In potlej še dobiti? Poskusite. Rešitev s kuponom pa mora biti najkasneje do četrta 18. t. m. v uredništvu.

Rešitev 1. šahovskega oreha

Maroczy je odločil partijo s krasno potezo 1. Dh5! Sedaj grozi Tg8 z dvojnimi šahom; na Txf5 pa odloči Tg8+ z novo damo. Partija se je nadaljevala: 1... Tdxc2+ 2. Txf2+, Txf5 3. Txb2, Txb3+ 4. Kgl, Th7 5. Tbh2 in beli je dobil z lahkoto, ker črni zaradi izgube lovca ne sme vzeti kmeta na e7.

Pravilno so rešili: Gobec Rudolf, Ketiš Adolf, Šumenjak Karl, Belak Franc, Certalič Ante in Cazafora Srdjan, vsi iz Maribora; Jože Šiška, Lojze Zajc in Ivo Petrič, vsi iz Ljubljane; Franjo Škarabot, Murska Sobota; Ivan Novak, št. Ilj; Slavko Cijan, Celje; dr. D. Vihar, Zagreb; Vinko Kočan iz Mežice; Tomaž Znidar, Sp. Dobrava pri Mariboru in Anton Jakolič, Studenci pri Mariboru.

Zreb je prisodil knjigo Duhamel »Prizori iz bodočega življenja« Karlu Šumenjak, cand. med., Maribor, Komenskega trg 8., ki naj dvigne knjigo v uredništvu »Večernika«.

Kupon za šahovsko nagrado

»Večernik«, 13. julija 1940

Pred turnirjem v Celju

Zaradi reorganizacije jugoslovanskega šaha so nastopile v priredbah amaterskih turnirjev za naslov nacionalnega mojstra izvestne težave. Kljub temu pa se že potrjujejo vesti, da se bo napovedani turnir v Celju le vršil. Podrobnosti še niso znane. Prišel pa bo po dosedanjih napovedih 11. avgusta. Izvesti se ni mogoče razvideti, kako bo glede udeležbe. Hrvati namreč trenutno že igrajo svoj amaterski turnir v Borovu. V Celju pa se še vedno predvideva turnir, ki naj bi združil v borbi amaterje iz vse države. Treba je počakati oficijelne napovedi, ki bo razčistila vse nejasnosti.

V zvezi s turnirjem bo v Celju tudi kongres Jugoslovanskega šahovskega saveza, na

Ko se je pot cepila sem se ustavil. Gledal sem na levo in desno in rignal, kam bi se napotil. Desna pot je bila sicer manj shojena, tu in tam je celo viselo preko nje trnje, toda vodila je med bujnim rastlinjem in senca je bila gostejša.

Nisem se dolgo hodil po tej lepi stezi med brezami in smrekami, ko sem zagledal v bližini jaso. Debeli štori so vabili, in kakor vsaka lepa stvar, so me tudi zapeljali v svojo bližino. Stopil sem s steze in se preril proti jasi. Nerodno sem stopal med visokim praprotnom in gozdno travo. Se grm trnja — in bil sem na jasi. Sedel sem na prvi štor, ki je bil razgret kakor stol Matije Gubca, in razgledal proti vročemu soncu.

Prijetno je bilo tako sedeti, sedeti v objemu mlade narave, kjer se lahko človek mirno in nemoteno pogovarja s samim seboj. Tu in tam je brenčala čebela, včasih se je poganjal okoli mene debel, kosmat čmrclj, ni kobilice, te so skakale celo po mojih čevljih.

Toda ne! Pogled jih tam na smrekah in brezah! Jate pticев poskušajo najlepše pesmi. Na košati bukvi se drzno igra verica. Pa saj ni samo ena, tri, štiri so! Zofna trka s kljunom po debelu, da odmeva globoko v gozd. Nerodnica. Tiho bi iskala svoje žrtve. Pa vendar ma prav. Pravkar je odluščila cel skorje in slastno poključala debele črvčke, ki so se zanj skrivale.

Medtem se je splazila na mojo suknjo rdeča pikapolonca. Po rokavu mi je zlezla na prst, tam je zamahnila nekajkrat s krili in odletela. »Le bežite sem si miš! Lep je svet. Lepše ti je sedeti na pisanih cvetovih, kakor na moji raskavi roki. Beži, le daleč odleti, meni pa prinesi srečo.«

(Dalje prihodnjt.)

Ribniška stran

JANKO TANIČ

O, kako lepa je ribniška stran, posebno poleti, ko jasen je dan. So gozdi zeleni, so trate cvetoče, dekleta prezala, kaj še se ti hoče? Če dosti denarja pri sebi imaš, zaivnosti presladko se lahko nam daš. Če pa le nazadnje ne veš se kam diti, se moreš k Senjorju na hribe podat. Zato pa le hitro na ribniško stran, dokler je poletje in jasen je dan!

NAJSTAREJŠA DREVEŠA

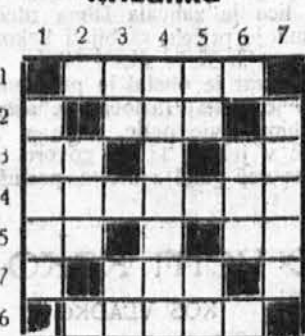
Nekatera drevesa dočakajo ogromno starost. Poznamo celo taka, ki so stara po več tisoč let. Nekateri libanonske cedre, ki še zdaj zelenijo, so rastle že ob času Kristusovega rojstva. Še starejše so nekatere sekvoje v Ameriki, ki merijo v višino do 100 metrov in so spodaj tako debela, da so skozi njihova debela izdolbli odprtino za pot, po kateri lahko vozi manjši avtomobil. Sekvoje, seveda mlade, imamo tudi v Mariboru v mestnem parku pred vinarso šolo.

UGANKA

Mačka ni,
miš ulovi,
je ne je,
kaj li je?

—0—

Križanka

Vodoravno: 1. samoglasnik; 2. produkt dreves; 3. globina v vodi, osebni zaimsek; 4. slovenski pesnik in pisatelj; 5. igralna karta, časovni veznik; 6. morska riba; 7. sportna trofeja ali merilo za tekočino. Navpično: 1. krstno ime; 2. pritrilnica; 3. pijača starih Slovanov, časovni veznik; 4. slovenski romanopisec 19. stoletja; 5. igralna karta, kazalni zaimsek; 6. pik kače; 7. ptica ujeđa.

Rešitev zadnje križanke: Vodoravno:

1. nedelja; 2. ena, res; 3. vi, d. t. (deto); 4. som; 5. n. r. (na razpoložanju, ir); 6. kis, sni; 7. Amerika. Navpično: 1. Nevenka; 2. eni, Rim; 3. da, se; 4. dom; 5. l. r. (lastnoročno), si; 6. jed, lmk; 7. Astoria.

Rešitev uganke: kresnica.

»Večernik«

za mladino

Leto 2

Maribor, 14. julija 1940

Štev. 28

GLASOVANJE

KOKI

»Pri Poluksu in še pri vseh svetnikih!« sem vzkliknil, ko sem zjutraj se prebudil. Zadevo velevažno sem zamudil, zaman zbežal po temnih semi hodnikih

In sem do težkih vrat prišel velikih, ko pa ves jezen sem nazaj se vračal. In v glavi vso zadevo preobračal: »Vse eno«, sem dejal, »če pri teh tikih

jaz nisem zraven, ko mogotci bodo se kregali za žalostno Evropo, zaničevali jo, ko Penelope!

Zmetali so glasovnice v posodo, premešali jih in glasove šteli: Evropi so zapisali usodo...

Zločin doktorja Moora?

VLADKO KOS

Večerna ura v stolpu je počasi odbila deseto. Mesto Kingswille se je pogreznilo v temo, na tihe ulice s svetilkami ob strani so padale sence, velike, temne sence... V vzhodnem delu mesta se je dvigal kakor zločin laboratorij dr. Moora, v katerem je gorela drobna luč. Na ulici pred stavbo se je pojavila policijska straža in v monotonih korakih nadaljevala pot po pusti avenijski. Blizu drevoreda se pa nenadoma stari Willy, ki je vodil stražo, ustavi. Z roki je pokazal proti črni gmoti, ki je kakor svezjen ležala ob cesti. Prižgali so svetilke in se primaknili bliže. Prizor, ki so jim ga osvetljevali žarometi, je bil grozen; vsi prišli jim je zastala sapa. Na tleh je ležalo žensko truplo v modri obleki, brez sledu krvi, toda brez glave! Willy je pustil stražo pri trupu, sam pa je odhitel na policijski komisariat. V zvoniku je odbilo četrta na enajst. Mrzlo, votlo... Policijski komisar Borguel si je pravkar natočil peto čašo whiskyja proti strašno zevajočemu spancu, ki se ga je loteval, ko je vstopil kakor od strele zadet, poročnik Willy: »Javljam, da sem našel 20 m od labo-

ratorija ob četrta na enajst žensko truplo brez glave. »Grom in strela!« je vrglo komisarja pokonci. »Si se ga spet nalezel, a?« Toda strumno držanje poročnikovo ga je moralo uveriti vprav o nasprotnem. Hitro si je našel plašč, pri tem pa je mrmljal nekaj nerazumljivega. »Le da časniki ne izvolijo ničesar!« je napil med vrati zamrznili Willyja. Odpravila sta se v noč.

V pisarni ravnatelja Wooda, šefa popularnega dnevnika »Kingswille's News«, Luč na pisalni mizi brli in osvetljuje ravnateljev nagubani obraz. Pero škripa in drsi po praznih polah. Nenadoma ga zdrami tuj glas, ki ga je spremljalo lahko brnenje kakor v mikrofonu. Osu-pel se je pognal izza stola in na mah so njegove oči zažarele. Glas pa je pojemal in naraščal in jasno je zaslišal komisarjevo kletvico. »Grom in strela! Ali si...« Brzo je potegnil zapisnik in pričel stenografirati. Pri tem so mu od pritajenega veselja vstajali sivo-srebrni lasje. Vedel je, da ga je nekdo zvezal zaradi važnih dogodkov s policijo. Ob dveh so že brneli tiskarski stroji...

Film

J. Garland - naslednica Jeanette MacDonaldove

NAJMLAJŠA ZVEZDNICA METRO-GOLDWYN-MAYERA

JUDY GARLAND (MGM)

Letos je slavila Judy Garland svoj 16. rojstni dan. Postala je odraslo dekle. V svojem

16. letu je Judy dosegla vrsto lepih uspehov, da omenimo le velik uspeh v filmu »Čarovnik iz Oza«. Po tem sijajnem uspehu je Judy Garlandova uvrščena v spisek starov MGM. Doseči to čast že v 16. letu starosti, je celo za Ameriko rekord! Po uspehu v filmu »Čarovnik iz Oza«, kjer je lepa Judy igrala dekletce Dorothy, je nedavno dosegla spet izreden uspeh v filmu »Vek mladosti«. Judy Garland se je izkazala kot velika dramska umetnica, katere ni mogel zasenčiti niti slavnj Mickey Rooney s svojim mojstrskim igranjem. Judy ni samo talentirana igralka, marveč je tudi izredno dobra pevk. Njena specialiteta je swing glasba. Pri tej pride do polne veljave njen temperament, mladostni polet, lep glas in posluh. Že sedaj jo smatrajo za enakovredno naslednico Jeanette MacDonaldove.

f. Rdečelasa zvezda Lana Turner je izjavila, da se bo ločila od dirigenta Artie Shawa. Pravi, da ji je življenje nezno, ker se ne preneha prepirati in dejansko napadati. Njena življenjska skupnost je trajala samo štiri mesece.

Teksaska lepotica filmska igralka

Spoznati Ann Sheridan ni najlažja stvar. Ona ne spada v vrsto žen, katere lahko spoznaš v dveh urah, jo analiziraš in jo uvrstiš pod neko šablono. Če jo vidiš pri delu v studiju Werner Bros, bi mislil, da imaš opravka z neznatnim mladim dekletom. Pri kosilu bi nate napravila popolnoma drugačen vtis. Če pa ima človek posebno srečo, da more z njo zvečer na ples, bi se mu pokazala spet čisto druga ženska.

Ann Sheridan seveda ne prizna, da je tako zamotana osebnost, morda niti sama tega ne ve. »V meni ni čisto nič misterioznega, razen morda moje sreče. Jaz sem pač navadna deklica iz Teksasa, ki bi morda bogve kje pončevala kot podeželska učiteljica, če bi ne imela sreče, da so me na neki lepotni tekmi izbrali za kraljico. Ljudje pravijo, da sem dobra; priznam, da sem prelena, da bi bila zlobna. Sem rdečelasa in pravijo, da so te temperamentne. Tako pravi Ann Sheridan o sebi.

To je zadošča, da si človek lahko ustvari vsaj površno njeno sliko, kakšna je v studiju, kakšna na ulici, pri plesu itd. Vedno je nasmejana, vesela, zgovorna in včasih tudi nekoliko koketna.

Pa jo poslušajmo dalje, kaj pravi teksaska rdečelasa lepotica: »Svoje vloge se učim ponoči, poleg tega pa mnogo čitam. Toda ne ljubzenskih pripovedk ali detektivskih ro-

manov, niti težkih filozofskih del. Pač pa čitam standardna dela klasične in moderne književnosti. Zelo rada čitam potopisne romane in članke, ker sem sama malo potovala. Edina daljša pot je bila v New York, kjer sem se morala predstaviti filmski družbi, ki me je angažirala. Zelo rada tudi jaham, ker sem pač teksaska dekle, ljubim plavanje, še raje pa plešem.

ROBERT TAYLOR (MGM)

GEORGE BREUT (MGM)

ELEANOR POWELL (MGM)

Shirley Temple gre v pokoj

Čas gradi, čas pa tudi podira. Proti času se ne more nihče boriti, niti slavna in priljubljena filmska zvezdnica Shirley Temple. Ona je 23. aprila slavila svoj 11. rojstni dan, to pa je tudi že precejšnja starost za igralko njene stroke. Nobeni triki niso več pomagali. Niti čevlji s čisto nizkimi petami, niti otroški klobučki, niti kratke otroške obleke je ne morejo napraviti manjše kakor je v resnici. Shirley Temple je postala prevelika za svoje vloge in bo morala v — pokoj.

Kot upokojenka ne bo imela preveč težkega življenja, saj je v treh letih svoje filmske kariere zaslužila tri milijone dolarjev. S tem bo lahko preživljala tudi svoje starše.

Shirley Temple je sedaj v šestem razredu ljudske šole. Njena mati je izjavila novinarjem, da bo ostala popularna zvezdnica do 16. leta v šoli, nakar bo ponovno šla k filmu in nadaljevala kariero. Seveda jo bomo videli v popolnoma drugačnih vlogah kakor doslej, v vlogah ljubimke in naivke.

NAJBOLJŠI IMITATOR HOLLYWOODSKIH ZVEZDNIKOV

Lepa Jane Withers, ki je tudi pri nas priljubljena, zlasti po svojem filmu »Ciganček«, je znana kot odlična imitatorica mnogih hollywoodskih zvezdnikov. Njen »repertoire« imitacij sestoji iz 50 nenavadno uspešnih posnemanj zvezdnikov, med katerimi so Shirley Temple, Tyrone Power, Nancy Kelly, Sonja Henie, Alice Faye, Sidney Toler, Charlie Chan, Peter Lorre, Mister Moto, bratje Ritz, Dorothy Lamour in številni drugi.

ANN SOTHERN — NOVA LJUBLJENKA AMERISKEGA OBCINSTVA

Kdor je zasledoval ameriške filmske žurnale, je lahko opazil pretreko zimo nenavadno zanimanje za novo filmsko zvezdo, katero so ameriški časopisi imenovali »temperamentna blondinka«, »dinamitna plavalaska«, »eksplozivna lepotica« itd. Ta igralka je bila Ann Sothern, ki je dosegla z Robertom Youngom v filmu »Mesec« zelo velik uspeh. Amerika je končno našla lepo in dobro igralko, ki je lahko v vlogah naivke, temperamentne in ljubosumne žene zamenjala v ameriških filmih slavno Claudette Colbert. Ona ima v sebi res nekaj, kar nas spominja na neizmerno moč

eksplozije dinamita. Njen zadnji film je »Mož nori za ženskami«, kjer je njena igra nepozabna in popolna.

NENAVADNO DARILO SHIRLEY TEMPLE

Nedavno je dobila Shirley Temple nenavadno darilo, ki ni nevsakdanje po svojem izgledu, kakor pa po poreklu. Prejela je križec, ki je bil izdelan iz koščka nekega meteorita, ki je padel lani nekje v Mehiki z neba. Poleg križca je dobila Shirley Temple tudi kosček meteorita, iz katerega je bilo darilo izdelano. Strokovnjaki so ocenili, da je nenavaden križec vreden okoli 100.000 dolarjev. Še do danes se ni posrečilo izvedeti, kdo je bil skrivnostni oboževalec mlade zvezdnice, ki ji je poslal darilo.

TOČEN ZADETEK S PARADIZNIKOM VELJA PET DOLARJEV!

Reporter nekega kalifornijskega lista je odkril neznano filmsko zvezdo na filmskem nebu Hollywooda. To je možki, ki ga doslej še ni nihče videl na filmskem platnu, pač pa se vidijo učinki njegovega početja. Ta človek se imenuje Jacques Stoni. Njegova naloga je, da večje meče paradiznike, jajca, žoge in podobno v glave filmskih igralcev. Za vsak točen zadetek dobi pet dolarjev.

Za tebe, domovina

VIKTOR EMERŠIČ

Bilo je pozno ponoči. Vse je bilo mirno, le črčkova pesem je odjeknila včasih skozi noč, a kmalu zopet utihnila.

Ob robu gozda je molče stopal hostar Janko. Mesec mu je sijal v blede in zamišljeni obraz in veje malih hrastov so se poigravale z njegovim klobukom, da je moral paziti na njega. Mlad je še bil, a vendar mu je življenje prilepilo na obraz krinko izmučenega moža, da je izgledal, kakor da bo vsak hip obležal pod udarci usode.

Nenadoma je prisluhnil. Skozi noč je zaslišal pesem, podobno kričanju divjih živali. Začutil je, da se mu bližajo pijanci, dasi so bili kričeči pevci še daleč od njega.

Janko je stopil dalje. Njegovi koraki so postajali vedno glasnejši, njegova blede lica je zalivala lahna rdečica, a srce mu je pričelo razbijati kakor še nikoli poprej.

Še enkrat je obstal in prisluhnil. Stresel se je, zakaj razločno je slišal v tistem hipu divje petje, a ne v svojem, temveč v jeziku, ki ga govore tujci.

Ni se več ganil z mesta, poslušal je le

kričanje in roka mu je nehoče zlezla na prsi, da je začutil utripanje srca.

Tedaj pa je na mah utihnilo petje. Janko se je razveselil, zakaj mislil je, da je konec besed, ki so se mu zatikale v uho kot goreč plamen. Zmotil se je. Kmalu za tem so pretrgali ta mir klici na čast tujcem, ki jih more na drugi grudi izgovarjati le tisti človek, ki je izgubil pamet in vest.

Janko se je stresel od jeze, zakaj čutil je v klicih psovke, namenjene domovini — svoji materi.

Kakor blisk se je pogнал proti pijancem in jih opozoril, naj nehajo. Ali kaj se je zgodilo? Vsa pijana družba je planila na njega, ga pobila s pestmi in kamenjem na tla, nato pa se razpršila na vse vetrove, tiho, kakor tolpa razbojnikov.

Janko je ležal na tleh in gledal za njimi. Ko si je toliko opomogel, da je vstal, se je naslonil na ograjo, pogled je uprl v lesketajoče se nebo in vzdihnil: »Storil sem vsaj to, da so te nehali žaliti, domovina.«

Ne vem kako...

KOS VLADKO

Včasih, ne vem sam kako, ugasne na ustih mi smeh in žalost se v dušo prikrade...

Tedaj si potegnem čez lice roko, kot da zavesa na mojih očeh bile so mi sanje in pesem in nade!

Zdaj se za hip mi svet zatemni, kakor prepad, brez sna, brez luči, in jaz se vanj slepo pomikam...

Uživam, v opoju mi duša drhti, nejasno pa čutim, da tu ni poti, in vem, da zaman se pomikam!

Preveč mi je strupa, ki v duši gori, vedno bolj, vedno bolj, vode pa ni, Le kupe so nove uteha...

Včasih, ne vem kako, mislim na smrt, Saj vendar takrat se vse neha!

Vse? Ah, mora se vse!

Rdče jagode

SLAVKO ZAJKO

Vročega junjskega popoldneva sem se namenil na izlet v bližnjo okolico. Sonce je neusmiljeno pripekalo. Brisal sem si potno čelo in le s težavo premikal noge.

Pot me je vodila mimo gozda. Naveličal sem se prašne ceste in skoraj nehoče sem se vdal zapeljivosti mehke gozdne steze, ki je vodila navzgor v gozd. Kakor po mehkem mahu sem stopal po tej stezi in hladna senca mi je odvezla vso utrujenost. Pot mi je bila popolnoma neznana, toda na to takrat nisem mislil. Šel sem vedno globlje v gozd, neskrben, kakor malokdaj.

Spet v pisarni komisariata. Pri mizi sedi komisar in stirmi v akte na mizo. To je strašno! Pet let je bil v tem mestu blag mir in on je lahko užival v brezdelju. Zdaj pa ti nekdo ubije žensko in ne bo preiskav ne konca ne kraja.

Tedaj se odpro vrata in v sobo stopi poveljnik patrole, ki je obšla zahodni del mesta. Quars: »Javljam, da sem našel na prvi aveniji žensko truplo brez glave in brez kr — — —«

»Grom in stre — — —« in več ni mogel spraviti iz sebe od osuplosti. Potem pa je dal alarm za bližnjo postajo motorizirane policije. S prsti, zagrebjenimi v lase, ga je našla jutranja zora. Halo! Tajinstvena umora dveh deklet! Kdo je morilec? Tako so tega jutra kričali po doslej tihih ulicah Kingswillea kolporterji. In razburjeni meščani so se trgali za časopise in namah ni mesto o ničemer drugem govorilo.

Komisar je bil to jutro nasajen in ni imel vobče razumevanja za jutranjo dramavost svojih nižjih. V urad so stalno prihajali in odhajali detektivji, telefoni so brneli in ljudje vpili. Potem so mu še prinesli prvo izdajo »Kingswille's News«, in Borguel toliko, da ni zblaznel. Potem pa se je nenadoma spet umiril in je dajal ukaze povsem hladnokrvno. Ko se je pisarna skoraj izpraznila, je prišel mali, suhi možiček in šel za komisarjem, ki je izginil za vrati male sobice. Tam sta se primaknila skupaj in mali človek, ki ga ni nihče poznal, je venomer samo kimal z glavo. Bil je namreč tajni detektiv iz Washingtona, ki ga je zjutraj poklical Borguel telefonično. Posvet je bil zelo kratek.

V laboratoriju je jutranja svetloba skoraj popolnoma zakrila luč, ki je gorela še vedno na stropu. Pri mizi je stal postarjen gospod s sivo brado in zlatimi naočniki in pospravljaj poslednje stvari svojih nočnih poskusov. Doktor Moor je

bil namreč upokojeni profesor na Kingswilleški univerzi in se je zdaj bavil z raziskavanjem možganskih delov glave in je bilo znano njegovo pobijanje teorije dr. Jamesa z univerze, češ, da nekateri možganski deli samo omrtvijo s smrtjo, da pa potemtakem nadaljujejo svoje funkcije, če jih zamenjamo z drugimi, zdravimi. Delal je zato v svojem lastnem laboratoriju včasih po cele noči poskuse, kajti mora se reči, da je bil dr. Moor bogat po svojem stricu poslanku.

Zdaj se je pravkar odpravil spat, ko so se odprla vrata in v atelje je stopil komisar Borguel. Doktor se je priklonil in malce začuden nad tako zgodnjim obiskom ponudil prišlecju stol. Onemu se je očito zelo mudilo, da je kar potegnil zapisnik in suho vprašal:

»Gospod doktor, kje ste bili včeraj od devete ure naprej?«

»V hotelu, kamor hodim večerjati!« je malo osuplo odgovoril doktor. »Toda, eh, čemu vprašujete, gospod Borguel?« se mu je zategnil nekoliko drhte glas. Komisar ga je pri teh besedah malo prežeče pogledal. V kratkih besedah mu je obrazložil sinočno dogodivščino. »Saj vidite sami, moj dragi, da me sili dolžnost do tega poslate je še dodal kot v opravičilo prebledelemu doktorju.

»Toda kaj imam jaz pri tem opraviti? Jaz sem nedolžen!« je jecljal dr. Moor in razburjeno hodil sem in tja. Komisar pa je pisal in pisal. Potem je iznenada vprašal:

»Kje pa je vaša gospodična hčerka?« Doktor toliko, da ni padel; postal je na mah blede kakor stena: »Morala bi včeraj priti ob pol 10. uri nazaj s Floride, kjer je bila na počitnicah.« In znoj je pokrtil njegovo čelo. Komisar se je priklonil in odšel. Za njim je gledal kakor v snu dr. Moor.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

ŠE MALO...

VIKTOR EMERŠIČ

Bratovska prošnja se zopet oglašaja: kje sreča si mnogih rodov? kjer sreča si mnogih rodov? Bratje, li slišite vsi, še nekdo svobode želi tam onstran, kraj naših grobov!

Še malo, in svoboda zlata v obraz bo pogledala brata, ki žalosten zdaj še ječi. Še malo, in legel bo mrak na njega, ki bil je sovrag in krivec, da brat moj trpi.

Zanimivosti

Kako se je v Versaillesu rodilo nemško cesarstvo

Zgodovinska skica svečanih ceremonij v Napoleonovih dvorinah Pariza

Dne 18. januarja 1871 je po zmagi pri Sedanu na stotine zastav zmagovitih nemških polkov vihralo ob maršu vojaštva skozi Pariz k nekdanjemu kraljevi mu gradu francoskih kraljev, kjer je bila

VILJEM I.

napovedana velika svečanost proglasitve nemškega cesarstva. Sijajne uniforme nemških častnikov, tisoči in tisoči vojakov so dajali svečanosti še večjo impozantnost. Versailles in vsa okolica je bila okrašena z zastavami nemških vladarjev.

Toda, proglasitev zedinjene Nemčije ni šla tako gladko od rok. Za kulisami so se vodile hude bitke. Premagati je bilo treba še mnogo notranjih težkoč. Mnoge nemške države, odnosno njih vladarji niso bili navdušeni pristaši novega nemškega cesarstva pod pruskim kraljem. Posebno je nasprotovala Bavarska, za Prusijo najmočnejša nemška država. — Bavarski kralj se je do zadnjega branil zedinjenja. Bal se je, da bi bile njegove kraljevske pravice izigrane. Na Bismarcku je nosil naslov nemškega cesarja, ni hotel pristati. Tik pred svečanostjo je moral Bismarck še popustiti in sprejeti formalno bavarskega kralja, ki se je glasil: »Cesar Nemčije«. Ta izprememba je bila velikega državnopravnega pomena, ker je indirektno priznavala, da je nemško cesarstvo skupina več držav.

Zanimivo je, da je pruski kralj z malo nevoljo sprejel to obliko novega položaja. Komaj so ga pregovorili, da je pristal na to, da se imenuje vojska posej cesarska in ne več pruska. Težko se je ločil tudi od naslova »kralja Prusije«, ki ga je nerad zamenjal s cesarskim imenom. Zgodovinarji pravijo, da je kralj ob tej priliki krčevito ihtel, da ni pustil pred se sina, ki ga je Bismarck poslal k vladarju, da ga pregovori za izpremembo ustavne oblike. Pruski kralj Viljem I. je bil namreč vojak od pete do glave in je v pruski vojski videl popolnost državne modrosti in moči.

Ko se je Bismarcku končno le posrečilo izposlovati privoljenje, se je začela svečanost. Ob 12. opoldne so se sestali nemški prestolonaslednik, cela vrsta princev in vladarjev v veliki dvorani cesarja Napoleona I. v Versaillesu. Kmalu zatem je vstopil v spremstvu generalov in Bismarcka pruski kralj Viljem I. Povedel je svojega sina in ostale nemške prince v stekleno dvorano dvorca, kjer se je izvršil prvi del svečanosti.

Kralj se je vsedel na vzvišeni prostor,

okrog njega so se v polkrogu postavili principi in najstarejši generali. Vsi so bili v gala uniformah, z jeklenimi šlemi in belimi perjanicami na glavi. Godba kraljeve garde je zaigrala himno, nato je dvorni kaplan pastor Rogge prečital priloženostno molitev. Principi in generali so ostali pri tem pokritih glav, kar je povzročilo majhno zmedo. Prvi se je zbral prestolonaslednik, ki je poveljeval: »Kape dol, k molitvi!«

Po molitvi je imel pastor Rogge dolg govor, v katerem je slavil zasluge Pru-

sije za nemštvo in poveljeval njeno preteklost. Po govoru je šel kralj s principi na oder v »Salon de la Guerre«. Okrog odra so stali zastavonoše I. polka kraljeve garde in treh grenadirskih polkov. Principi so se razpostavili okrog kralja po določenem redu. Kralju na desnici je stal prestolonaslednik s ptegnjenim mečem, na levi ostali knezi. Bismarck je stal ob strani, ne daleč od kralja.

Viljem I. je v kratkem nagovoru pozdravil navzoče, pristopil je Bismarck

v beli uniformi magdeburškega kirasirja, z jeklenim šlemom na glavi in prečital poslanico nemškemu narodu. Ko je končal, je trikrat vzkliknil: »Naj dolgo živi Nj. Vel. cesar Viljem!« Navzoči so vzklik ponovili, odmev je šel iz ust princev in generalov dalje na dvorišče, kjer je postavljena vojska vzklik gromko šestkrat ponovila. Zastavonoše so dvignili prapore in pozdravili novega cesarja, več polkovnih godb je zaigralo »Heil Dir im Siegerkranz«.

Ko so izzveneli akordi je, pokleknil pred Viljema I. prestolonaslednik in poljubil cesarju roko. Kralj, ki je bil zelo ganjen, je dvignil sina in ga poljubil. Vsi principi so nato v paradnem maršu korakali mimo odra pred cesarjem. Svečanost v Versaillesu je bila končana.

Pol milijona din za dekliško čast

Njujorsko sodišče je imelo opravka z nevsakdanjo stvarjo. V nekem varietetu na Broadwayu je lepo dekle Claudette Martin že mesece osvajalo občinstvo s svojimi nastopi. Pojavljala se je na odru oblečena v lahko pajčevinasto obleko. Nekega večera je prišlo do incidenta. Tik pred nastopom Martinove je izginila njena pajčolanasta obleka. Občinstvo, ki je do kraja zasedlo prostore, je burno zahtevalo, naj dekle nastopi. Gospodar varieteta, ki se je bal, da brez točke Mar-

tinove izgubi goste, je prisilil dekle, da je nastopilo pred občinstvom na odru gola. Sprva se je Martinova branila, ko ji je pa gospodar grozil, da jo bo odpustil, se je užaljena vdala. Seveda so ljudje norili od navdušenja, sramežljivo dekle je pa takoj po predstavi vložilo tožbo. S pomočjo najboljšega njujorskega odvetnika je dosegla, da je sodišče obsodilo njenega gospodarja na pol milijona odškodnine za onečašeno dekliško čast.

Na Ceylonu so rekorderji tobaka

Učenjaki so že večkrat raziskovali, kje so doma največji prijatelji tobakove rastline. Znano je, da so Japonci strastni kadilci. Japonci kadi povsod, celo vojaki, ki jim je bilo med vojno s smrtno kaznijo prepovedano seči po cigaretah, so kadili na najnevarnejših mestih fronte, brez ozira na kazen, ki jih čaka.

Prebivalci Ceylona so še večji kadilci

od Japoncev. Ti kade neprestano, celo med jedjo. Ponoči se dvignejo z ležišč in pokade nekaj pip tobaka ali več cigaret. Pri njih kade že otroci v starosti od šest let dalje. Ceylončani so najboljši konzumenti tujega tobaka. Po javnih lokalih imajo posebne zažigalne vrvice, kjer prižigajo gostje svoje pipe ali cigarete, da tako prihranijo na vžigalnicah. Meter dolga vžigalna vrstica gori šest ur.

Čudežna rastlina življenja in smrti

John James je prebil 30 let življenja v pustolovščinah. Kot majhen otrok brez staršev je prišel v Južno Ameriko. V Boliviji je bil cowboy, končno je delal za Forda, sekajoč kavčukova drevesa na obalah Amazonke.

Nekoč je opazoval, kako je Indijanec zbiral koreninice neke rastline, jo stolkel v prah in metal v reko. Voda je postala na površju mlečnobela, ribe so plavale sem in tja kakor omamljene. Kmalu se je nabralo na površju več rib, bile so mrtve. Indijanec jih je igraje pobasal v mrežo, jih spekel in snedel.

James je takoj spoznal, da ima rastlina strupen učinek na življenje rib. Istočasno je dobil neki peruanski učenjak na-

logo, proučiti način, kako bi se lame iznebile nadležnega mrčesa, ki lazi po njih životu. Spoznal se je z Jamesom in ta mu je priporočil rastlino »timbo«, ki raste ob Amazonki. James je nabral mnogo te rastline, jo zmel v prah in ga prodal domačinom. Ti so mazali sadna debela z njim in dosegli velike uspehe. Izginile so vse gosenice in škodljivi mrčesi, ki razjeda sadje in listje.

James je zgradil veliko tovarno, 1933 je produciral že 350.000 funtov tega prahu. Razširiti je moral tovarno na kapaciteto dveh milijonov funtov timbovega prahu. Ta ozdravlja tudi nekatere kožne bolezni pri ljudeh ter se uspešno uporablja v medicini tropskih krajev.

Volkovi so odgrizli roko neki strežnici v Zoološkem vrtu v Opeli na Gornjem Šlezijem, ko se je preveč približala zverem. Poškodovali so ji tudi nogo, ki so jo morali nesrečnici v bolnišnici odrezati.

Iskal je osle, našel pa zlato neki pastir v Novi Škotski, Severna Amerika. Živali so bile zašle, ko je šel deček za njimi, je našel svetel »kamen«, ki je bilo zlato.

Zaročni prstan v konzervi je našel neki berlinski poslodajalec ter ga vrnil služkinji, ki ga je izgubila pri pomivanju posode.

Hišni lastniki si nabavljajo sovjetske rdeče zastave na Letonskem, poroča DNB iz Rige. Izvesili jih bodo ob svečanih prilikah v znak prijateljstva države do sovjetske Rusije.

— Ah, Maks, tako pozno prihajaš. Imaš vstopnice s seboj?
— Da, da! V kamizoli so...

Utrinki

Edini meč, ki nikoli ne zarjavi, je — Damoklejev meč.

Mnogi študirajo cela leta zoologijo, pa vendar poznajo le — zlato tele.

Mnogi ljudje se kaj radi odpočijejo v senci — svoje minule slave.

So srca, ki jih je mogoče večkrat v življenju streti...

Strogi Katon je živel v času, ko so več ali manj zaslužnim ljudem postavljali še za življenja marmorne spomenike. Neki radovednež se je zanimal, zakaj Katon še nima spomenika, pa mu je ta odvrnil:

— Nikar se ne brigaj za to. Ljubše mi je, da se svet čudi, zakaj še nimam spomenika, kakor pa da bi se obregal ob tem, zakaj sem ga dobil...

Dan pred umorom je bil Julij Cezar gost pri Marcu Lepidu. Med tem ko so se gostje pogovarjali pri mizi, je prinesel pisar cel kup aktov Cezarju v podpis. Ta je podpisoval, ušla mu pa ni nobena beseda pogovora.

— Kakšen način smrti je za zemljane najboljši? je vprašal goste Lepid.

Cezar je dvignil glavo in dejal:

— Tak, ki se ga nihče ne nadeja... Naslednjega dne je bil mož umorjen...

Sovjetski humor

Atlet je napol gol človek, ki ga lopaticе tišče k tlom.

Glavnik je deščica z zarezi za pobiranje uši in slično golazen.

Ustnice, mesto na ženskem obrazu, zamazano s pomado.

Danaja, hčerka argoškega cesarja Akrižija. Jupiter je prišel k njej v vas v obliki zlatega dežja. Dandanes so takšni obiski brez posebnih ceremonij.

Dekolte je primer, kadar se doma zaradi raznih skrbi pozabijo obleči.

Jark Razparač, znan angleški kirurg, ki je celo zdrave ljudi brezplačno operiral.

Pet mesecev že spi

Njujorski listi poročajo o veliki medicinski senzaciji iz Pittsburga. Mlad bančni uradnik Lawrence Leeds, 29letni mladenič je zaspal začetek januarja letos in se vse do danes še ni zbudil. Najslabši ameriški zdravniki so se zainteresirali za stvar in storili vse, da zbude nesrečnega mladeniča iz nenaravnega stanja. Leedsa hranijo ves čas na umeten način.

Znani ameriški psiholog Ortis skuša zdaj zbuditi fanta s pomočjo posebne psihološke metode. Prepričan je, da je mladega Leedsa uspavala hipnoza. Ni pa izključeno, da je zasnul v globok sen zaradi močnega, nenadnega duševnega pretresanja.

Obramba Anglije

Glavno nalogo pri sedanjih napadih na Velikobritansko otočje imajo protiletalske baterije in strojnice, ki so jih Angleži postavili ob vsej svoji obali in v okolici industrijskih središč gostu obljudene notranjosti. Te baterije imajo pred seboj veliko odgovornost, saj imajo dan za dnevno opravka dovolj. Še večje bodo njih odgovornosti v glavnih ofenzivnih dneh, če se bo vnela nad obzorjem otoka huda bitka za prevlado neba. Moderni protiletalski topiči in strojnice so postavljene tudi po ladjah in na vseh izpostavljenih točkah morja, tako da je sovražnik izpostavljen križnemu ognju pri svojem manevriranju.

Ljubljana

Bilo je nekoč v lepi in bogati deželi...

Spet se je vtila ploha, in tam izpred Prešernovega spomenika beži krdelec dečkov in deklic v zavetje frančiškanske cerkve. Četrty razred neke vaške šole. Revne šole po vsem videzu: borne obleke, slaba obutev, dasi so se za izlet v gosposko Ljubljano napravili kar najboljši praznično. In zadnja v vrsti, po rasti največja v razredu, ta je celo bosa. Ta je najrevnejša med revnimi. Drugi nosijo vsaj kaj mašice v torbicah in nahrbtnikih, ona nima ničesar. Jedla bo, kar bodo tovarišice hotele deliti z njo. Praznihi rok in bosih nog, v sami tenki in že prekratki obleki, niti kapice na glavi, ki jo kuštrata dež in veter, tako stopica to dekletce za drugimi in zbujajo pozornost ljudi na ulicah in gotovo tudi sočutje, — žal ne takih, ki so sami reveži, — in žal ne pade slučajno nanjo tudi pogled kakkega bogatega in plemenitega gospoda, ki bi pomignil gospe učiteljici in ji stisnil v roke bankovec, ali celo sam popeljal dekletce v bližnjo trgovino in ji kupil čevlječke in nogavičke in morda še plašček povrh in kapico. Ne. Tako srečo imajo majhne, pridne in prikupne deklice samo v lepih povestih in filmih, v življenju pa navadno ne.

Kaj neki je temu dekliču zapisano v zvezdah? Morda bo vse življenje uboga dekla, morda pa se bo kdaj sprehajala po teh istih ulicah elegantna dama in se bo spominjala, tod sem kod otrok hodila bosa... pa bo morda vzdihnila: takrat sem bila srečnejša...

Zato pa, ker ne vemo, kaka bo njena usoda, ni da bi na to revno boso deklico moral človek gledati ravno s sentimentalnimi občutki. Saj ona sama je pri vsem tem srečna in vesela, — srečna, da je mogla s svojo šolo na izlet v Ljubljano, četudi bosa. Tega je ni sram. In se smeja s svojimi tovarišicami, svetilih oči ogleduje vse te čudovitosti velikega mesta, ki jih še nikoli ni videla, in bo ponesla domov polno velikih in lepih spominov.

v svoji otroški duši.

Vendar vprašam, gospoda moja, ali ni ta ubožni vaški otrok na šolskem izletu v Ljubljani, nekaj kakor obtožba? Ali ne občutimo, da je tu nekaj, kar ni v redu, kar bi ne smelo biti in kar nam ni v čast? Toliko se ponašamo z materialno in duhovno kulturo svoje dežele, vse polno je velikih besed o naši gospodarski, socialni, humanitarni organiziranosti, skrbi za ljudsko blaginjo, podvigu in napredku, nešteto imamo vsakovrstnih ustanov, zadrug, lig, društev itd. — toda vse skupaj nima toliko skonstruiranosti, tvornosti in zmogljivosti, da bi siromašnemu vaškemu otroku priskrbelo par čevljev za šolski izlet v Ljubljano, — za dan, ki pomeni poleg prvega obhajila in birne najlepši praznik in največji dogodek v njegovem malem mladem življenju.

In naposled, gospoda moja, vprašajmo se: kdo je to boso dekletce? Kdaj je de-

žele, ki slovi po svojih naravnih zakladih za eno najbogatejših v Evropi in ima vse pogoje, da bi njeno prebivalstvo moglo živeti v blagostanju, in je bila tej deželi dana tudi ta sreča, da se je dvajset let mogla razvijati v mirnem, nemotenem delu.

Dvajset mirnih let, koliko časa in prilike je to bilo za izgraditev dobrega, zdravega, vsestransko plodonosnega gospodarskega in socialnega sistema! A kako in kam smo vozili? Ali se vam ne zdi, da je ta vaški otrok, ki je prišel s svojo šolo na praznični dan v stolno mesto Ljubljano bos, — udarna podoba k tistemu, kar je ondan povedal sam šef vlade g. Dragiša Cvetković, rekoč: da je ves ta naš gospodarski in socialni sistem piškav in da je treba korenito z njim pospraviti...?

Hvala Bogu, da je vsaj prišel eden, ki je smel to povedati!

ejo.

Ljubljanski mestni svet

je na svoji seji pretresal več važnih zadev. Predsednik dr. Adlešič je v svojem poročilu v zvezi z razstavo o protiletalski zaščiti na velesojmu, ki jo je obiskalo okoli 60.000 ljudi, napovedal ustanovitve trajne šole, ki naj bi izvežbala zaščitno službo vse ekipe in prebivalstvo. — Zastran slovenske Akademije znanosti in umetnosti je predsednik poudaril, da je gmotno podpiranje te ustanove narodna dolžnost in naj bi vse slovenske občine, zlasti avtonomna mesta, sledila zgledu ljubljanske občine. — Po izgraditvi Žal se zdaj pripravlja zidava velikih modernih tržnic, ki bo dala na tem kraju Ljubljani novo lepo lice. Načrt zgradbe Doma onemoglih na Bokalah bo tudi kmalu uresničen. Po razpisnem natečaju je med 16 predloženimi projekti razsodišče priznalo prvo nagrado 20.000 din načrtu arhitekta Mar-

jana Tepine. — Mestni svet je odobril poročilo finančnega odbora glede porabe 15-milijonskega posojila, ki ga je najela mestna občina pri SUZOR-ju v Zagrebu: 2 in pol milijona za nove tržnice (za katere je predvideno 5 in pol milijona, a se bodo 3 milijoni krili iz prihrankov proračunskega leta 1939-40), 9 milijonov za tlakovanje Tyrševe ceste, ostanek pa za druga javna dela. Pri Javni borzi dela v Ljubljani pa bo mestna občina najela še dodatno posojilo 1 milijon din za zgraditev delavskih hiš. V zadevni debati je predlagal ob. svetnik dr. Bohinc, naj bi mestna občina primerno pritiskala na ljubljansko industrijo, da bi pomagala zidati stanovanjske bloke, kakor delajo to druge industrije v Sloveniji, zlasti KID na Jesenicah in tovarnar Hutter v Mariboru.

Domači čaji

»Ruski čaj« se draži in če bo šlo tako dalje, ga bo kmalu zmanjkalo. Zato se vsaka gospodinja že sedaj preskrbi z dobrimi domačimi čaji. Lipo, velikocvetno lipo, smo že kar zamudili; no, pa saj imamo še lipovec, ki je po kvaliteti prav tako dober, če ne še bolj. Naberimo ga čim več. Na soncu se kmalu posuši, nato pa ga dobro zapremo v pločevinasto škatlo.

Lipov čaj ni samo zelo okusen, marveč tudi zdravilen. Ako dodamo lipovemu čaju medu, kandisa, malinovca, bezga, limone ali kakkega drugega rastlinskega soka, dobimo sijajno pijačo, ki odveja in varuje prehlada.

Cez vse poletje do jeseni nabiramo ajbiš, slez ali beli popelj. Tudi ta rastlina, in sicer list in cvetje dajo čaj, ki ga prav pogosto uporabljamo v zdravilstvu. Okusa je nekoliko zoprnega, a če dodamo skodelici čaja malenkost sladkorja in sok limone, dobimo tako okusno pijačo, da more tekmovali z vsakim čajem. Z ajbišem zdravimo vse prehlade, prsne in pljučne bolezni, koliko, krče v želodcu, bolezni mehurja in drisko. Zunanje pa se uporablja za izpiranje grla pri vnetju, vročici in prehladu.

Do srede julija pa imamo še čas, da nabereмо nad vse važno rastlino, ki je posebno ženskemu spolu dobro znana, in sicer kamiličica. Vroč čaj prežene krče v želodcu, maternici, pomaga pri bolečih periodih, ozdravi bolan želodec, prežene vetrove in pomiri živce.

Kamelice pa uporabljamo tudi zunanje. Z obarvo umivamo bolne in prehlajene oči in vneta veznice. S čajem izmivamo tudi stare rane, nečisto kožo, izpuščaje in vneta koža.

Pri nabiranju zeli za čaj moramo posebno paziti, da nabereмо zdrave in nepoškodovane rastline, jih čim hitreje posušimo na soncu in dobro spravimo v pločevinasto posodo. Na pol litra vode vzamemo navadno pol do 1 pest čaja.

-nn-

ŽENA V LJUBEZNI

Žena brez ljubezni sicer obstaja, a ne živi. Ljubezen je sonce, hrana in smisel njenega življenja.

Dobro premisli, preden boš varal svojo ženo. Čim izve, te bo sovražila tako silno, kakor te je poprej ljubila.

V ljubezni izroči žena vso oblast in moč tistemu, ki ga ljubi. Tako postane mož premočan. In malo mož je, ki bi ne zlorabili svoje premoči.

Žena je genij ljubezni, mož le šušmar razuma. Zato bo žena navsezadnje vselej zmagała: zakaj ljubezen žrtvuje — razum je pa skop in prevzet.

Ljubeča žena nima nobene volje: njena volja je postala njegova volja.

OBISK PRI SVETOVALCU V VSEH TEŽAVAH ŽIVLJENJA

V hotelu „Zamorc“, kakor navadno se je zopet za nekaj dni nastanil naš mojster moderne psihografologije F. T. Karmah. V Mariboru ima dolgo vrsto prijateljev in prijateljic, ki si žele njegovih nasvetov v ljubezenskih, zakonskih, stanovskih, poslovnih, vzgojnih, zdravstvenih in najrazličnejših drugih zadevah. V svoji dolgotrajni praksi si je pridobil neomejeno zaupanje tudi pri nas kakor tudi po vsej prostorni Jugoslaviji in daleč čez meje. Leta 1939 je napravil veliko turnejo v Belgiji in Franciji, a letošnje leto v Italijo, kjer je obiskal med drugimi kolonije naših izseljencev.

Kakor vedno, je tudi sedaj pri njem živahno, neprestano prihajajo in odhajajo ljudje, ki iščejo pri njem nasveta za svoje zamotane zadeve. Tu sem prihaja postavna mladenka, ženina ima, poročiti bi se mo-

rala, pa jo mnogi od tega odvračajo. Skrb, ali naj stori ta usodni korak ali ne, in ali bo v zakonu s svojim izbrancem srečna ali nesrečna, jo mori. V tej stiski se zateka k mojstru F. T. Karmahu. Prinaša mu svoj rokopis in pismo svojega ženina. Karmah se zamisli, izvrši analizo obeh rokopisov, ugotovi značaj, temperament in vse druge okolnosti, ki so važne za skupno življenje dveh mladih ljudi. Potem izreče svojo strokovnjo sodbo: da ali ne. Sledi zakonski mož. Podvomil je o zvestobi svoje „boljše polovice“. Trdnih dokazov še nima, zato ga mori negotovost še dvakrat bolj kakor bi ga dokazala nezvestoba. Karmah zopet študira. Tokrat k sreči ugotovi, da dvom v ženino nezvestobo ni upravičen. Zakon, ki je bil že na poti, da se spremeni v pekel in se morda celo razbije, se zopet srečno uredi. Tako prihajajo potem fantje, dekleta, gosposdične, gospe, gospodje vseh stanov in poklicev: srčne in zakonske zadeve so pač najbolj zapletene.

So pa vnes tudi ljudje, ki prihajajo h Karmahu v bolj prozaičnih zadevah. Mati ali oče bi rada spoznala značaj svojega otroka. Treba bi se bilo odločiti kakšna pot v življenje naj se mu izbere. Ali je za solo, ali za obrt, ali za kaj drugega. Saj je uspeh v vsakem poklicu tako zelo odvisen od značaja, temperamenta in drugih lastnosti, ki žde v človeku in jih ni mogoče kar tako objektivno ugotoviti. Podjelnik bi se rad prepričal o zanesljivosti in sposobnosti svojih uslužbencev. Tudi ti se lahko pretvarjajo in skrivajo svoje resnično bistvo. Pisava jih vendarle izda. Analizi psihografologa Karmaha ne uide nobena podrobnost, pa če je še tako skrita. Pisava in roka je ogledalo duše in se ne da nikdar tako ponarediti, da bi skrila temeljne lastnosti. Drugi iz poslovnega življenja se zanimajo za analizo značaja svojih poslovnih prijateljev. Težko je včasih zaupati neznanim ljudem posle, pri katerih gre za velike denarne vsote, za dobiček ali usodno zgubo. Karmah jim jih opiše in pove: ta je vreden zaupanja, oni ni. Potem slede včasih ljudje, ki jih more telesne in duhovne depresije. Neuspehi v življenju jim jemljejo pogum do nadaljnjih korakov. Često je treba stopiti na popolnoma nova pota, da se najde izhod v novo uspešnejše življenje. Včasih je vzrok nerazpoloženi bolezenski dispoziciji. Morda boleznijo sploh še ni, vsaj take še ne, da bi se je človek zavedal. V pisavi se pa že napoveduje in odkriva svoje pogubne učinke. Kdor to ve, se lahko ubrani vsega bližajočega se zla in mu pravčasno uide.

Pa še nešteto drugih vprašanj mori ljudi, da se zatekajo k „čarodeju“ F. T. Karmahu, ki pa v resnici ni nikak čarodej, saj njegovo delo ni prav nič skrivnostnega, ampak temelji na popolni znanstveni metodi eksperimentalne psihografologije, kakor jo dandanes pozna in priznava že ves znanstveni svet. Nad 50.000 pisav je Karmah že preštudiral, na tisoče ljudem je pomagal z nasveti urediti pot v življenje, na tisoče hvaležnih občudovalcev ima po vsej Sloveniji, Jugoslaviji in Evropi; povsod ga že poznajo in cenijo. Nič ni tedaj čudnega, da je tudi v našem Mariboru predmet pozornosti in zanimanja, kadar koli se na svojih velikih turnejah ustavi za nekaj dni pri „Zamorc“. Nedavno je prišel iz Italije, iz Maribora odide dalje po Jugoslaviji in Bolgariji in čez nekaj mesecev bo kdo ve že kje v kakem evropskem središču. Povsod ga pričakujejo, povsod pišejo o njem, povsod je svetovalec in tolažnik nešteti tisočev ljudi vseh starosti, spolov in poklicev, od delavca do državnika, od uslužbenke do filmske zvezde. Pisano in bogato je življenje našega modernega eksperimentalnega psihografologa F. T. Karmaha. Kdor ne veruje, naj se sam prepriča!

Številke pripovedujejo o Ljubljani

To je pa kar respektabilno debela knjiga, ki se ji pravi »Statistični letopis mesta Ljubljane za leto 1939« in ki jo je pravkar dal na svetlo statistični odsek mestnega poglavarstva. In zasluži ta odsek, ki ga vodi docent dr. Adolf Vogel-nik, za to marljivo, vestno, natančno in tudi spretno delo vso pohvalo.

In je prav zanimiva knjiga to, saj se v njej — in to v ostri, v vse kottičke predirajoči in vse razkrivajoči luči števil — zrcali bela Ljubljana injeno življenje v letu Gospodovem 1939, javno in privatno... da, prav v intimno življenje Ljubljancanov posegajo neizprosne številke in pripovedujejo, kaj in koliko smo pojedli in popili, kaj delali in ne delali, kako se zabavali, hodili in vozili, v kolikem številu obiskavali kina in gledališča, kake bolezni imeli in kake davke plačevali... in kako se je naša nadebudna mladina šolala in koliko doktorjev, inženirjev in drugih diplom smo profitirali... in koliko je bilo mrličev in se je otrok rodilo in kaka je bila rodilnost zakonskih in nezakonskih mater... in sploh, kako smo se Ljubljancani ljubili in množili po svetopisemskem nauku: ljubite se in množite se... in se je tako do kraja leta 1939 Ljubljana pomnožila na točno 87.425 prebivalcev, pa da letos

že lahko računamo, da jih ima nad 88.000 — prav čedno številce!

Strani za stranjo v tej knjigi, rubrika za rubriko same številke, in bi si človek ne mislil, kako znajo suhe številke biti zgovorne in kaj vse se da statistično zajeti, na primer, da je meseca maja 1939 na svetli dan med 6. in 20. uro tam mino stajališča prometnega števca med Vrtačo in Gregorčičevo ulico šlo 947 vozil s težo 1998 ton.

Najbolj suha je kuthurna rubrika — časi so pač taki, da gre kakor povsod s kulturo tudi v Ljubljani navzdol. In povrh manjka tu statistike o ljubljanskem časopisju in književnosti. Tako da bo tujec, ki bo prebiral ta statistični letopis, mislil, da leta 1939 v Ljubljani ni izhajal noben list. O političnih društvih pa pravi ta statistika, da jih je bilo leta 1938 še devet s tremi odseki, 1939 pa že nobene več. Knjiga ima tudi eno stran splošnega pregleda verskih prestopkov. Pregleda o političnih prepričanjih oziroma strankarskih prestopih pa seveda ni mogoča podati, ker le-ti se menjavajo iz dneva v dan...

V odlomkih bomo prinašali iz te knjige za čitatelje »Večernika« nekatere zanimivejše rubrike in številke.

ejo.

v času od 20. do 20.10 dajalo po radiu planincem potrebna navodila za izlete čez soboto in nedeljo.

o Pred soboško katoliško cerkvijo se vršijo že dolgo dela na urejevanju trga: Stare kostanje, ki so zastirali pogled na cerkevno pročelje so izsekali in trg dvignili v prostrano teraso, ki obsega okrog 900 kv. metrov. Na teraso vodi s Cerkevne ceste stopnišče iz peterih stopnic. Stopnišče sega čez vso širino terase. Stopnice in teraso se sestojijo iz betonskih kosov. Ob stopnišču in po terasi so zasajeni topoli, ciprese in dr. Siroški za to preureditev znašajo nad 50.000 din. Izvaja pa dela soboška cerkvena občina, katere lasti je tudi prostor. Prispevali so za stroške fond za pobijanje brezposelnosti, cerkvena občina in soboška občina. Dela bodo v kratkem končana.

o Veljavnost starih novcev preneha za novce po 2 din in po 50 par s 16. avgustom, za srebrne novce po 10 din pa z 31. avgustom.

a Ruski poslanik Plotnikov je prispel včeraj dopoldne v Ljubljano v spremstvu šefa protokola našega zun. ministrstva dr. Bukovec. Nastanil se je v hotelu Union, nato pa se odpeljal na Bled. S poslanikom sta prišla tudi prvi tajnik sovjetskega poslanstva Patrikijev in poročevalec agencije Tass Poletajev.

a Tragično smrt je storil svetnik pri železniški direkciji v Ljubljani inž. Vladimir Mikuč. Ko se je njegova žena povrnila s počitnic, ga je našla mrtvega v kuhinji, zadušena od plina. Po vseh okolnostih ni dvoma, da je pozabil zapreti pipico pri plinskem štedilniku in ga je uhajajoči plin omamil in zadušil. Pokojnik je bil splošno priljubljen, človek vedre narave. Star je bil šele 48 let.

a Tudi drugi iz trojice, nasledovane po tiralici, Ferdinand Kravanja, je že prijet in spravljen v zapore ljubljanske justične palače. Zdaj še čaka delež od razpisane visoke nagrade sto tisoč din tistega, ki bo izsledil Alojza Kneza.

a Radio za planince, Slovensko planinsko društvo bo odslej vsak petek in sicer redno

Spor

Jutri pade odločitev!

Jutri ob 17.30 bo na stadionu SK Železničarja zadnja tekma med finalistama ISSK Maribor in SK Železničarjem za naslov nogometnega prvaka Slovenije. Z jutrišnjim dnem bo torej na vsak način padla odločitev, ker se igra po cup-sistemu, ki predvideva, da se tekma, ki se ne odloči v regularnem času, podalša 2 krat 15 minut in če še to ne

zadostuje, odloča žreb. Tega se oba finalistata zavedata in bosta dala vse iz sebe, da si pribori ta častni naslov. Gotovo bo sportno občinstvo znalo ceniti ta edinstveni dogodek in prihitelo v častnem številu na igrišče, kjer bo zares prišlo na svoj račun.

V predtekmi ob 16. se srečata obe juniorski moštvi.

Zopet teniški turnir v Mariboru

Neumorni ISSK Maribor sprejema v nedeljo, dne 14. t. m., v goste teniško ekipo SK Slavije iz Varaždina, s katero odigra prijateljski dvoboj na krasnih igriščih v Čopovi ulici.

Imena varaždinskih reprezentantov brata Briksi, Mohr, brata Takač in Damaška so dobro znana v jugoslovanskem teniškem sportu ter so navedeni igralci v tekmovalni za prvenstvo države že dosegli zavide uspehe. Zastopniki mariborskega

belega sporta, ki bodo morali nastopiti vsled oddaje glavnih asov v reprezentanco Slovenije, ki igra te dni z reprezentanco Srbije v Beogradu v oslabljeni postavi bodo morali napeti vse sile, da dosežejo časten uspeh v tem srečanju.

Zanimiva prireditev prične ob 9. Prijateljski teniški dvoboj bodo nedvomno v velikem številu posetili turnir, posebno ker je vstop prost.

LAHKOATLETSKI MEETING NA STADIONU »ŽELEZNIČARJA«

SK Železničar priredi v nedeljo ob 9. na lastnem stadionu lahkoatletski meeting, kjer bodo nastopili seniorji proti juniorjem.

s Punčec bo nastopil jutri v Rogaški Slatini proti juniorskemu prvaku Zagreba Stroku.

s SK Celje—SK Mars. Jutri se bosta v Celju srečala SK Celje in ljubljanski Mars. Tekma bo ob 16. V predtekmi se srečata kombinirano moštvo Most proti juniorjem Marsa.

s Atletski dvoboj Celje—Ilirija bo jutri na telovadšču ljubljanskega Sokola ob 10. uri.

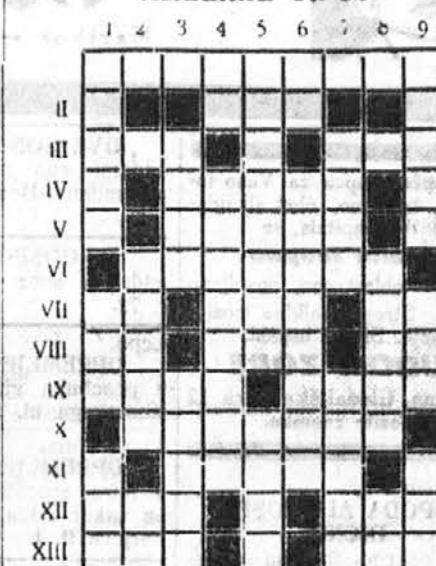
s. 1000 Varaždincev protestira proti odločbi HNS-a v pogledu varaždinske »Slavije«. Podpise je nabral funkcionar kluba. To naj bi bil obenem apel na merodajne, da popravijo svoj odlok, s katerim mora »Slavija« kot osmo plasirani klub igrati kvalifikacijsko tekmo, dočim Bački, ki je na 9. mestu, to ni potrebno.

s. Skok v višino: 198 cm. Največja senzacija lahkoatletskega prvenstva Češko-Moravskega protektorata je bil novi češki rekord, katerega je postavil Hausenblas iz Prage. Skočil je 198 cm. To je letošnji najboljši skok v Evropi.

s. Günter Gehmert, lanskeletni zmagovalac v skoku v daljino, je po zadobljenih poškodbah na zapadni fronti umrl.

s. Jack Dempsey, bivši svetovni boksarski prvak, je nastopil v državi Georgiji pred 12 tisoč gledalci. Čisti dobiček je daroval Rdečemu križu.

Križanka št. 81

Besede pomenijo:

Pomen besed: Vodoravno: I. dragocen les; II. otok na Jadranu; III. maščoba; zver; IV. dokaz odsotnosti; V. trud; VI. zaradi tega; VII. zaimek; prst; kvarta; VIII. zaimek; mračne barve; kvartaški izraz; IX. domača žival; drobec ali rek; X. vrsta snega; XI. utežna mera za drage kamne; XII. čutilo; število; XIII. sorodnik; paradiz.

Navpično: 1. moško ime; struja; del obraza; 2. elan; zaimek; 3. žensko ime; postava; 4. ploskovna mera; mesto v severni Italiji; 5. polotok; azijska država; 6. sibirski reka; vrsta mehkega lesa; 7. tuja denarna enota; gibanje zraka; 8. domača žival; predlog; 9. gozdno drevo; ptica; mesec.

Po kratki hudi bolezni je končal svojo življensko pot v 68. letu starosti, gospod

Martin Majhen

bivši pis. sluga kurilnice v Mariboru

Pogreb bo v ponedeljek, 15. julija, ob 17. uri iz mrtvašnice na pokopališču Maribor-Studenci.

Ljubljana, Hrastnik, Maribor, 13. julija 1940.

RODBINA MAJHEN.

V poljubni izbiri

dobite vse šlagerje, plesne, narodne s harmoniko na domačih gramofonskih ploščah že po din 35.—. Zanimajte brezplačne sezname.

Glavno zastopstvo: na Maribor: Melmel & Herold

Mali oglasi

KAM, KJE?

HALO! HALO! Vsi, kateri hočete dobre prleške gibanje ter klobase iz kible jesti, in dober vinček piti, morate vsako nedeljo v novo gostilno na Pobrežju, v »Priščiki doma« priti. Se priporoča Matilda Zamuda, gostilničarka. 3438-1

Dnevno ocvrte PEČENE PIŠKE piška v obari, zlasti ob brezmesnih dnevih, izbrana vina, čez ulico znaten popust kakor vedno. Senica, kneza Kocljica 5. 5270-1

VINOTOČ A. Tkalec za Kalvarijo odprt. 5322-1

PROST. GAS. ČETA SV. MIKLAVŽ na Drav. polju priredi v nedeljo dne 11. avgusta veliko dobrodelno tombolo. Sosednja društva in občinstvo se na to opozarja. 0278-1

Ker sem pričela zopet sama VODITI GOSTILNO NA POBREŽJU, vabim cenjene goste, da obiščejo mojo gostilno, ki je preseljena z dobro kuhinjo in pristnim vinom. Se priporoča Papež Marija, Pobrežje roča Papež Marija, Pobrežje 5396-1

SLUŽBO DOBI ODVETNIŠKA PISARNA išče pisarniško izurjeno dobro stenotipistino. Ponudbe z navedbo dosedanje službe in plače ter s sliko pod šifro »Samostojna« na ogl. odd. lista. 5203-2

SLUŽKINJO večjo kuhinjo in gospodinjstvo takoj sprejemem. Košaki 39 5218-2

PLETILJA šakad-tkalca in inteligentnejši pomožni delavec se sprejme. Prva mariborska tovarna pletenin. Klavniška ul. 5. 5319-2

SPRETNOST SIVILJA za perilo, ki bi šivala steznike in modrčke in ki zna najhitrejšega jezika se proti dobremu plačilu. išče. J. Kocmut, Meljska 3. 5275-2

Iščem KROJAŠKEGA POMOČNIKA Sprejemlje takoj. Ponudbe na Murko Maks, krojač, Ormoška 1, Ptuj. 5305-2

Iščem NATAKARICO za postrežbo in plačila. Stalno mesto, mlada moč z znanjem nemščine. Nastop 1. avgusta. Vprašati v ponedeljek dopoldne. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 5289-2

HIŠNIKA zanesljivega, poročenega, brez otrok, katerega žena je vajena hišnih opravil, sprejemem v večjo hišo. Ponudbe na oglašni oddelček tega lista pod »Stalno«. 5350-2

PISARNIŠKO MOČ v trgovini z znanjem slovenske in nemške korespondenčne ter knjigovodstva sprejemem. Prednost imajo oni, ki imajo že nekaj prakse. Isto tam se sprejme trgovski pomočnik z dobrimi referencami. Ponudbe je poslati na Združenje trgovcev v Murski Soboti. 5397-2

SLUŽKINJO iz dežele iščem. Predstaviti se Studenci, Makarjeva ul. 1, gostilna »Novi Dom«. 5356-2

Sprejme se MIZARSKI POMOČNIK dober in pošten. Javi naj se pri mizarstvu J. Lah, Pragersko. 5366-2

ČEVLJARSKEGA POMOČNIKA za mešano delo in služkinjo sprejme Keber Joško, Tržaška cesta 1, Pobrežje. 5388-2

SLUŽBO IŠČE ABITURIJENT vojašine prost, išče kakršno koli službo. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Dober matematik«. 5349-3

STAREJŠA ŽENSKA išče službo k novorojenemu otroku pri boljši družini. Nastop 1. avgusta. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Ljubitelica otrok«. 5620-3

STENOTIPISTINJA zmožna slovenske in nemške stenografije, urna strojepiska, išče primerne zaposlitve. Ponudbe pod »Začetnica« na ogl. odd. »Večernik«. 5243-3

MLAD FANT se želi izučiti za fotografa, najraje v Mariboru. Naslov v ogl. odd. »Večernik«, 5259-3

BLAGAJNIK z 20-letno prakso, več samostojnih komercialnih vodstev, vzame na dom pregled računov ter revizije blagaj. Prevzame tudi eventuelno prepiske ali kaj sličnega. Ponudbe na ogl. odd. pod »St. 5223«. 5223-3

NATAKARICA mlada, poštena, želi službe s 15. t. m. Naslov pri Kregac, Aleksandrova 30, Maribor. 5336-3

Simpatična MLADA GOSPA išče zaposlitve v pekarni, bielu ali v mlekarni, trafiki ali slično, gre tudi kot samostojna gospodinja. Pismene ponudbe pod »Simpatična« na ogl. odd. »Večernik«. 5326-3

DEKLE 30 let stara, poštena in zanesljiva, mirna, vajena samostojnega gospodinjstva, želi službe najraje v Mariboru k eni ali dvema osebam, gre kot prodajalka v trafiko ali podružnico pekarnice, kot natakara v boljšo malo gostilno ali kaj podobnega, samo k dobrosrčnim ljudem. Imam veselje in nekoliko prakse. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Male kavičle zmožna«. 5274-3

Iščem POSTREŽBO za popoldanske ure. Koroška cesta 21. 5312-3

MLAJŠA NATAKARICA išče mesta na deželi. Zmožna gospodinjstva. Ponudbe na »Večernik«, Ptuj. 5372-3

Ker smo avto prodali, iščemo službo za našega ŠOFERJA-MEHANIKO Obenem ga najtopleje vsakomur priporočamo. A. Jarc, tovarna, Maribor-Košaki. 5357-3

VAJENCI (KE) ČEVLJARSKEGA VAJENCA in pomočnika sprejemem. Lipušek, Koroška 18. 5291-4

UČENKO za trgovino s štirimi mešan skimi šolami iz Maribora ali okolice sprejemem. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 5304-4

VAJENKA pridnega in poštenega, sprejme tapetništvo. Vprašati pri plačilnem, Kneza Kocljica ulica 5. 5317-4

UČENEC ki je dovršil malo maturo, se sprejme v manufakturno trgovino. Ponudbe pod »Mala matura« je poslati na ogl. odd. »Večernik«. 5181-4

Išče se UČENEC s predpisano izobrazbo za modno trgovino. Informacije na stanovanju, Slovenska 4, od 1. do 3. ure. 5315-4

VAJENKA-KO sprejemem z meščansko šolo v trgovino s kuhinjsko posodo, porcelanom, steklom ter ostalimi hišnimi potrebščinami. Vicel, Gosposka 5. 5371-4

NATAKARSKI VAJENEC za večjo mariborsko restavracijo so sprejme 1. avgusta. Predpogoji: marljivost in poštenost, dva razreda meščanske ali srednje šole. Vprašati v Gostilničarski zadrugi, Maribor. 5378-4

STANOVANJE ODDA Elegantno, sončno TRISOBNO STANOVANJE z vsem modernim konforom se odda s 1. avgustom. Naslov v ogl. odd. lista, 5031-5

DVOSOBNO STANOVANJE se odda. Kosarjeva ulica 38. 5212-3

TRISOBNO STANOVANJE lepo sončno, v novi hiši se odda. Vprašati Gospodina ulica 13. 1579-5

STANOVANJE uporabno tudi za pisarno ali mirno obrt, oddam takoj. Vprašati hišnico, Koroška ul. 2-a. 5275-5

SOBA IN KUHINJA dvoriščno poslopje, oddam stalnemu nameščencu, do 12. članski družini, Taborska 5212-5

STANOVANJE dvosobno, sončno, s kopalnico in verando ter z vsi priključki se odda. Dalmatinska ul. 26. 5111-5

2 DVOSOBNI STANOVAJ a din 450.—, se odda. Vprašati Slovenska ul. 24. 5241-5

SIRITE »VEČERNIK«!

SPOMNITE SE CMD!

S 1. avgustom se odda SOBA IN KUHINJA s priključki in vrtom. Sokolska ul. 4, Pobrežje, 5230-5

STANOVANJE se odda, soba, kuhinja in priključki, zelo čisto, lepo in sončno in prosto prahu. Mesecno 160 din. Drago Stefan, graščina Slivnica pri Mariboru. 5288-5

Oddata se s 1. avgustom 2 TRISOBNI STANOVANJE z vsem konforom in v novi hiši v sredini mesta. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 5284-5

STANOVANJE eno in dvosobno s kuhinjo se odda. Smetanova ul. 54, gostilna. 5329-5

Sončno DVOSOBNO STANOVANJE oddam s 1. avg. Vprašati v pisarni društva hišnih posestnikov, Gregorčičeva ul. 8. 5314-5

SOBO IN KUHINJO s priključki ter lepo opremljeno sobico, oddam. Strma 15. 5348-5

Odda se v novi hiši v Tomšičevem drevoredu komfortno sončno DVOSOBNO STANOVANJE s kopalnico, plinom itd. in enosobno stanovanje s priključki in plinom, mirni strani s 1. septembrom. Vprašati Kranjec, ulica Kneza Kocljica 24. I. 5353-5

Oddam SOBO IN KUHINJO s kopalnico, plinom itd. in enosobno stanovanje s priključki in plinom, mirni strani s 1. septembrom. Vprašati Kranjec, ulica Kneza Kocljica 24. I. 5353-5

Krasno DVOSOBNO STANOVANJE s takoj odda pri postajališču Terno, Ptujška c. 33. 5354-5

SOBA IN KUHINJA s predobno in malo vrta oddam v novi hiši. Dalmatinska ul. 20 (za artilerijsko kasarno). Vprašati v nedeljo od 8. do 12. ure. 5323-5

Maribor, Aleksandrova c. 83. 5292-6

DVOSOBNO STANOVANJE oddam. Pojasnila istotam točnika. 5266-5

SOBA IN KUHINJA s priključki, elektr. razsvetljavo, vodovod se odda s 1. avgustom strankam brez otrok v Papežovi št. 93. Vprašati pri hišniku istotam od 18. do 19. ure. 5338-5

STANOVANJE E enosobno v sredini mesta se odda. Polzeve se v trgovini na Aleksandrovi cesti 26. 5328-5

Lepo DVOSOBNO STANOVANJE se odda s 1. avg. Vprašati: Kneza Kocljica 26-II. 5334-5

DVE IN TRISOBNA STANOVANJA s kopalnico ali brez takoj oddam. Vprašati: Stavbena pisarna, Vrtna ul. 12. 5393-5

TRISOBNO STANOVANJE lepo, s kopalnico in priključki v novi hiši se odda. Aljaževa ul. 4. 5362-5

STANOVANJE lepo, v I. nadstropju se odda s 1. avgustom. Slovenska 36. 5376-5

Sončno, kletno ENOSOBNO STANOVANJE oddam s 1. avgustom. Betnavska c. 29. 5370-5

SOBO IN KUHINJO oddam. Ptujška cesta 54. 5369-5

STANOVANJE V RAČAH poleg postaje. 3 sobe in kuhinja, ali dve sobi in obrtniški lokal, vrt, električna luč, oddam takoj ali pozneje. Vprašati v pisarni Maribor, Aleksandrova cesta 10. 5386-5

STANOVANJE IŠČE DVE OSEBI išče čisto in sončno dvosobno stanovanje za 1. september. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »600«. 5292-6

PREHRANA SPREJMEM 2 GOSPODA na stanovanje in hrano. Pripuševa 2. levo. 5294-7

GOSPODIČNA se sprejme na hrano in stanovanje. Strossmajerjeva ul. 3 (hišnici). 5327-7

Prvovrstne fotografije dobite v foto-studiu

Pelikan

Maribor — Gosposka ulica št. 23

Če iščete kupca za Vašo industrijo, trgovino, obrt ali udeležbo kapitala, se obrnite zaupno

na mojo oblastveno dovoljeno pisarno. Strogo solidno poslovanje. Sijajni uspehi.

RUDOLF ZORE
Ljubljana, Gledališka ulica 12
Priložite znamke.

Sprejemem
GOSPODA ALI GOSPODICO

v vso oskrbo, tudi na tedensko odplačilo. Koroška c. 50, vrata 2, desno. 5279-7

Sprejemem
DVA GOSPODA

na stanovanje in hrano takoj ali 1. avgusta. Vošnjakova ul. 19, levo. 5271-7

GOSPODA ali GOSPODICO sprejemem v celjo oskrbo. — Vprašati Stražunska ulica 17, Pobrežje. 5368-7

Aka

želite oglaševati,
pokličite telefon:

25-67

SOBO ODDA

Oddam opremljeno ali prazno **SOBO** s kopalnico. Ob železnici 8-I. 5273-8

OPREMLJENO SOBO kopalnico, poseben vhod, oddam solidnemu, stalno nameščenemu boljšemu gospodu ali gospodični, 260 din. Stritarjeva ul. 5, prvo nadstropje. 5236-8

Lepo **OPREMLJENO SOBO** z 1-2 postelji, z ali brez hrane oddam. Koroška 48-I.

SOBA s štedilnikom (ali brez), sončno, čista, s posebnim vhom, 5 min. od glavnega kolodvora se odda, Lah, Vetrinjska 13. 5265-8

Oddam lepo **OPREMLJENO SOBO** Kamniška 7. 5303-8

Lepo **OPREMLJENO SOBO** s posebnim vhom, kopalnico na razpolago, oddam boljšemu gospodu s 15. jul. Zidovska ul. 12-I, pri Glavnem trgu. 5332-8

Oddam takoj boljši osebni lepo opremljeno, zračno **SEPARIRANO SOBO** Korošče 6, vrata 6. 5331-8

Lepo **OPREMLJENA SOBA** blizu kolodvora se odda Aleksandrova 67-II. 5316-8

Odda se takoj boljši osebni lepo opremljena, zračna **SEPARIRANA SOBA** z uporabo kopalnice, v bližini avtobusne postaje. Radvanjska cesta 45, levo. 5295-8

OPREMLJENA SOBA se odda gospodični. Glavni trg 3, I. nadst. 5228-8

SOBA se takoj odda v najem. Težno, Gregorčičeva 12, tik poštajališča. 5297-8

DVE SONČNI SOBI oddam, eno prazno, drugo opremljeno. Beogradska ul. 24 5295-8

GOSPODOM oddajam sobe. Aleksandrova c. 72. 5286-8

Lepo **OPREMLJENO SOBO** s posebnim vhom oddam. Koseskega ul. 35. 5340-8

Lepa mirna **OPREMLJENA SOBA** v mirni sosesčini s kopalnico se takoj odda. Ussar, Trubarjeva 9. I. 5345-8

SOBA S ŠTEDILNIKOM lepa, se odda s 1. avgustom. Pobrežje, Šolska ulica 1. 5364-8

OPREMLJENO SOBO sončno, s posebnim vhom, oddam dvema osebam. Livada 5. 5363-8

Opremljena ali prazna **SOBA** se odda za 180 din. Taborska ul. 8. 5394-8

Oddam s 1. avgustom lepo **PRAZNO SOBO** z uporabo kopalnice boljšemu gospodu v bližini Kralja Petra trga. Naslov v ogl. odd. lista. 5380-8

Svilene traice

kratki rokavi
najceneje pri

F. Kramaršič
Gosposka 13.

SOBO IŠČE

IŠČEM MAJHNO SOBO s štedilnikom, opremljeno ali prazno, v mestu, in službo likarice. Ponudbe na ogl. odd. lista pod »Mirna«. 5244-9

MLAJŠA UPOKOJENA **UČITELJICA** išče s 15. avgustom prazno ali opremljeno, sončno in suho sobo, visokem pritličju, z vso oskrbo, dijetelno prehrano pri mirni družini v mestu ali na periferiji Maribora. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Mirna« 5256-9

LOKAL

LOKAL dam v najem na prometnem kraju. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5252-10

Ugodno odstopim **OPREMLJEN LOKAL** za različne obrti v Mariboru. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »4.000«. 5361-10

POSEST

»**REALITETA**« posredovalnica neprimičin (za hiše, vile, parcele, gozdove, posestva itd.) je samo v Ljubljani Prešernova ul. 54-I, nasproti glavne pošte. — Telef. 44-20. Posluje hitro in solidno. Vse informacije so brezplačne. Prepričajte se! 4998-11

HIŠA NOVI SAD-MARIBOR predoba, dve sobi, kuhinja, shramba, kopalnica, 1350 m² vrta v Novem Sadu (periferija) se zamenja za nekaj primernega v Mariboru. Josip Kogoj, Trg Carice Milice, Novi Sad. 5277-11

KUPIMO HIŠO ALI VILO v prvem ali četrtem okraju, dve tretjini plačamo takoj, ostalo po dogovoru. Ponudbe z navedbo cene in naslova na ogl. odd. »Večernika« pod »Šifro S. N.« 5174-11

TRGOVSKA HIŠA s **POSESTVOM** trg. z meš. blagom, enonadstropna, gospod. poslopje, sadovnjak, blizu Celja se prodaja 170.000 din. Posredovalnica »Rapid«. Gosposka ul. 28. 5233-11

Prodajam **900 m² PARCELE** v Lovski ulici. Vprašati Gregorčičeva 7, Pobrežje. 5321-11

Kupim **MAJHNO OPOSESTVO** 4 do 5 orolov v okolici Ptuja ali Ljutomera. Prevzamem tudi vknjižbo osebe ali dolga. Naslov se izve v ogl. odd. »Večernika«. 5258-11

TAKOJ PRODAJ V MARIBORU Studenci, Kralja Matjaževa ulica-parcele 801 m² s stavbenim materialom. **Pekre:** konec Hostejeve ulice ograjeno parcelo 1091 m² z novo prestavno leseno hišico. V Ljubljani: Jurčkova pot, travnik s šupo 5600 m², pripravnost za vrtnarstvo. Suštaršič Leopold, Maribor. Vatovala ulica 3. 5224-11

Prodajam se **NOVO ZGRAJENA VILA** z lepim razgledom za 33.000 din. Vprašati v pekarni Beggan, Zgornje Radvanje pri Mariboru. 5158-11

3 STANOVANJSKO HIŠO z velikim vrtom prodam. — Obrežna c. 25, Studenci. 5235-11

Prodajam se **MAJHNO OPOSESTVO** v bližini Maribora, lep razgled. Nerat Franc, Sv. Martin pri Vurbergu. 5339-11

Čedne pralne bluzice

v vseh barvah
zelo poceni pri

F. Kramaršič
Gosposka 13.

Ugodno prodajam **PARCELO Z NAČRTI** s komisijsko odobritvijo. Vprašati Lovska 46, Pobrežje pri Mariboru. 5281-11

PARCELA lepa, sončna lega s sadnim drevjem, trsem, plotom in barako prodam. Vprašati Slomšekova ul. 10, vila Sednšek, Pobrežje. 5276-11

HIŠO z lepim vrtom v Poljčanah, 3 minute od postaje na glavni cesti ugodno na prodaj. Janžekovič, Poljčane. 5307-11

POSESTNICA enodružinske hiše, stara 41 let bi se poročila z železnici čarjem do 50 let. Lahko tudi vdovec z enim otrokom. Ločeni so izključeni. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Tajno«. 5285-11

Novo **ŠTIRISTANOVANJSKO HIŠO** z velikim vrtom prodam. Pobrežje, Nasipna 51. 5313-11

KUPIM HIŠO z vrtom, po možnosti s sadnim drevjem do 70.000 din v Mariboru ali najbližji periferiji. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Gotovina«. 5335-11

HITRO IN UGODNO kupite ali prodajte Vaše poslastice potom posredovalnica »Triglave«. Maribor, Aleksandrova c. 12, tel. 25-34. 5341-11

PARCELO okoli 400 m², za enonadstropno hišo, sklenjena zazidava prodajam. Strma 15. 5347-11

Kdo kupi na polovico **PRITLIČNO HIŠO** z vrtom, za skupno prizidavo prvega nadstropja. Krasna lega, levi breg. Hipoteka se lahko prevzame. Ponudbe pod »Soposest« na ogl. odd. »Večernika«. 5346-11

Prodajam se **ŠTIRISTANOVANJSKA HIŠA** z velikim vrtom in kletjo, cena po dogovoru. Vprašati gostilna »Livada«. Kralja Matjaževa ul. Studenci pri Mariboru. 5343-11

NOVOZGRADBA vrt 42.000. — Novozgradba, 4 stanovanja, vrt 110.000. — Lepa gostilna na prodaj ali v najem. — Posedva pri mestu v različnih cenah. Posredovalnica »Rapid«, Gosposka ul. 28. 5352-11

TRGOVINE INDUSTRIJE **HOTELE** restavracije, gostilne, bifeje, mlekarne, parafumerije, bonbonijere, lekarnice, mesnice, mline, žage prodajamo in posredujemo nakup, točno, uspešno in hitro: Poslovalnica Pavleković, Zagreb, Ilica 144 5389-11

ENODRUŽINSKO HIŠO prodam na lepem prostoru in lepi cesti. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5377-11

RENOVIRANA GOSTILNA v glavni ulici sredi mesta s stanovanjem se odda s 1. avgustom. Naslov v upravi lista, Celje. 5373-11

RESTAVRACIJO zraven kolodvora prodam: 2 gostilniški sobi, kuhinjo, 7 tujskih sob, 1 stanovanje, 2 sobi, kuhinjo, zelenjadni vrt, veliko gospodarsko poslopje, 2500 m² stavbišča, 5 orolov nji, 2 orala travnikov. Poizve se pri Ivanu Zorku, Brežice. 5375-11

KRASNO POSESTVO Z DRUŽINSKO HIŠO, dvosobno stanovanje in pomožni prostori, zidana v najboljšem stanju, prodajamo v središču bosanskega prometnega trga skupno s štirimi orali vrta, sadovnjaka, nasajenega s slivami, posebnega sadovnjaka, oralne zemlje, travnikov in gozdov za din 110.000. — Poslovalnica Pavleković, Zagreb, Ilica 144. 5390-11

DENAR

AKO RABITE POSOJLO ne čakajte zadnjega trenutka, temveč javite se takoj pri Hranilni posojilnici »Moj dom«. Ljubljana, Dvočakova ul. 8. 11778-16

Za lahke letne obleke

svila in deleni po
uvadenih cenah pri

F. Kramaršič
Gosposka 13.

OBRT - TRGOVINA

»**KERAMIKA**« Hišni posestniki in najemniki, pregledite Vaše peč in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peč, — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

PONIKLANJE, pokrovanje predmetov vseh vrst dobro in poceni pri »Rudar«. Maribor, Trstenjakova ulica 5. 6177-1

MESNICA z inventarjem, klavnico in stanovanjem se da v najem radi vojaščine. Nahaja se v bližini drž. rudnika v Velenju. Informacije in dopisi na J. Žibert, Velenje. 52471-13

GOSTILNICA išče rentabilno gostilno ali restavracijo v najem. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Soliden gostilničar«. 5337-13

ODLIČNA DRVA za pohištvo na prodaj. Kneza Koclja 34. 5163-13

DVE REGISTRIRNI BLAGAJNI in malo avtomatsko tehniko kupimo. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Blagajne-tehnik«. 5324-13

TRGOVINO z mešanim in kolonialnim blagom v Mariboru prodam. Pismene ponudbe anonimno zavodu Sax, Maribor, pod »Glavni trg«. 5267-13

IŠČEM GOSTILNO na račun. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5360-13

TOČILNICA (BIFE) se odda na prometni točki. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5358-13

ŽIMA ZA MADRACE nova, poceni naprodaj. Dopisni na M. Jager, Ljubljana, Pošt. predal 250. 5374-13

ZIDARSKO PODJETJE poobli. zidarski mojster, Maribor izvršuje načrte, proračune, izolacije in vse vrste stavb po solidnih cenah. Informacije Ivanjkovič. 5366-13

GOSTILNO vzajem na račun kot poslovodkinja, imam primerno kavcijo. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5384-13

DOBRODOČO TRGOVINO takoj prodam. Vprašati Betnavska 74, Maribor. 5379-13

STROJI

Prodajam **ČEVLJARSKI ŠIVALNI STROJ** (Flachsteppmaschine). Aleksandrova c. 72. 5287-14

GRADIVO

TESAN LES prodam. Ponudbe pod »Tesan« na poslovalnico »Večernika«, Ptuj. 5306-15

OPEKA Zadruga »Naš Dom«, Maribor, Vetrinjska 9 (Kac), prodaja odlično opeko po znižani ceni, sprejme se agilni zastopnik (potnik). 5382-15

POHIŠTVO-OPREMA

SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE vseh vrst v najmodernejših lastnoročnih izdelavih dobite v zalogi pohištva. Aleksandrova c. 48. 4311-1

MAKOTER Krekova 6, dobavlja pohištvo vložke, madrace, odeje, fotelje za bolnike in likalne mize. 5330-17

OTROŠKA POSTELJICA čista, belo emajlirana, z vložkom ugodno odda pri Žak, Pobrežje, Nabrežna ul. 2 (v bližini šole). 5263-17

RABLJIVA CINKOVA KAD po ceni naprodaj in lepo opremljeno, sobo oddam. Korošče 6, vrata 5. 5395-17

Kupim takoj malo **rabljeno POHIŠTVO** in kuhinjsko opremo. Naslov pustiti v ogl. odd. »Večernika«. 5392-17

Kupim dve navadni **KOMPLETNI POSTELJI** omari in mali bladnilnik. Pismene ponudbe z navedbo cene pod »Plačam v gotovini« na ogl. odd. lista. 5359-17

POHIŠTVO! Zanimarjeno stanovanje vodi do ločitve zakona, zato se odločite za nabavo stanovanjskih oprem pri »EFKA«-mizarstvu v Frančiškanski 12, ker pač ni vseeno, kje kupujete pohištvo. 5381-17

ŽENSKI KOTIČEK

Prodajam dobro **MLEKO** dostavljam tudi na dom. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5254-18

TRAJNAI KODRI z najnovejšim aparatom ter garantiranim preparamot samo din 45.—. Salon Kosem, Meljska 63. 5298-18

ZA SONCENJE orehovo olje dobite v oljarni Maribor, Taborska 7. 5342-18

Lepo prilagajoče kopalne kostume kopalne kape in čevlje prinaša po ugodnih cenah

C. Büdefeldt

Gosposka ulica

GOSPODINJE!

Nabavite si najnovejši, praktični patentirani brisalec za umivanje in sušenje oken. Cena z navodilom 40 din pri Jugopotent, Ljubljana, Dvorkova 8. Telefon 42-40. Pri predplačilu na čekovni račun št. 14.627 Vam pošljemo poštne prosto. Sprejemmo preprodajalce. 13544-18

»**SINGER**« **ŠIVALNI STROJ** dobro ohranjen, se prodaja. Ussar, Trubarjeva 9-I. 5344-18

Pozor! **TRAJNE KODRE** po din 40.— izdeluje salon Pahor Matilda, Nasipna 90, Pobrežje. 5302-18

ASTROLOŠKA SPECIALISTKA MME. FELICITAS za kratek čas v Mariboru ter sprejema dnevno Sodna 26, III/8. 5367-18

ŽENITBE - DOPISI

DRŽAVNI URADNIK išče znanja s samostojno izmolaso gospodično z lastnim stanovanjem. Ponudbe s sliko na ogl. odd. »Večernika« pod »Harmonija«. 5261-19

POROČIM 40 LETNEGA Imam dote 40.000 din in 37 orolov posestva brez dolga. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Gospodična«. 5220-19

MLAD INTELIGENT želi znanja z damo v svrhu prijateljstva. Dopisi, po možnosti s sliko pod »Naveličan samevanja« na ogl. odd. »Večernika«. 5301-19

UPOKOJENEC vdovec želi znanja s samostojno gospodično ali vdovo srednjih let. Dopisi s podatki pod »Sam« na ogl. odd. »Večernika«. 5293-19

VDOVA želi spoznati državnega službenca nad 35 let, ki želi biti srečen. Pod »Skrbna gospodinja« na ogl. odd. »Večernika«. 5290-19

GOSPOD srednjih let preprost, želi spoznati gospodično s svrhu prijateljstva. Dopise na ogl. odd. »Večernika« pod »Prijateljstvo«. 5283-19

SAMSKI MLADENIČ želi znanja z gospodično ali vdovo, ki bi ga event. denarno podpirala. Ženitev ni izključena. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Tajno prijateljstvo«. 5333-19

ŽENITBE IN MOZITVE boljših krogov posredujemo točno in diskretno. Prvovrstne družinske zveze v meščanskih, trgovskih, posestniških, industrijskih, uradniških, oficirskih in ostalih intelektualnih krogih. Odlična izbira najboljših partij. Informacije in prospekte pošljamo s predplačilom din 10.— v znamkah — diskretno: »REZOR«, Zagreb, Pošta 3. 5391-19

POUK

ENOLETNI TRG. KEČAJ KOVAČ s pravico javnosti, Maribor, Tyrševa 14. Vpisovanje dnevno. Najboljša in najcenejša izobrazba za pisarniško službo. Preskrba službe zastoni. 4954-21

Iščem **INSTRUKTORJA** za učenca trgovske nadaljevalne šole. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5253-21

ona

kupuje kopalne
obleke najboljših
kvalitet: 'FORMA',
'HEIN ZELMANN',
'SELF', 'BENGER'
kakor tudi blaže
za plažo samo pri

konfekciji

gretamaribor
graiski trgTudi za močnejše
dame velika izbira**GLASBILA****KLAVIR**

dobro ohranjen, in zimmate
vložke (madrace) za dve po-
steli prodaj. Semenč. Rače
št. 182, pri kolodvoru.

5167-20

VOZILA**DAMSKO KOLO**

popolnoma novo, napredaj.
Vetrinjska 5.

5251-22

Prodajam otroški
GLOBOK VOZIČEK
Nova vas, Gregorčičeva 3.
5296-22

Rabljen, modern
SPORTNI VOZIČEK
na prodaj. Krčevina, Tomši-
čeva 6. 5351-22

Sportno »Adler«
KOLO
pokromano, skoraj novo, in
žensko kolo poceni prodaj.
Vprašati med 1/27 in 1/28 zve-
čer. Tyrševa 18, vrata 2.
5269-22

Otroški
GLOBOK VOZIČEK
napredaj. Gregorčičeva 6,
Vorše. 5320-22

ŽENSKO KOLO
dobro ohranjeno, kakor tudi
MANDOLIN-BANJO
poceni na prodaj. Vprašati
Mlinska ul. 13-11. 5385-22

OBVESTILA

Podpisani preklicujem vse
žalitve, katere sem izrekel na
pram Vaši hčerki, Vogrinec
Mariji. V. M. 5308-26

OPOZORILA

Kateri
TEKSTILNI MOJSTER
bi hotel dati neka navodila
proti nagradi. Ponudbe na
ogl. odd. »Večernika« pod
»nagrada.« 5309-25

PRIDELKI

Kupujem dnevno vsako mno-
žino lepih

**BRESKEV, HRUŠK
IN JABOLK**

za razpošiljanje po najvišjih
cenah. Jospina Bole, sadje in
zelenjava na veliko, Maribor,
Koroška c. 20, na dvorišču.
5229-23

Moderna

izdelava
fotografij,
fotoamaterska
dela v
fotoateljehu

Iapeli**RIBIZEL**

kupuje (vrška) Bauman Josip,
veležganjarna, St. III pri Ma-
riboru po najvišji dnevni ce-
ni. Interesenti dobe potrebne
informacije tudi v gostilni
Wilson, Maribor, Aleksan-
drova c. 53. 5177-23

RIBEZ

zrel, sveže trgan, kupim vsa-
ko količino. Adalbert Gusel,
Maribor, Aleksandrova c. 39.
5310-23

Kupujemo

SMREKOVO SKORJO

po najvišji cenl. Ponudbe na
ogl. odd. lista pod »Tovarna«
5188-23

RAŽNO**KAJENJE ŠKODUJE
VAŠEMU ZDRAVJU**

»NIKOTINOL« neškodljivo za-
nesljivo sredstvo odvadi v
2-3 tednih kajenja tudi naj-
strastnejše kadilce. Cena ve-
lika steklenica din 70.—, mala
din 60.— Po povzetju razpo-
šilja Jugopatent, Ljubljana,
Dvořakova 8. Sprejememo
preprodajalce. 13542-1

STROJEPISNA DELA

razmnoževanja, kopije načr-
tov, prevode najceneje pri
Kovač-u, Maribor, Tyrševa
ul. 14. 4974-28

VERANDA

se prodaj. Vprašati v Kose-
skega ul. 28. 5195-28

HISNI POSESTNIKI!

Rolete lesene za 15 oken, 90
in 110 širina. nove, prodamo
za polovično ceno. Vprašati
Vojašniški trg 1. 5318-28.

POJASNILLO

Osebo, ki je nakupovala dne
6. t. m. na novo otvorenem trž-
nici v Studencih pozivam,
da kupi tudi to, kar si je pre-
je želela?? ... 5245-28

NAPRODAJ

dvojne, gare, kočija, kobila,
mlin (žrmlje). Studenci, Fran-
kopanova 4. 5300-28

Stanko Dornik:

O sovjetski zvezi

in ostale knjige o S. S. S. R.
prejmete v veliki izbiri v

Tiskovni razdrugi

Maribor, Aleksandrova cesta 13
Telefon šte. 25-45.

Velika razprodaja

manufakturnega blaga 20-30% ceneje od znano
nizke in stare cene. Zato pohitite vsi v ...

Ne zamudite prilike, dokler zaloga še traja!

Češki magazin**MOTOR**

100 ccm, skoraj nov, po zelo
nizki cenl. Naslov v ogl. odd.
»Večernika«. 4257-22

200-350 ccm MOTOR

Kupim in klavirsko harmoni-
ko. Naslov v ogl. odd. »Ve-
černika«. 5248-22

Poceni prodajam globok
OTORŠKI VOZIČEK
ali zamenjam za športnega.
Krekova 16, dvorišče. 5239-22

Kupim globok
OTORŠKI VOZIČEK
Tomanova 17. 5299-22

Higijenični stezniki

brez ribje kosti in gumija,
tudi po meri. Najnovejši mo-
drčki v veliki izbiri po ceni
pri

„Luna“

Maribor, samo Glavni trg 24

ŠIRITE »VEČERNIK«!

ŽIVALI

Prodajam
MLADEGA PSA
volčjaka. Dr. Vrstovškova 38
Pobrežje. 5280-24

HLEVSKI GNOJ

kupuje in sam odvažaj.
Josip Kreml, Radvanje.
5282-23

Zahvala

Za vse iskrene izraze sočutja, ki smo jih
prejeli ob bridki izgubi našega ljubega sina,
očeta, brata, svaka, gospoda

Josipa Kosi-ja

tov. delavca

se najpristraneje zahvaljujemo. Posebno za-
hvalo pa izrekamo Prostovoljni gasilski četi
v Mariboru, poveljniku g. Krambergerju za
njegov poslovitni govor, tvrdki Swaty, čč. du-
hovščini in družini Verdnik ter vsem daro-
valcem cvetja in vsem, ki so ga spremljali na
zadnji poti.

Zalujooe rodbine Kosi, Vallis.

Zahvala

Ob smrti našega očeta, starega očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Klemenčiča Janeza

veleposestnika, predsednika posojilnice, bivšega dolgoletnega župana,
očeta ubogih, šolskega odbornika, cerkvenega ključarja, odlikovanega z
zlato kolajno

smo prejeli mnogo izrazov sočutja, za kar se vsem toplo zahvaljujemo.
Zlasti gre zahvala častiti duhovščini, na čelu z mestnim župnikom gosp.
Umekom, številnim gasilcem, domačim pevcem za krasno petje, vsem
govornikom, ki so se ga z lepimi besedami ob odprtem grobu spominjali
ter mnogobrojnemu občinstvu, ki ga je spremljalo na zadnji poti. Hvala
vsem darovalcem prekrasnih vencev.

Sv. Martin pri Vurbergu, 13. julija 1940.

ZALUJOČE SORODSTVO.

Vsem sorodnikom, znanec in prijateljem sporočamo v globoki ža-
losti pretužno vest, da nas je po dolgotrajni bolezni za vedno zapustila
nad vse ljubljena žena, hčerka, sestra, teta in svakinja, gospa

Terezija Mesarič – Hiter

posestnica

v 53. letu starosti.

Pogreb blagopokojne bo v nedeljo ob pol 10. uri zjutraj izpred hiše
žalosti na pokopališče Selnica ob Dravi.

GLOBOKO ZALUJOČ SOPROG HINKO
DRUŽINE HITER, LESKOVSEK, RAMENAR IN GOBEC

Jugoslavenska Udružena banka d. d. Zagreb-Beograd**Razglas**

Jugoslavenska Udružena banka d. d. naznanja s tem, da je
njena direkcija v sporazumu s komisarjem in na podlagi § 20 uredbe
o zaščiti denarnih zavodov in vlagateljev z dne 23. XI. 1934 sklenila
izplačati svojim vlagateljem »na stari račune«

od 20. julija 1940 dalje

obresti za prvi semester 1940.

**Dva potovalna organa in dva
sodelavca za mesto in okolico**

sprejme za svoje glavno zastopstvo v
Mariboru Rosija—Fonsier, zavarovalna in
pozavarovalna družba, podružnica v
Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. »Večer-
nika« pod »Rosfon«.

POSOJILNICA NARODNI DOM

v Mariboru z. z. o. j. • najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru

REZERVE BLIZU DIN 12.000.000.—

Najbolj varna naložba denarja,
ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska
banovina s celim svojim premoženjem in
z vso svojo davčno močjo - - Hranil-
nica izvršuje vse v denarno stro-
ko spadajoče posle točno
in kulantno

Hranilnica dravske banovine Maribor

Centrala Maribor
v lastni novi palači na oglu
Gospiske in Slovenske ulice

Podružnica Celje
nasproti pošti, prej Južno-
štajerska hranilnica

SPREJEMA VLOGE NA KNJIZICE IN TEKOCI RACUN PO NAJUGODNEJSEM OBRESTOVANJU

FOX

Loščilo za parkete
Zadovoljstvo vsake
gospodinje
Domači proizvod

„Seta“
vložki

Za vroče dneve...

pri potenju varujejo
noge, čevlje in nogavice

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

HOHNER
harmonike
so od vseh
najboljše

Zbirajte odpadke

Staro železo, baker,
medenino, svinec,
cink, star papir, cu-
nje, krojaške odrez-
ke, tekstilne odpad-
ke, glaževino, ovčjo
volno, govejo dlako
kupi vedno po naj-
višjih cenah Arbeiter,
Dravska ul. 15. Te'
26-23.

Tudi dobri vojak **SVEJK** je uporabljal pri vojaki vseh 12 komadov
prepotrebnih predmetov

Foto turista Lojzeta Šmuc

in sicer: 1. zložljiv brivski aparat v etuiju, 2. čopič za brilje, 3. brivsko
milo, 4. 10 komadov britvic, 5. stekl. kolonske vode, 6. kos toaletnega mila,
7. zobno ščetko, 8. zobno pasto, 9. ogledalce, 10. glavnik, 11. šivalni pribor,
12. strelsko zabavno igro, katere dobite za 34 din, po pošti 39 din. —
Vpošljite na naš ček, račun št. 13.285 39 din. nakar Vam takoj odpošljemo
navedeno kot paket. Vrednost predmetov kupljenih posamezno je dvoj-
na. Prepričajte se osebno v trgovini, kjer Vam brezobvezno pokažemo ko-
lekcijo. — Priporočila se

Foto Tourist — Lojze Šmuc

Ljubljana, Aleksandrova c. 8 in Prešernova 9.

Najnovejši modeli Najnižje cene
Ceniki franko

otroških vozičkov, dvokoles, in delov, šivalnih strojev, pre-
voznih triciklov, pnevmatike pri
„TRIBUNA“ F. B. L., MARIBOR
Aleksandrova cesta 26 • LJUBLJANA, Karlovska c. 4

Steznik

ki Vam bo dobro pri-
stojal samo iz specialne
prvovrstne delavnice
Kocmut, Meljska c. 3

Kopalni kostumi

najnovejši modeli v stalnih
barvah po meri najhitreje.
Modrčki, prvovrstni in pri-
legajoči v velikiki izbiri po
ceni pri

„Luna“

Maribor, sama Glavni trg 24

Zlato in srebro,

briljante, zastavljane listke
srebrne ovine za nakup

M. Ilgerjev sin,

Maribor, Gospiska ulica 15

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44

Etikete
TEL. 45-13
SITAR & SVETEK
GRAVERSKI ZAVOD
LJUBLJANA
FRANČISKANSKA UL. 3

KUPUJ
DOMAČE
BLAGO

Tkalke

za revolver in šalit stroje
išče tekstilna tovarna Bra-
ča Bureš, Zagreb, Branimiro-
va 43 622

INDUSTRIJE OBRTNIKI TRGOVCI

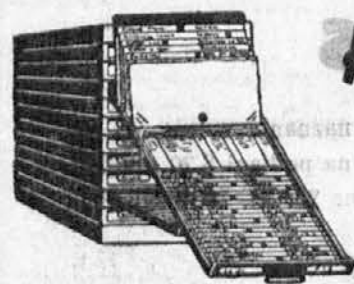

Vse za pisarno

kupite najceneje pri...

Tiskovni zadrugi

Maribor, Aleksandrova
cesta 13 — Telefon 25-45

Kartoteka:

preglednost
točnost
enostavnost
zanesljivost
in cenenost

>Safra<

MARIBOR

Gregorčičeva 24

Tel. 25-10

Moški! Pri spolni slabosti (spolni impotenci) poizkusite hormonske pilule **HORMO-SEKS**

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 84,
100 pilul din 217, 300 pilul din 560. — Zaste-
vajte samo prave in originalne Hormo-Seks pi-
lule. Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV.
LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. — Glav-
no skladišče: Farm. kem. laboratorij „VIS-
VIT“, Zagreb, Langov trg 3. Obj. reg. 4, tr. 5846-39

Večernikovi

mali oglasi imajo največji uspek
prepričajte se